รายงานฉบับสมบูรณ์

ปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

Success factors of the prototype community for control alcoholic drinking

รหัสโครงการ 61-02029-002

โดย

สมตระกูล ราศิริ

พงษ์ภิภัทร กาคำผุย

เจริญพงศ์ พรหมศร

สายสิญจน์ อู่ไทย

วารีญา ม่วงเกลี้ยง

ได้รับทุนสนับสนุนโดย

แผนงานศูนย์วิจัยปัญหาสุรา(ศวส.)

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

กันยายน 2563

สัญญาเลขที่

รายงานฉบับสมบูรณ์

ปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
รหัสโครงการ 61-02029-002

โดย

สมตระกูล ราศิริ
พงษ์ภิภัทร กาคำผุย
เจริญพงศ์ พรหมศร
สายสิญจน์ อู่ไทย
วารีญา ม่วงเกลี้ยง

ได้รับทุนสนับสนุนโดย
แผนงานศูนย์วิจัยปัญหาสุรา(ศวส.)
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Final Report

Success factors of the prototype community for control alcoholic drinking (Project code 61-02029-002)

By

Somtakul Rasiri
Phongphiphat Karkhampui
Jarernpong Promsorn
Saysine Outhai
Wareeya Mongkeang

This project was supported by
Center for Alcohol Studies
Faculty of Medicine Prince of Songkla University
August, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยผสานวิธีนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อมาตรการชุมชนในแผนยุทธศาสตร์แอลกอฮอล์ เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณนำข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการสังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พื้นที่ศึกษา คือ ชุมชนต้นแบบการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตามเกณฑ์ชุมชนต้นแบบลดละเลิกเหล้า ของสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า ระยะเวลา มิถุนายน 2562– กุมภาพันธ์ 2563

ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมส่วนใหญ่ระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา อยู่ในระดับเสี่ยงต่ำ ร้อยละ 82.50 ระดับเสี่ยง ร้อยละ 11.67 ระดับอันตราย ร้อยละ 5.00 ระดับติดสุรา ร้อยละ 0.83 ตามลำดับ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับดี ปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ แกนนำหลักที่สำคัญ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลและพระสงฆ์ วัสดุอุปกรณ์/งบประมาณ สามารถพึ่งตนเองและขอสนับสนุนกับภาคีเครือข่าย กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ กำหนดกติกาชุมชน งดเหล้าเข้าพรรษา หมู่บ้านศีล 5 ชมรมคนหัวใจเพชร งานศพงานบุญงดเหล้า อาชีพเสริม หญิงพักตับ เสื้อทีมบุคคลเลิกเหล้า เชิดชูคนหัวใจเพชร การสื่อสารบอกกล่าวและติดตามเป็นประจำพูดทุกเวที หอกระจายข่าว กีฬาต้านยาเสพติด เศรษฐกิจพอเพียง ภาคีเครือข่ายที่สำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน กำนัน ข้าราชการบำนาญ ครอบครัว เด็กและเยาวชน ปราชญ์ชาวบ้าน หมอประจำตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทหาร ตำรวจ ชุดรักษาความสงบในชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบล ผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าระดับจังหวัด เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล ในส่วนนโยบายที่สำคัญระดับชุมชน ระดับหน่วยงาน ระดับภาคและระดับประเทศ ควรมีความสอดคล้องกันทุกระดับโดยยึดชุมชนเป็นฐานในการพัฒนา

คำสำคัญ : ปัจจัยความสำเร็จ ชุมชนต้นแบบ การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

Abstract

The purposes of this mixed-method research were to explore the situation of alcohol consumption in order to study the success factors in a model community of alcohol control, and to suggest a policy on community measures of alcohol strategic plan focusing more on quantitative data than on qualitative data. Data were collected through observations, inquiries, interviews and group discussions, as well as knowledge sharing among stakeholders. The study area was a model community of alcohol control based on model community criteria of the Stop Drink Network Office campaign from June 2019 to February 2020.

The findings revealed that the overall alcohol consumption in the past one year was at a low level (82.50%), risky level (11.67%), dangerous level (5.00%), and alcohol dependent level (0.83%), respectively. Drinking alcohol behavior was at a good level, and the success factors of a model community in alcohol control were the main leaders: village headmen, sub-district health workers and monks. For equipment and budget, the community was self-reliant and could seek support from network partners. Important activities included setting community rules, abstaining from alcohol during Buddhist Lent, Village of the Five Precepts, Khon Hua Jai Pet Club, alcohol-free funeral and merit-making, side businesses, Ying Pak Tap campaign, making alcohol quitter team shirts, glorifying Khon Hua Jai Pet club members, regular communication and follow-up, speaking on every stage, news broadcasting tower, anti-drug sport events and sufficiency economy. Important network partners were village committee, sub-district headmen, government official pensioners, families, children and youths, local philosophers, sub-district doctors, village health volunteers, soldiers, police, community peacekeeping units, sub-district administrative organizations, coordinators of provincial stop drink network, and sub-district health workers. For important policies at the community, agency, regional and national level, there should be coherence at all levels by adhering community as the base for development.

Keywords: success factor, model community, alcohol control

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขลานครินทร์ ที่สนับสนุนให้ทุนการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้งานวิจัยสามารถดำเนินการได้จนสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอบขอบพระคุณ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า ที่สนับสนุนข้อมูล สถานที่ วัสดุ/อุปกรณ์ในการทำงาน และการลงเก็บข้อมูลในพื้นที่ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณ ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่ชุมชนบ้านตุ้มไร่ ตำบลท่าจำปี อำเภอเมือง จังหวัดพระเยา ชุมชนบ้านพระแท่น ตำบลทุ่งยั้ง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ชุมชนบ้านหนองไม้แก่น ตำบลสะพานหิน อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท ชุมชนบ้านเกาะมะไฟ ตำบลบ้านหอย อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ชุมชนบ้านหนองยางคำ ตำบลกองงนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ชุมชนบ้านสะพานหิน ตำบลนาบอน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ชุมชนบ้านห้วยนุ้ย ตำบลนาข้าวเลีย อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง และชุมชนบ้านคลองขุดเหนือ ตำบลคูขูด อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ก่อให้เกิดความยั่งยืนในระดับชุมชน สังคมและประเทศชาติต่อไป

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

บทที่ **หน้า**

1 **บทนำ**..... 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

วัตถุประสงค์การวิจัย..... 3

ขอบเขตการวิจัย..... 3

นิยามศัพท์เฉพาะ..... 4

ผลที่จะได้รับ..... 4

กรอบแนวคิดการวิจัย..... 5

2 **เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**..... 6

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบ..... 6

สถานการณ์สุขภาพในประเทศไทย..... 8

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 11

3 **วิธีดำเนินการวิจัย**..... 17

รูปแบบการวิจัย..... 17

ขั้นตอนการวิจัย..... 18

เครื่องมือและการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ..... 19

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ..... 22

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 22

การคุ้มครองสิทธิ์..... 22

การวิเคราะห์ข้อมูล..... 23

4 **ผลการวิจัย**

สถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์..... 24

ปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์..... 28

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ **หน้า**

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อมาตรการชุมชนในแผนยุทธศาสตร์แอลกอฮอล์..... 110

5 **สรุปและอภิปรายผลการศึกษา**..... 113

สรุปผลการศึกษา..... 113

อภิปรายผลการศึกษา..... 114

ข้อเสนอแนะ..... 120

บรรณานุกรม..... 121

ภาคผนวก..... 122

แบบสัมภาษณ์ สถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์..... 123

ประเด็นคำถามปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมการบริโภค...
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์..... 138

สารบัญตาราง

ตาราง **หน้า**

1 แสดง จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 25

2 แสดงภาพรวมระดับปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบปีที่ผ่านมา 27

3 แสดงภาพรวมระดับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 28

4 แสดงการเปรียบเทียบภาพรวมปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกรายจังหวัด 107

สารบัญภาพ

ภาพ **หน้า**

1 ปัจจัยความสำเร็จของชุมชนในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 112

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ครอบครัว อุบัติเหตุและอาชญากรรมซึ่งกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ แนวโน้มของคนไทยมีอัตราการดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มสูงมากขึ้น และนับได้ว่าแอลกอฮอล์มีบทบาทในสังคมไทยอย่างกว้างขวาง เชื่อมโยงกับอิทธิพลของวัฒนธรรม ประเพณี สภาพเศรษฐกิจการเมือง และค่านิยม ความเชื่อต่างๆ โดยสาเหตุของการดื่มส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากเพื่อนร่วมงานชักชวนและยังพบว่า การเที่ยวแต่ละครั้งที่เกิดขึ้นจะถูกใช้ไปกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงควรมีการเร่งรณรงค์หาวิธีป้องกันและแก้ไขให้มีการบริโภคสุราให้น้อยลงโดยมีความเข้าใจและพิจารณาปัญหาการบริโภคสุราทั้งระบบ ไม่ว่าจะเป็นสาเหตุปัจจัยพื้นฐาน อุปสงค์ อุปทาน การควบคุมโดยมาตรการทางกฎหมายรวมทั้งด้านสาธารณสุขที่ต้องให้ความสำคัญทั้งในด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน รักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยที่มีปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

นอกจากปัญหาทางด้านร่างกาย จิตใจที่มีผลต่อผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว ยังคงมีปัญหาที่ตามมาส่งผลกระทบต่อผู้ที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน โดยเฉพาะรอบข้าง บุคคลใกล้ชิดในครอบครัว เช่น อุบัติเหตุการจราจร การเสียชีวิตก่อนวัยอันควร การเกิดไฟไหม้ น้ำร้อนลวก จมน้ำตาย การพลัดตกจากที่สูง การคลุ้มคลั่งจนฆ่าตัวตาย ปัญหายาเสพติดที่มีสาเหตุจากการดื่มสุรา ปัญหาการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพราะขาดการป้องกัน สาเหตุจากการดื่มสุราจนเป็นปัญหาสังคม เช่น การหย่าร้าง ปัญหาครอบครัวแตกแยก การทะเลาะวิวาท การขาดงานบ่อยทำให้ต้องตกงาน ว่างงานจนก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม ปล้น ฆ่าข่มขืน ทำร้ายร่างกาย กลายเป็นปัญหาเศรษฐกิจของประเทศเพราะต้องสูญเสียงบประมาณสูงเพื่อใช้จ่ายในด้านการแพทย์การป้องกันและการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น(ลักษณา อินทร์กลับ, 2551)

จากข้อมูลองค์การอนามัยโลก เรื่องสถานการณ์แอลกอฮอล์และสุขภาพ ในปี 2561 การรวบรวมข้อมูลวิชาการระบุว่า ทั่วโลกมีนักดื่มร้อยละ 43 ของประชากรทั้งหมด หรือคิดเป็นประมาณ 2.3 พันล้านคน โดยแนวโน้มการบริโภคโดยรวมค่อนข้างคงที่ ความชุกของนักดื่มวัยรุ่นอายุระหว่าง 15-19 ปี เท่ากับร้อยละ 27 โดยร้อยละ 14 เป็นนักดื่มวัยรุ่นที่ดื่มหนัก จากการคาดการณ์การบริโภคในอนาคต คาดว่าปริมาณการดื่มสุราของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จะเพิ่มสูงขึ้น และจากข้อมูล ปี 2559 มีการยืนยันว่า แอลกอฮอล์เป็นปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพที่สำคัญ ซึ่งทั่วโลกมีคนเสียชีวิตและบาดเจ็บจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประมาณ 3 ล้านคนต่อปี ส่วนใหญ่เป็นการตายก่อนวัยอันควร สาเหตุการบาดเจ็บทั้งจากอุบัติเหตุและการฆ่าตัวตาย ซึ่งมาจากการดื่มแอลกอฮอล์ (อรทัย วลีวงศ์, 2561)

จากข้อมูลความชุกและพฤติกรรมการดื่มสุราของคนไทย พ.ศ.2560(สาวิตรี อัษณางค์กรชัย และดาริกา ใสงาม, 2560) กล่าวว่า ปัจจุบันมีนักดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 12 เดือน ที่ผ่านมาจำนวน 15.89 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 28.4 ของประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป นักดื่มประจำ

(regular drinker) หรือผู้ที่ดื่มสุราอย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์ใน 12 เดือนที่ผ่านมา จำนวน 6.98 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ของประชากร ส่วนผู้ดื่มหนักประจำ ซึ่งหมายถึงนักดื่มที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างน้อย 4 หน่วยดื่มมาตรฐานในครั้งเดียว และดื่มหนักอย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา มีจำนวน 1.71 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 3.1 ของประชากร และผู้ดื่มหนักเป็นครั้งคราว ซึ่งหมายถึง นักดื่มที่มีความถี่ในการดื่มหนักน้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมามีจำนวน 4.945 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 8.8 ของประชาชนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป สำหรับผู้ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลยในชีวิต มีจำนวน 31.99 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 57.2 และผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว(เคยดื่มแต่ไม่ได้ดื่มใน 12 เดือนที่ผ่านมา) มีจำนวน 8.061 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 14.4 ของประชากรไทย อายุ 15 ปีขึ้นไป เมื่อเทียบพฤติกรรมการดื่มสุราของประชากรระหว่างภูมิภาค พบว่า ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนนักดื่มปัจจุบันสูงสุด คือ ร้อยละ 34.5 และร้อยละ 32.8 ตามลำดับ ภาคเหนือมีนักดื่มประจำในสัดส่วนสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16 รองลงมาภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 13.7 นอกจากนี้ภาคกลางและภาคเหนือมีสัดส่วนนักดื่มหนักประจำสูงสุด คือ ร้อยละ 3.8 และร้อยละ 3.7 ตามลำดับ สำหรับกลุ่มผู้ไม่เคยดื่มสุราเลยนั้น ภาคใต้มีสัดส่วนที่สุดคิดเป็นร้อยละ 74.5 และภาคเหนือมีสัดส่วนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.1

จากการประเมินและเปรียบเทียบภาระโรคและปัจจัยเสี่ยง(2558) โดยคณะทำงานศึกษาภาวะโรคจากปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เสียชีวิตของประเทศไทย พบว่า เพศชาย ปีละประมาณ 2 หมื่นคน เพศหญิง ปีละประมาณ 2 พันคน และจากแผนงานระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อความปลอดภัยทางถนนและระบบเฝ้าระวังการบาดเจ็บ(2558) พบว่า มากกกว่า 60% ของผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนมีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดสูงกว่าที่กฎหมายกำหนด(มากกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์) การเสียชีวิตจากการดื่มแล้วขับ 1 ใน 7 เป็นผู้โดยสารคนเดินเท้า

จากแนวคิดที่ว่าชุมชนเป็นผู้รู้ปัญหาและได้รับผลกระทบของปัญหาและถ้าชุมชนมีทักษะในการระบุปัญหาวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ความเป็นมาและสาเหตุของปัญหาแล้วชุมชนจะสามารถกำหนดวิธีการ แก้ไขปัญหาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับชุมชนตลอดจนรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม ส่วนเจ้าหน้าที่หรือผู้พัฒนามีบทบาทเป็นเพียงผู้สนับสนุนอำนวยการให้ชุมชนมีการพัฒนาทักษะที่จำเป็น โดยใช้กระบวนการให้ชุมชนเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มสามารถค้นพบศักยภาพของตนเองมีทักษะในการแก้ไขปัญหาและการจัดการซึ่งกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้กับชุมชนต้องยืดหยุ่น สนุกสนานเพื่อให้เกิดความสนใจไม่น่าเบื่อด้วยกระบวนการเรียนรู้ร่วมดำเนินการดำเนินกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเองโดยเน้นปัญหาของชุมชนและประชาชนในชุมชน ชุมชนจึงมีความสำคัญ ชุมชนใดที่ประสบความสำเร็จจะสามารถเป็นต้นแบบของกระบวนการเพื่อนำไปสู่การคิดอ่านร่วมมือแก้ไขปัญหาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สามารถถ่ายทอดวิธีการแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชนอื่นนำไปประยุกต์ใช้ก่อให้เกิดความยั่งยืนในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับชุมชน สังคมและประเทศชาติ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลการวิจัยระดับปฐมภูมิที่ลงไปเก็บข้อมูลในพื้นที่ตามบริบทสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยศึกษาชุมชนต้นแบบการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในประเทศไทย ตามเกณฑ์ชุมชนต้นแบบลดละเลิกเหล้า ของสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า(สคล.) ได้แก่ ชุมชนที่มีการจัดการองค์กรชุมชน ชุมชนมีกระบวนการชุมชนคนสู้เหล้า

ชุมชนที่มีคนหัวใจเพชร ชุมชนที่มีการขยายผลการรณรงค์ ชุมชนที่มีการถอดบทเรียน ชุมชนที่มีการขยายผลไปพื้นที่รอบข้างและเป็นตัวอย่างที่ดี มีกิจกรรมการรณรงค์ลดละเลิกเหล้า ชุมชนที่มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการงดเหล้าของผู้ดื่มในชุมชน ชุมชนที่มีการยกระดับเป็นชุมชนแหล่งเรียนรู้เป็นแบบอย่างที่ดีกับชุมชนอื่น รวมถึงชุมชนที่ได้รับรางวัลเกี่ยวกับการดำเนินงานชุมชนคนสู้เหล้า ซึ่งพื้นที่ที่สามารถเป็นต้นแบบการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ ได้แก่ ชุมชนบ้านตุ้มไร่ ตำบลท่าจำปี อำเภอเมือง จังหวัดพระเยา ชุมชนบ้านพระแท่น ตำบลทุ่งยั้ง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ชุมชนบ้านหนองไม้แก่น ตำบลสะพานหิน อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท ชุมชนบ้านเกาะมะไฟ ตำบลบ้านหอย อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ชุมชนบ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ชุมชนบ้านสะพานหิน ตำบลนาบอน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ชุมชนบ้านห้วยนุ้ย ตำบลนาเลีย อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง และชุมชนบ้านคลองขุดเหนือ ตำบลคูขูด อำเภอเมือง จังหวัดสตูลรวมถึงการวิจัย ทบทวนวรรณกรรม เอกสารงานวิจัย ผลงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ถอดบทเรียน โดยชุมชน ประชาชน หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานกระทรวงสาธารณสุข หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และที่สำคัญสนับสนุนการออกนโยบายหรือแนวทางการในการพัฒนาชุมชนต้นแบบการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทยที่เหมาะสมทำให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
3. เพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อมาตรการชุมชนในแผนยุทธศาสตร์แอลกอฮอล์

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรเชิงพื้นที่ ได้แก่ ชุมชนต้นแบบการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตามเกณฑ์ชุมชนต้นแบบลดละเลิกเหล้า ของสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล) ได้แก่ การจัดองค์กรชุมชน กระบวนการชุมชนคนสู้เหล้า ชมรมคนหัวใจเพชร การขยายผลการรณรงค์ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการงดเหล้า ของผู้ดื่มในชุมชน การยกระดับเป็นชุมขนแหล่งเรียนรู้ และได้รับรางวัลเกี่ยวกับการดำเนินงานชุมชนคนสู้แหล้า พื้นที่ ตัวแทนชุมชนต้นแบบการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 8 พื้นที่ตัวอย่าง ได้แก่ ชุมชนบ้านตุ้มไร่ ตำบลท่าจำปี อำเภอเมือง จังหวัดพระเยา ชุมชนบ้านพระแท่น ตำบลทุ่งยั้ง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ชุมชนบ้านหนองไม้แก่น ตำบลสะพานหิน อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท ชุมชนบ้านเกาะมะไฟ ตำบลบ้านหอย อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ชุมชนบ้านหนองยางคำ ตำบลกองงนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ชุมชน

บ้านสะพานหิน ตำบลนาบอน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ชุมชนบ้านห้วยนุ้ย ตำบลนาข้าวเลีย อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง และชุมชนบ้านคลองขุดเหนือ ตำบลคูขูด อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ระยะเวลาศึกษา มิถุนายน 2562 –กุมภาพันธ์ 2563

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุมชนต้นแบบ หมายถึง ชุมชนต้นแบบการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตามเกณฑ์ชุมชนต้นแบบลดละเลิกเหล้า ของสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล) ได้แก่ การจัดองค์กรชุมชน กระบวนการชุมชนคนสู้เหล้า ชมรมคนหัวใจเพชร การขยายผลการรณรงค์ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการงดเหล้า ของผู้ดื่มในชุมชน การยกระดับเป็นชุมขนแหล่งเรียนรู้ และได้รับรางวัลเกี่ยวกับการดำเนินงานชุมชนคนสู้แหล้า
2. เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง เครื่องดื่มที่มีเอทิลแอลกอฮอล์ผสมอยู่ ได้แก่ สุรา บรั่นดี ไวน์ เบียร์ หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มีฤทธิ์กดระบบประสาทส่วนกลาง ผู้ที่กินเหล้าในปริมาณไม่มาก จะรู้สึกผ่อนคลาย เนื่องจากแอลกอฮอล์ไปกดจิตใต้สำนึกที่คอยควบคุมตนเองอยู่ แต่เมื่อกินมากขึ้นก็จะกดสมองบริเวณอื่นๆ ทำให้เสียการทรงตัว พูดไม่ชัด จนแม้กระทั่งหมดสติในที่สุด
3. การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ขั้นตอน กระบวนการ หรือกลไกซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อให้มั่นใจว่า กิจกรรมในการลด ละ เลิกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะประสบความสำเร็จ และได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ การควบคุมเป็นกระบวนการตรวจสอบกิจกรรมเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

ผลที่จะได้รับ

1. เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ การรับรู้ ทัศนคติ/ประสบการณ์จากหน่วยงาน/ชุมชนที่ รับฟังเพื่อ การแก้ปัญหาในการทำงาน/เทคนิคการทำงาน/วิธีการ/ประสบการณ์/รับรู้แนวคิด/ชุมชน/ประยุกต์ใช้ในการทำงานของชุมชนตนเอง
2. ทำความรู้จัก คุ้นเคยกับชุมชน เรียนรู้และเข้าใจกันและกัน รับทราบข้อจำกัดหรือปัญหาในการดำเนินกิจกรรมในชุมชน สร้างเครือข่ายชุมชนลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์
3. เกิดช่องทางการเรียนรู้และพัฒนางานด้านวิชาการเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีประสิทธิภาพ
4. นำความรู้ดังกล่าวไปเผยแพร่หรือใช้ขยายผลต่อยอดในการพัฒนาชุมชนเพื่อการลด ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กรอบแนวคิด

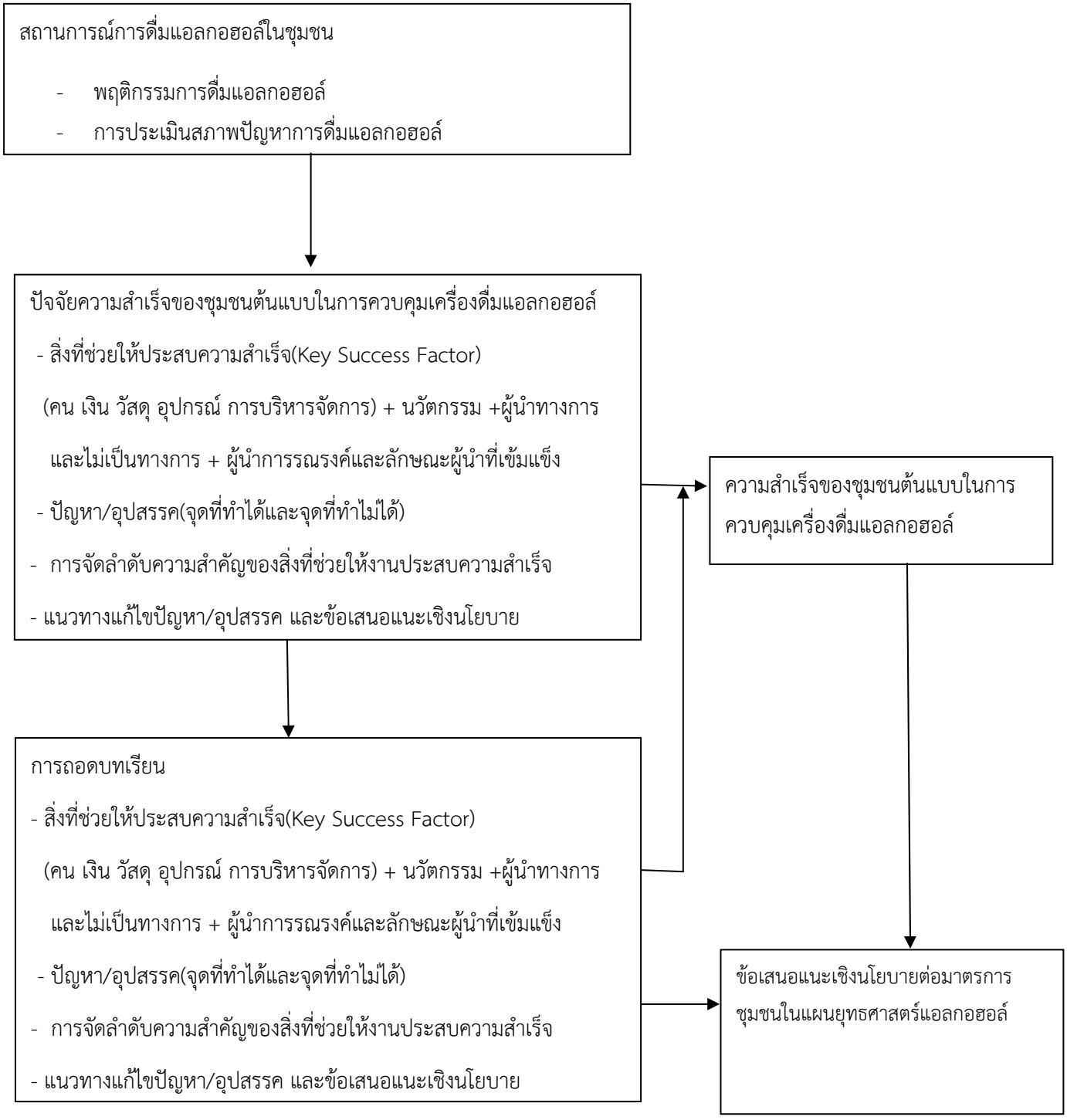
สถานการณ์การดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน
- พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์
- การประเมินสภาพปัญหาการดื่มแอลกอฮอล์
ปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- สิ่งที่ช่วยให้ประสบความสำเร็จ(Key Success Factor)
(คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ การบริหารจัดการ) + นวัตกรรม +ผู้นำทางการ
และไม่เป็นทางการ + ผู้นำการรณรงค์และลักษณะผู้นำที่เข้มแข็ง
- ปัญหา/อุปสรรค(จุดที่ทำได้และจุดที่ทำไม่ได้)
- การจัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่ช่วยให้งานประสบความสำเร็จ
- แนวทางแก้ไขปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
ความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
การถอดบทเรียน
- สิ่งที่ช่วยให้ประสบความสำเร็จ(Key Success Factor)
(คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ การบริหารจัดการ) + นวัตกรรม +ผู้นำทางการ
และไม่เป็นทางการ + ผู้นำการรณรงค์และลักษณะผู้นำที่เข้มแข็ง
- ปัญหา/อุปสรรค(จุดที่ทำได้และจุดที่ทำไม่ได้)
- การจัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่ช่วยให้งานประสบความสำเร็จ
- แนวทางแก้ไขปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อมาตรการชุมชนในแผนยุทธศาสตร์แอลกอฮอล์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากตำรา แนวคิด เอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรียบเรียงนำเสนอเนื้อหาตามลำดับ ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบ

Green, Lawrence W. and el (1980).ได้เสนอการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพ ใน 3 ปัจจัย ได้แก่

ปัจจัยนำ (Predisposing Factocs) หมายถึง ปัจจัยที่เป็นพื้นฐานและก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล หรือในอีกด้านหนึ่งปัจจัยนี้จะเป็นความพอใจ (Preference) ของบุคคล ซึ่งได้มาจากประสบการณ์จากการเรียนรู้ (Education Experience) ซึ่งความพอใจใจนั้นอาจมีผลทั้งในทางสนับสนุนหรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ปัจจัยซึ่งเป็นองค์ประกอบของปัจจัยนำ ได้แก่ความรู้ทัศนคติความเชื่อ ค่านิยม การรับรู้นอกจากนี้ยังรวมไปถึงสถานภาพทางสังคมสังคมเศรษฐกิจ (Socio Economic Status) และอายุ เพศ ระดับการศึกษา ขนาดของครอบครัว

ปัจจัยเอื้อ (Enabling Factors) หมายถึง สิ่งที่เป็นแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ชุมชน รวมทั้งทักษะที่จะช่วยให้บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ได้ด้วยและความสามารถที่จะใช้แหล่งทรัพยากรต่างๆ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับ ราคา และระยะทาง เวลา นอกจากนั้นสิ่งสำคัญก็คือ การหาได้ง่าย และความสามารถเข้าถึงได้ของสิ่งจำเป็นในการแสดงพฤติกรรมหรือช่วยให้การแสดงพฤติกรรมนั้นๆ เป็นไปได้ง่ายขึ้น

ปัจจัยเสริม (Reinforcing Factor) หมายถึง สิ่งที่บุคคลจะได้รับหรือคาดว่าจะได้รับจากบุคคลอื่น อันเป็นผลจากการกระทำของตน สิ่งที่บุคคลจะได้รับอาจเป็นรางวัลที่เป็นสิ่งของ คำชมเชย การยอมรับ การลงโทษ การไม่ยอมรับการกระทำนั้นๆ หรืออาจเป็นกฎระเบียบที่ถูกบังคับควบคุมให้บุคคลนั้นๆปฏิบัติตามก็ได้ซึ่งสิ่งเหล่านี้บุคคลจะได้รับจากบุคคลอื่นที่มีอิทธิพลต่อตนเอง เช่น ญาติ เพื่อน แพทย์ผู้บังคับบัญชา เป็นต้น และอิทธิพลของบุคคลนี้ก็แตกต่างกันไปตามพฤติกรรมของบุคคลและสถานการณ์โดยอาจจะช่วยสนับสนุนหรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ก็ได้

พฤติกรรมหรือการกระทำต่างๆ ของบุคคลเป็นผลมาจากอิทธิพลร่วมของปัจจัยทั้ง 3 ดังกล่าวมาแล้วคือ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม ดังนั้นในการวางแผนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ใดๆ จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงอิทธิพลจากปัจจัยดังกล่าวร่วมกันเสมอ โดยไม่ควรนำปัจจัยใด ปัจจัยหนึ่งมาพิจารณาโดยเฉพาะ ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์ในส่วนที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษา เชื่อมโยงระหว่างปัจจัยทั้งสามกับพฤติกรรมสุขภาพ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุทางพฤติกรรมกับปัจจัยต่างๆ โดยในการวิเคราะห์กำหนดสาเหตุทางพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. เป็นแรงจูงใจที่จะต้องกระทำให้ได้

2. การดัดแปลงหรือหาแหล่งทรัพยากรที่สามารถทำให้เกิดพฤติกรรมนั้นได้

3. เป็นปฏิกิริยาต่างๆ ที่บุคคลอื่นแสดงออกให้ทราบหลังจากทำพฤติกรรมนั้นแล้ว

4. ต้องมีการเสริมแรงและทำให้พฤติกรรมนั้นคงทนต่อไป

5. ในการเสริมแรงหรือการลงโทษของพฤติกรรมนั้น อาจมีผลกระทบถึงปัจจัยนำรวมทั้งปัจจัยเอื้อเช่นกัน เมื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมได้แล้ว ขั้นตอนต่อไปจะเป็นการเลือกกลยุทธ์และ เทคนิคในการดำเนินงานมาใช้โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพในที่สุด(ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2544)

ค่านิยมเป็นตัวกำหนด พฤติกรรมของบุคคลในการกระทำของสิ่งต่างๆ โดยที่บุคคลจะเลือกปฏิบัติตามสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับตนเอง ตามความเชื่อและรสนิยมของชีวิตและทำตามมาตรฐานทางจิตใจซึ่งเป็นแบบฉบับของ บุคคล จะเห็นว่าค่านิยมเป็นตัวการที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมมนุษย์บทบาทสำคัญ ของค่านิยมมีสองอย่าง คือเป็นมาตรฐานที่จะนำทางหรือเป็นแนวทางให้บุคคลประพฤติปฏิบัติและ หน้าที่อีกประการหนึ่งคือ ทำหน้าที่กระตุ้นเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพไม่ว่า จะเป็นพฤติกรรมใดๆก็ตาม ถ้าบุคคลให้ค่าต่อพฤติกรรมนั้นๆสูงก็ย่อมเป็นแนวทางให้คนมีพฤติกรรม สุขภาพที่ถูกต้องอันนำมาซึ่งพฤติกรรมที่ดีทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคมด้วย วิภา ด่านดำรงกูล และคณะ(2542) ได้ทำสรุปผลการศึกษาวิจัยเรื่องความรู้และทัศนคติต่อการติด สารเสพติด และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องของเด็กและเยาวชนที่ต้องโทษไว้ว่า เด็กชายและหญิงคดีสาร เสพติด ร้อยละ 5 และ 38 ไม่เคยใช้สารเสพติดเลย ส่วนคดีอื่นๆ ประมาณครึ่งหนึ่งเคยใช้สารเสพติด เด็กส่วนมากจะเริ่มจากสารที่หาได้ง่าย ไปจนถึงสารชนิดที่มีฤทธิ์ร้ายแรงมากและหาง่ายในกลุ่มผู้เสพ อายุที่เริ่มใช้อยู่ระหว่าง 14-16 ปีสาเหตุหลัก คืออยากทดลองผู้ที่เคยใช้มากกว่า ร้อยละ 85ไม่เคย รักษาเพื่อหยุดใช้สารเสพติด จากการศึกษาปัจจัยด้านพฤติกรรมของพ่อแม่ที่มีผลต่อพฤติกรรมกินเหล้าสูบบุหรี่

สถานการณ์สุขภาพในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(2558) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่สำคัญของประชาชนและสังคมไทย มีดังนี้

1. อายุขัยเฉลี่ย

การพัฒนาด้านสุขภาพของประเทศไทย ในระยะที่ผ่านมาโดยคนไทยมีสุขภาพดีขึ้นเป็นลำดับแต่อยู่ในขั้นต้องปรับปรุง กระแสการดูแลสุขภาพในสังคมมีความตระหนักมากขึ้น การได้รับหลักประกันสุขภาพเพิ่มขึ้นทำให้ครอบคุลมประชากรเพิ่มขึ้น ภาวะเจ็บป่วยโดยรวมลดลง คนไทยมีอายุขัยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น

2. โครงสร้างประชากร

อัตราภาวะเจริญพันธุ์อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าระดับทดแทนอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลมาจากความสำเร็จของนโยบายประชากรและการวางแผนครอบครัวในอดีตโครงสร้างประชากรจึงเปลี่ยนแปลงอย่างมากในระยะที่ผ่านมา ประชากรวัยเด็กลดลง ประชากรวัยแรงงานเพิ่มขึ้นและคาดว่าจะลดลง ขณะที่ประชากรผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นและคาดว่าในปี 2570 แนวโน้มสัดส่วนประชากรวัยเด็ก: วัยแรงงาน:วัยสูงอายุ) เท่ากับ 14.4 : 62.9 : 22.7 ซึ่งจะทำให้ประชากร 1 ใน 4 เป็นประชากรผู้สูงอายุประมาณ 17 ล้านคน ดังนั้นการจัดบริการสาธารณสุขในการดูแลประชากร จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนการจัดบริการสาธารณสุขให้สอดคล้องในกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุที่มีทั้งกลุ่มผู้สูงอายุที่มีศักยภาพกลุ่มที่พอช่วยเหลือตัวเองได้ และกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือ อีกทั้งครอบครัวในปัจจุบันเป็นครอบครัวเดี่ยว วัยแรงงานมีการเคลื่อนย้ายเข้าเมือง ปัญหาผู้สูงอายุในกลุ่มที่พึ่งพิงโดยเฉพาะที่มีภาระโรคจึงต้องได้รับบริการสาธารณสุขเพื่อการดูแลสุขภาพมากยิ่งขึ้น

3. ปัญหาสาธารณสุขพื้นฐาน

การพัฒนาของประเทศไทยจากการดำเนินงานด้านสาธารณสุข สำหรับโรคที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพและปัจจัยเสี่ยง ส่วนใหญ่เป็นโรคไม่ติดต่อ เช่น โรคหัวใจ ความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน เป็นต้น โรคติดต่อ โรคอุบัติใหม่ อุบัติซ้ำ เช่น เอดส์ วัณโรค ไข้เลือดออก ไข้หวัดใหญ่ ไข้หวัดนก SARS เป็นต้น ปัญหายาเสพติด ปัญหาสุขภาพจิต เช่น เด็กติดเกมที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นส่งผลปัญหาทั้งสุขภาพกาย/จิต ความเครียด ความวิตกกังวล โรคซึมเศร้า เป็นต้น

4. ปัญหาระบบบริการสาธารณสุข

ควรมีการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขทั้งประเทศทุกระดับให้เกิดความสมดุลส่งผลต่อการดูแลสุขภาพประชาชน และเป็นการกระจายรายได้ตามวัตถุประสงค์โครงการไทยเข้มแข็ง

4.1 ด้านกำลังคนสาธารณสุข : ปัญหาการกระจายบุคลากรยังไม่ครอบคลุม เกิดการกระจุกตัวอยู่ในเขตกรุงเทพฯ การกระจายบุคลากรในจังหวัดอื่นไม่ทั่วถึง เช่น โดยสัดส่วนประชากรต่อแพทย์หนึ่งคนในเขตกรุงเทพฯเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น มีความแตกต่างประมาณ 17 เท่า

(1:484 ต่อ 14,623 คน) ทันตแพทย์มีความแตกต่างประมาณ 13 เท่า (1 : ต่อ 14,623 คน) เภสัชกรมีความแตกต่างประมาณ 9 เท่า พยาบาลวิชาชีพมีความแตกต่างประมาณ 12 เท่า พยาบาลเทคนิคมีความแตกต่างประมาณ 4 เท่า เป็นต้น แม้ในพื้นที่มีอาสาสมัครสาธารณสุขร่วมดูแลสุขภาพประชาชนในพื้นที่จำนวน 987,019 คน และบุคลากรในระบบสาธารณสุขทั้งประเทศที่มีอยู่ จำนวน 290,256 คน (กระทรวงสาธารณสุข 211,251 คน นอกจากกระทรวงฯ ทั้งภาครัฐและเอกชน 79,005) การดูแลสุขภาพประชาชนประมาณ 64 ล้านคน ยังจำเป็นต้องอาศัยให้ทุกภาคส่วนร่วมกันดำเนินงานโดยตระหนักถึงสุขภาพประชาชนมาก่อนอย่างจริงจังจึงจะทำให้เกิดสังคมไทยสุขภาพดีได้ในระยะเวลาต่ำกว่า 10 ปี

4.2 ด้านการจัดบริการสาธารณสุข : การจัดบริการให้เกิดการเข้าถึงครอบคลุมประชาชนโดยประชาชนคนไทยมีหลักประกันสุขภาพครอบคลุม จำนวน 62.36 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 99.47 ของประชากรที่มีสิทธิทั้งประเทศ 62.69 ล้านคน ซึ่งยังไม่มีสิทธิประมาณ 1.64 ล้านคน ซึ่งจำนวนที่ยังไม่มีสิทธิใดๆ ส่วนใหญ่เป็นภาระด้านงบประมาณของหน่วยบริการของกระทรวงสาธารณสุขนับเป็นปัญหาหนึ่ง รวมถึงปัญหาการฟ้องร้องบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข การเข้าถึงบริการสาธารณสุขยังเป็นปัญหาจากพื้นที่ชนบทที่ต้องจัดบริการที่มีคุณภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ ดังนั้นการยกระดับสถานีอนามัยเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จึงเป็นวิธีการหนึ่งในการจัดให้มีบริการสาธารณสุขเข้าถึงตามความต้องการของประชาชนอย่างมีคุณภาพเช่นเดียวกับบริการที่จัดอยู่ในเขตเมืองโดยยังยึดงานส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคเป็นหลักในทุกพื้นที่

5. ปัญหาพฤติกรรม

ความรุนแรงในสังคมสถานการณ์ครอบครัวอ่อนแอ ความรุนแรงในชีวิตประจำวันทั้งทำร้ายตัวเองหรือพยายามฆ่าตัวตายเฉลี่ยวันละ 13 คน และฆ่าตัวตายสำเร็จเฉลี่ยวันละ 2 คน พฤติกรรมการบริโภคเปลี่ยนไป จากวิถีชีวิตไทยทั้งในเรื่องการบริโภคเลียนแบบ บริโภคฟุ่มเฟือยเกินพอดีขาดการคำนึงถึงคุณค่า ขาดการคัดกรองเลือกใช้อย่างเหมาะสมตลอดจนผลิตสินค้า/อาหารและบริการที่ขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวมไปสู่การบันทอนสุขภาพ รวมถึงการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบุหรี่ที่พบในเพศหญิงเพิ่มขึ้น การพักผ่อนลดน้อยมีการแข่งขันเพิ่มมากขึ้นทำให้เกิดความเครียดจำนวนเพิ่มขึ้น พฤติกรรมการกำจัดของเสียที่ไม่ถูกต้องทำให้เกิดขยะที่ส่งผลต่อสุขภาพและการใช้ชีวิตประจำวัน พฤติกรรมการใช้สารเคมีในการประกอบอาชีพการเกษตร ส่งผลมีสารพิษตกค้างในห่วงโซ่อาหาร ตลอดจนปัญหาค่านิยมและศีลธรรมที่เสื่อมลงของคนไทย ซึ่งจะเป็นปัญหาต่อสุขภาพทั้งระดับบุคคลและสังคมไทยเพิ่มยิ่งขึ้น

6. ปัญหาอนามัยสิ่งแวดล้อม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(2558) ได้ศึกษาสถานการณ์สุขภาพ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่สำคัญของประชาชนและสังคมไทยสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาด้านสุขภาพซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนโดยเฉพาะประชาชนซึ่งอยู่ในชนบท และอยู่ในพื้นที่หมู่บ้านทั่วประเทศ ทำให้หมู่บ้านเป็นเป้าหมายของการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ เพื่อนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตของประชาชนและทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนได้รับการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องแต่อย่างไรก็ตามคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพของประชาชนจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาวะการเกิดโรค ครอบครัวและหมู่บ้าน จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการมีคุณภาพชีวิตที่ดี การพัฒนาสุขภาพของประชาชนในระดับหมู่บ้าน จึงยังคงจำเป็นและจะต้องค้นหากลวิธีที่เหมาะสมต่อการพัฒนาสุขภาพเพื่อนำไปสู่การมีสุขภาพที่ดีของประชาชนต่อไป

. นายสมาน ฟูตระกูล และนางสุประภา จักษุดุล (2553) ได้ดำเนินโครงการพัฒนาชุมชนต้นแบบในการควบคุมลด ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สรุปผลการเรียนรู้ เพชรบูรณ์ โครงการพัฒนายุทธศาสตร์และพัฒนาวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปี 2553 กิจกรรมที่ 10 การพัฒนาชุมชนต้นแบบในการควบคุม ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการดำเนินโครงการ พบว่า ปัจจัยความสำเร็จของโครงการ ได้แก่ ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานทั้งในระดับจังหวัด/อำเภอเป็นอย่างดี ผู้บริหาร/นักวิชาการของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข/สสจ./สคร./สคล./สสอ./สอ.ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดีสมาชิกในชุมชนเข้มแข็งมีมาตรการทางชุมชน โดยเชื่อมโยงประเด็นสุขภาพ เศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการนำเอาข้อค้นพบที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเหล้าไปสู่การจัดการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายการดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชนต้นแบบฯ ดำเนินการตาม 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขั้นตอนการค้นหา/วิเคราะห์ปัญหาและพัฒนาเป็นโจทย์หรือเรื่องที่ต้องการทำ 2. ขั้นตอนการพัฒนาโจทย์ให้เป็นข้อเสนอโครงการ และ 3. ขั้นตอนการพิจารณาการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ ซึ่งผู้แทนที่เข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนการพัฒนาไม่ได้เป็นตัวแทนของทุกภาคส่วนในชุมชน จึงอาจวิเคราะห์ปัญหาไม่ครอบคลุมซึ่งต้องมีการพัฒนาการดำเนินงานต่อไป สิ่งที่ได้เรียนรู้และเป็นประโยชน์มากที่สุด คือ การหาแนวร่วมและแสวงหาร่วมมือกับกลุ่มงานที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่ มีการส่งเสริมให้ชุมชนหรือกลุ่มองค์กรเกิดความเข้มแข็ง สมาชิกมีแนวทางลด ละเลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และปรับเปลี่ยนความคิดวิถีชีวิต ซึ่งเป็นการนำเอาข้อค้นพบที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไปสู่การจัดการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในโอกาสหน้า กิจกรรมนี้หรือทำโครงการนี้ ได้แก่ การค้นหาชุมชนที่มีการส่งเสริมการลด ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น มีการเตรียมความพร้อมทั้งบุคลากร แกนนำในพื้นที่ให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเพื่อให้การพัฒนาชุมชนต้นแบบมีประสิทธิภาพและขยายสู่

ชุมชนอื่นๆ มากขึ้น มีการติดต่อประสานงานทั้งหน่วยงาน องค์กรเอกชน เครือข่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ให้มากขึ้น เพื่อประสานการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลต่อไป การแก้ไขปัญหาการดื่มเหล้า ควรทำทั้งในระดับนโยบาย และกระบวนการทางสังคม ควบคู่กันไปกับการใช้มาตรการทางกฎหมาย และมุ่งเน้นไปที่การป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ ลดความรุนแรง ผลกระทบจากการดื่มเหล้า สิ่งสำคัญคือการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และค่านิยมการดื่มของสังคมในทุกระดับ ดังนั้นการสร้างและพัฒนาชุมชนลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ควรมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อลดปัจจัยเอื้อและสร้าง/สนับสนุนปัจจัยในการลด ละ เลิกฯ ตามความสอดคล้อง เหมาะสมของแต่ละชุมชน นอกจากเป็นการกระตุ้นและสร้างขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของชุมชนที่ดำเนินการ ยังจะเป็นการสนับสนุนนโยบายการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อีกด้วย

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมพงษ์ จันทร์ขอนแก่น(2559) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี กรณีศึกษา: อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม พบว่า 1. รูปแบบในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน ประกอบด้วย 1) การจัดตั้งภาคีเครือข่ายการดำเนินงานที่เป็นทุนทางสังคมในพื้นที่ ได้แก่ ภาควิชาการ ภาคประชาชนและสังคม ภาครัฐ 2) การกำหนดเป้าหมาย กติกาของชุมชน คือประชาชนลด ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อสุขภาพและสังคมที่ดีขึ้น และ 3) กำหนดมาตรการที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน คือ ลดโอกาส ลดการเข้าถึงและลดพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นำไปสู่การประกาศใช้และเผยแพร่ในชุมชน 2. การนำรูปแบบในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สู่การปฏิบัติ มีขั้นตอน 1) การจัดทำแผนปฏิบัติการชุมชนแบบมีส่วนร่วม 2) การสนับสนุนการดำเนินงานภาคประชาชนโดยภาคีเครือข่ายภาควิชาการ ภาครัฐและการเมือง ทั้งองค์ความรู้วิชาการ ทรัพยากร 3) ร่วมติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการชุมชน และ 4) การถอดบทเรียนการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย 3. การประเมินผลการใช้รูปแบบการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าเกิดการบูรณาการทำงานร่วมกันของพลังภาคีเครือข่าย พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนลดลงจากร้อยละ 41.1 เหลือร้อยละ 20.0 แนวโน้มการเกิดอุบัติเหตุเมาแล้วขับ และการทะเลาะวิวาทในชุมชนลดลง มีบุคคลต้นแบบงดเหล้าตลอดและเลิกเหล้าตลอดชีวิตประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานร้อยละ 92 ข้อเสนอแนะคือ ควรขยายผลรูปแบบการพัฒนาการขับเคลื่อนไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เป็นประเด็นสาธารณะในชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และหน่วยงานภาครัฐสนับสนุนเพื่อผลประโยชน์ต่อประชาชน

เอกชัย กันธวงศ์ และคณะ (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโดยการมีส่วนร่วมของโรงเรียน พบว่า ผลการพัฒนาการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโดยการมี ส่วนร่วมของโรงเรียนได้แผนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย 1) การให้ความรู้แก่นักเรียนโดยวิธี walk rally 2) การตั้งกลุ่มแกนนำนักเรียนอาสาป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 3) การให้ความรู้ผ่านเสียง ตามสายในโรงเรียน 4) การเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 5) การรณรงค์รอบรั้วโรงเรียนปลอดเหล้า และ 6) การจัดงานวันมหกรรมปลอดเหล้า การจัดกิจกรรมกีฬาต้านยาเสพติด ผลการ วิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทักษะการปฏิเสธการดื่มเครื่อง ดื่มแอลกอฮอล์ และความตั้งใจในการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น ดังนั้น จึงควรนำแผนการจัดกิจกรรมที่ พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ ใช้ในโรงเรียนในพื้นที่อื่นต่อไป

จิรัชยา เจียวก๊ก และสันติชัย แย้มใหม่(2558) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันการดื่มสุราในเยาวชน พบว่า สถานการณ์การดื่มสุราของเยาวชนในชุมชนที่ศึกษา ทวีความรุนแรงมากขึ้น เยาวชนเริ่มดื่มสุราอายุน้อยลงและดื่มในปริมาณที่มากขึ้น และพบว่า การดื่มสุราของเยาวชนส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ครอบครัว เศรษฐกิจ และสังคม จนกลายเป็นปัญหาสะสมของสังคม ตามมุมมองของชุมชน ได้แบ่งกลุ่มเยาวชนผู้ดื่มเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่หัดดื่มสุรา 2) กลุ่มที่ดื่มสุราเป็นบางครั้ง และ 3) กลุ่มที่ดื่มสุราเป็นประจา กลุ่มที่ 3 มีปัญหาและได้รับผลกระทบมากที่สุด กลุ่มที่ทะเลาะวิวาทในสถานบันเทิง แต่ละครั้ง ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ดื่มเป็นบางครั้ง ซึ่งเหตุผลในการดื่มมาจากความคึกคะนองของกลุ่มเยาวชนและแรงกระตุ้นจากสังคมที่มีความเชื่อและค่านิยมทางบวกต่อการดื่มสุรา

สำหรับประสบการณ์ในการป้องกันการดื่มสุราของชุมชน พบว่า ชุมชนเคยมีประสบการณ์ในการต่อสู้สุรา ทั้งประสบการณ์ของผู้ที่สามารถเลิกดื่มสุราได้ โดยลดการดื่มสุรา สร้างแรงจูงใจในการเลิกสุรา และการรวมพลังชุมชนในการรณรงค์ต่อสู้สุราและปรับค่านิยม แต่การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง ชุมชนจึงมีข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการดื่มสุราในกลุ่มเยาวชน ได้แก่ จัดทำแบบสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงในการดื่มสุราของกลุ่มเยาวชน เข้าค่ายธรรมะ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายหรือนโยบายควบคุมการดื่มสุรา ส่งเสริมการออกกาลังกายในชุมชน เน้นให้กลุ่มเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นตัวแทนในการจัดงานประเพณี สร้างข้อตกลงในการป้องกันการดื่มสุราของเยาวชนในชุมชนร่วมกันจากการสร้างพันธะสัญญา

กระบวนการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพของชาวบ้านให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเข้าใจปัญหาของตนเอง ตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง และสามารถวางแผนและดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ มีการศึกษาเกี่ยวกับการนำแนวคิดการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการป้องกันการใช้บุหรี่ในกลุ่มเยาวชน(กฤษณา ภูพลผัน, 2551) โดยศึกษาพฤติกรรมการใช้บุหรี่ของเยาวชนในชุมชน ประเมินความต้องการและศักยภาพของชุมชนในการป้องกันการใช้บุหรี่ของกลุ่มเยาวชน ศึกษาวิธีการ ความคิด ความเชื่อของ

ชุมชนในการเลิกสูบบุหรี่ และศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันการใช้บุหรี่ของเยาวชน ผลการศึกษาพบว่า สามารถนำกระบวนการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการป้องกันการใช้บุหรี่ในกลุ่มเยาวชนโดยชุมชนมีส่วนร่วมได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งจากการวิเคราะห์ผลการศึกษาดังกล่าวพบว่า แนวคิดการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วมสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนในการป้องกัน ควบคุมโรค และพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ได้อีกด้วย การศึกษาครั้งนี้จึงนา PRA มาใช้ในการประเมินสถานการณ์การดื่มสุราในกลุ่มเยาวชนและแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างมีส่วนร่วม เพื่อให้ชุมชนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเข้าใจปัญหาของตนเอง ตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง และสามารถวางแผนและดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของชุมชนได้

ปัจจุบัน การปรับพฤติกรรมการดื่มสุรามีหลายแนวทาง จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า “จิตสังคมบำบัด” เป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยให้ผู้ดื่มและติดสุรามีแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงตนเองและมีทักษะที่จำเป็นต่อการเลิกสุราให้สำเร็จ เช่น วิธีการปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรม และการป้องกันการดื่มซ้ำหรือวิธีการสัมภาษณ์และการเสริมสร้างแรงจูงใจ(พิชัย แสงชาญชัย, 2552) ในบทความนี้ นำเสนอองค์ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม(stage of change) ของ Prochaska and DiClemente(โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมาราชนครินทร์, 2552 อ้างถึงใน พิชัย แสงชาญชัย, 2552) ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งในการบำบัดแบบเสริมแรงจูงใจ ที่ผู้เขียนได้นำไปใช้ในการปรับพฤติกรรมการดื่มสุราในชุมชนแห่งหนึ่ง โดยมีขั้นตอนของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม 6 ขั้น ดังนี้ 1. ขั้นไม่สนใจปัญหา (pre-contemplation)เป็นขั้นที่ผู้ป่วยไม่คิดว่าตนเองติดสุรา จึงไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลง มักเกิดในช่วงเริ่มต้นของการดื่มผู้ป่วยรับรู้ผลดีจากการดื่ม ดังนั้นท่าทีที่เหมาะสมในการจูงใจผู้ป่วยคือ การให้ข้อมูล (information) และการสะท้อนข้อมูลกลับ (feedback) เพื่อให้ได้เห็นผลเสียจากการดื่ม 2. ขั้นลังเลใจ (contemplation) เป็นขั้นที่ผู้ป่วยประสบผลเสียของการดื่มสุราบ้าง แต่ผู้ป่วยยังเห็นว่าการดื่มมีประโยชน์มากกว่าโทษ และรู้สึกว่าตนเองยังควบคุมการดื่มได้ ท่าทีที่เหมาะสมในการจูงใจผู้ป่วยคือการให้ผู้ป่วยได้พิจารณาข้อดี-ข้อเสียของการดื่ม และข้อดี-ข้อเสียของการหยุดดื่ม (pros and cons) เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถตัดสินใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ 3. ขั้นตัดสินใจหยุดดื่มอย่างจริงจัง หรือขั้นเตรียมการเปลี่ยนแปลง (determination or preparation)เป็นขั้นที่ผู้ป่วยมักเผชิญโทษภัยของสุราที่รุนแรง และตัดสินใจหยุดดื่ม ท่าทีที่เหมาะสมในการจูงใจผู้ป่วยคือ การพูดคุยถึงวิธีการแก้ไขปัญหา (menu) การเปิดโอกาสให้เลือกหนทางโดยอิสระ (freedom of choice) การส่งเสริมความรับผิดชอบในตนเอง (responsibility) และการส่งเสริมศักยภาพในตน (self-efficacy) เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยลงมือเปลี่ยนแปลงตนเอง 4. ขั้นลงมือปฏิบัติ (action) เป็นขั้นที่ผู้ป่วยกำลังลงมือหยุดดื่ม อยู่ในช่วง 6 เดือนแรก พฤติกรรมการหยุดดื่มยังไม่มั่นคง ท่าทีที่เหมาะสมในการจูงใจผู้ป่วยคือ การส่งเสริมความร่วมมือร่วมใจและความต่อเนื่องในการบำบัดรักษา (compliance and adherence) เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยได้

ประโยชน์จากวิธีการที่ผู้ป่วยเลือก 5. ขั้นกระทำต่อเนื่อง (maintenance) เป็นขั้นที่ผู้ป่วยหยุดดื่มมาได้ระยะหนึ่ง นานประมาณ 6 เดือนขึ้นไปพฤติกรรมการหยุดดื่มมีความมั่นคงในระดับหนึ่ง ท่าทีที่เหมาะสมในการจูงใจผู้ป่วยคือ การป้องกันการกลับไปดื่มซ้ำ (relapse prevention) เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และประสบความสำเร็จ 6. ขั้นกลับไปติดสุราซ้ำ (relapse) เป็นขั้นที่ผู้ป่วยกลับไปติดสุราซ้ำ ผู้ป่วยเองมักรู้สึกผิด ขาดความมั่นใจคิดว่าตนเองไม่สามารถเลิกดื่มสุราได้ ท่าทีที่เหมาะสมในการจูงใจผู้ป่วยคือ การให้ความหวัง กำลังใจ (hope)การประคับประคองด้านจิตใจ (support) และการส่งเสริมศักยภาพในตนว่ายังสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยตัดสินใจกลับเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงตนเองอีก (happiness memory) ให้ผู้ดื่มสุราได้อิ่มกับความรู้สึกเช่นนั้นจนอยากจะกลับไปมีความรู้สึกเช่นนั้นอีก

กฤษณ์ ขุนลึกและคณะ(2556) รูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย ในจังหวัดหนองคาย วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย ในจังหวัดหนองคาย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 366 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ระยะที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่ายที่ได้จากผลวิจัยในระยะที่ 1 ด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน50 คน มาร่วมกันวิพากษ์ จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง และนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินรูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย ระยะที่ 3 การทดลองและการประเมินผลของรูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย จำนวน 50 คน เพื่อวิเคราะห์ผลการทดลองยืนยันประสิทธิผลรูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการวิจัยพบว่า 1. ตัวแปรเชิงสาเหตุส่งผลโดยตรงต่อตัวแปรการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย ในจังหวัดหนองคาย ได้แก่ ปัจจัยด้านความต้องการขายสินค้า ปัจจัยด้านการตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อ ปัจจัยด้านการยอมรับการเปลี่ยนแปลง และปัจจัยด้านค่านิยมเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเทศกาลบุญต่าง ๆ 2. ผลการประชุมปฏิบัติการ และการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้รูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย ประกอบด้วย 9 กิจกรรม ได้แก่ 1) การแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดนโยบายระดับอำเภอ/ตำบล 2) การประกาศเป็นนโยบายสาธารณะ 3) การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาบทบาทของผู้จำหน่ายเพื่อสังคมอยู่เย็นเป็นสุข 4) ร้านค้าตัวอย่าง 5) การประชาสัมพันธ์ประเด็นสำคัญ ๆ ของมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ประชาชนได้รับทราบ 6) การสร้างแกนนำในการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน

หมู่บ้าน 7) การรณรงค์ ให้ความรู้เรื่องมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในโรงเรียน 8) หมู่บ้านงานบุญปลอดเหล้า และ 9) การตรวจเยี่ยมร้านค้าโดยคณะเจ้าหน้าที่ 3. ผลการทดลองรูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย ในจังหวัดหนองคายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีผลทำให้การปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลอง

Abigail A. Fagan, and el (2011) ผลการศึกษา พบว่า ความพยายามของชุมชนในการลดการใช้แอลกอฮอล์ในกลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ คุณลักษณะทั่วไปของกลยุทธ์ชุมชนที่ประสบความสำเร็จคือการพึ่งพาพันธมิตรในท้องถิ่นเพื่อเลือกและใช้มาตรการแทรกแซงเชิงป้องกันที่แสดงให้เห็นว่ามีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเสี่ยงของเยาวชนที่มีส่วนร่วมในการดื่มแอลกอฮอล์รวมทั้งอิทธิพลใกล้เคียง เกี่ยวข้องกับการใช้แอลกอฮอล์ การรวมหลักสูตรป้องกันในโรงเรียนให้เข้ากับชุมชนขนาดใหญ่นั้นมีความเกี่ยวข้องกับการลดการใช้แอลกอฮอล์ของเด็กที่อายุน้อยกว่า 18 ปีและสามารถช่วยให้เยาวชนเข้าถึงการป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Richard A. Brown and el (2009) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการออกกำลังกายแอโรบิค เพื่อฟื้นฟูรักษาภาวะติดสุราจากการดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ แต่ละพื้นที่มีการักษาที่หลากหลายแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามยังคงเป็นปัญหาสำคัญของโลก การออกกำลังกายแบบแอโรบิค เป็นส่วนช่วยเสริมหรือฟื้นฟูสภาพร่างกาย จากการฟื้นฟูโดยการออกกำลังกาย 12 สัปดาห์ ผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ในระดับปานกลาง แสดงถึงการออกกำลังกายเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้สุขภาพดีขึ้น

สมตระกูล ราศิริ (2562) ได้ดำเนินโครงการ การลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนบ้านเขาสมอแคลง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก วิทยาลัยการสธารณสุขสิรินธรจังหวัดพิษณุโลก โดยมีขั้นตอน ดังนี้สำรวจปัญหา สำรวจ วิเคราะห์ สรุป เผยแพร่สภาพปัญหาการดื่มเหล้าในชุมชน มอบรางวัลบุคคลและร้านต้นแบบลด ละ เลิกเหล้า กิจกรรมออกแบบเกียรติบัตร ไวนิลป้ายลด ละ เลิกเหล้า ประชุมสรุปผลโครงการประชาชนให้ความสนใจ อยากลดเหล้า /งดเหล้า ร้านเหล้าไม่ขายเหล้าในวันพระ 8 ร้าน ครอบครัวเลิกเหล้า 1 ครอบครัวบุคคลเลิกเหล้า 3 คน งานศพในวัดไม่มีเหล้า 5 ครั้ง งานศพที่บ้านลดเหล้า 5 บ้าน งานแต่งงานลดเหล้า 2 บ้าน งานบุญใหญ่ปลอดเหล้า 1 ครั้ง ประมาณการประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อเหล้าในชุมชน 95,000 บาท ในช่วงดำเนินโครงการ

Audrey L. Begun *And* John D. Clapp(2015) Reducing and Preventing Alcohol Misuse and Its Consequences : A Grand Challenge for Social Work ผลการศึกษาพบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกาและทั่วโลก ยังคงมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และส่งผลกระทบต่อการเจ็บป่วยที่สูงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น รวมถึงการเสียชีวิตและปัญหาสุขภาพจิต ทำให้เกิดปัญหาโรคต่างๆ ที่เฉียบพลันและเรื้อรังหลายประเภทและก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพที่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ของสังคม การค้นพบทางวิทยาศาสตร์การพัฒนาและการดำเนินการตามแนวทางการแก้ปัญหาที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อบรรเทาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์นั้นมีหลายส่วน เนื่องจากส่งผลกระทบต่อบุคคลครอบครัวและระบบสังคมขนาดใหญ่ และกลยุทธ์ที่ดำเนินการแก้ปัญหาในรอบ 40 ปีที่ผ่านมา ต้องมีการประสานการทำงานร่วมกันหลายภาคส่วนเพื่อตอบสนองความท้าทายนี้ และการคิดนวัตกรรมหรือวิธีการที่แก้ปัญหาอย่างยั่งยืน

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะพบว่า สถานการณ์ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน ยังคงเป็นปัญหาที่มีท้าทาย และเป็นปัญหาระดับโลก รวมถึงมีแนวโน้มการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อปัญหาสุขภาพ ครอบครัว อุบัติเหตุและอาชญากรรมซึ่งส่งผลกระทบกับสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ อย่างไรก็ตาม ยังคงมีพื้นที่ที่ให้ความสำคัญและตระหนักในการแก้ไขปัญหาให้ลดลง ซึ่งปัจจัยความสำเร็จนั้นมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ซึ่งชุมชนนับได้ว่าเป็นผู้รู้ปัญหาและได้รบผลกระทบของปัญหาและถ้าชุมชนมีทักษะในการแก้ปัญหา กำหนดวิธีการแก้ปัญหาได้ถูกต้อง เจ้าหน้าที่หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นเพียงสนับสนุนเอื้ออำนวยให้ชุมชนมีการพัฒนาในทักษะที่จำเป็น ก็จะสามารถประสบความสำเร็จเป็นต้นแบบที่ดีในการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ สำหรับปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะพบว่า ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาในพื้นที่ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การบริหารจัดการเรื่องของ คน งบประมาณในการบริหารจัดการ วิธีการหรือกิจกรรมที่เหมาะสมหรือเกิดขึ้นในชุมชน ผู้นำชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนการประสานงานภาคีเครือข่าย กฎหมาย กติกาของสังคม ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยพื้นฐานก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล แหล่งทรัพยากร รางวัล คำชมเชย การยอมรับ การลงโทษ กฎระเบียบ บุคคลรอบข้าง ล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทั้งด้านบวกและด้านลบ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อที่จะศึกษาสถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ศึกษาปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการเสนอแนะนโยบายต่อมาตาการชุมชนในแผนยุทธศาสตร์แอลกอฮอล์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบงานวิจัย

รูปแบบการวิจัยแบบ Mixed Method เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ(Quantitative Study) นำข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง และใช้สถิติเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์สร้างเครื่องมือการศึกษาเชิงคุณภาพ(Qualitative Study) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม(Focus Group Interview)และสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) สังเกต ลงพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ประชาชนที่ดื่มสุรา ประชาชนที่ไม่ดื่มสุรา พระ ครู ตำรวจ แกนนำชุมชน ผู้นำชุมชน อาสาสมัครฯ ร้านค้า หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เป็นต้น รวมทั้งวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธี Content Analysis

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเชิงพื้นที่ ได้แก่ ชุมชนต้นแบบการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในประเทศไทย ตามเกณฑ์ชุมชนต้นแบบลดละเลิกเหล้า ของสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า(สคล.) ได้แก่ การจัดองค์กรชุมชน กระบวนการชุมชนคนสู้เหล้า ชมรมคนหัวใจเพชร การขยายผลการรณรงค์ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการงดเหล้า ของผู้ดื่มในชุมชน การยกระดับเป็นชุมขนแหล่งเรียนรู้และได้รับรางวัลเกี่ยวกับการดำเนินงานชุมชนคนสู้แหล้า

การสุ่มตัวอย่างเชิงพื้นที่ โดยการเจาะจง ตัวแทนชุมชนต้นแบบการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในประเทศไทย ตามเกณฑ์ชุมชนต้นแบบลดละเลิกเหล้า ของสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าจำนวน 4 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ภาคละ 2 ชุมชนต้นแบบ รวมทั้งสิ้น 8 พื้นที่ตัวอย่าง ได้แก่

ภาคเหนือ

1) ชุมชนบ้านตุ้มไร่ ตำบลท่าจำปี อำเภอเมือง จังหวัดพระเยา

2) ชุมชนบ้านพระแท่น ตำบลทุ่งยั้ง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

ภาคกลาง

1) ชุมชนบ้านหนองไม้แก่น ตำบลสะพานหิน อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท

2) ชุมชนบ้านเกาะมะไฟ ตำบลบ้านหอย อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1) ชุมชนบ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

2) ชุมชนบ้านสะพานหิน ตำบลนาบอน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์

ภาคใต้

1) ชุมชนบ้านห้วยนุ้ย ตำบลนาข้าวเลีย อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

2) ชุมชนบ้านคลองขุดเหนือ ตำบลคูขูด อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

ขั้นตอนการวิจัย

ระยะที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยแบบสอบถามและเชิงคุณภาพโดยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ทำการสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึกกับตัวแทนสมาชิกครอบครัวในชุมชน 8 ชุมชนๆ ละ 30 คน ที่ยินยอมและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมตัวอย่างทั้งสิ้น 240 คน

ประเด็นการเก็บรวบรวมแบบสอบถามข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบไปด้วย ข้อมูลทั่วไป แบบประเมินปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ประเด็นในการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบไปด้วย ข้อมูลปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์(Key Success Factor) ได้แก่ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ การบริหารจัดการ ปัญหา/อุปสรรค จุดที่ทำได้และจุดที่ทำไม่ได้ การจัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่ช่วยให้งานประสบความสำเร็จ แนวทางแก้ไขปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ระยะที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสังเกต ลงพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ใช้วิธีการการสนทนากลุ่มในการถอดบทเรียน จำนวน 8 ชุมชนๆ ละ 12 คน ได้แก่ ตัวแทนคนที่ดื่มสุรา จำนวน 1 คน ตัวแทนคนที่ไม่ดื่มสุรา จำนวน 1 คน พระ จำนวน 1 คน ครู จำนวน 1 คน ตำรวจ จำนวน 1 คน แกนนำชุมชน จำนวน 1 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 1 คน อาสาสมัครฯ จำนวน 1 คน ร้านค้า จำนวน 2 คน หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 1 คน และเอกชน จำนวน 1 คน วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธี Content Analysis ประเด็นในการถอดบทเรียน ได้แก่ สิ่งที่ช่วยให้ประสบความสำเร็จ(Key Success Factor) คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ การบริหารจัดการ ปัญหา/อุปสรรคการจัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่ช่วยให้งานประสบความสำเร็จแนวทางแก้ไขปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เครื่องมือและการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถาม ประกอบไปด้วย 4 ส่วนประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ สภาพการใช้จ่ายของครอบครัว การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลรอบข้าง การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบปีที่ผ่านมา ความต้องการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และวิธีการต้องการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่วนที่ 2 แบบประเมินปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบไปด้วย

1) สาเหตุที่ทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนประสบความสำเร็จ

2) การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้น มีวิธีการหาคนมาทำงานจนทำให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดี ได้อย่างไร(ใช้วิธีการใดในการหาคนมาร่วมกันทำงาน)

2.1 ปัจจุบันชุมชนของท่านมีการดำเนินการเรื่องของคนทำงานในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างไร มีปัญหาหรือไม่ อะไรบ้าง

2.2 **(กรณีไม่มีปัญหาเรื่องของคนทำงาน)** ทำไมชุมชนของท่านจึงไม่มีปัญหาในเรื่องของคนทำงานในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3) ชุมชนของท่านทำอย่างไรจึงมีเงินมาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ เงินที่ได้มาจากหน่วยงานใด

3.1 ในปัจจุบัน ชุมชนของท่านมีการดำเนินการในเรื่องของงบประมาณอย่างไร (ได้มาจากแหล่งใด) มีปัญหาในเรื่องงบประมาณหรือไม่ อะไรบ้าง

3.2 ทำไมชุมชนของท่านจึงไม่มีปัญหาในเรื่องของงบประมาณ

4) ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้นจำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการหรือไม่ และได้มาจากหน่วยงานใด

4.1 ปัจจุบัน ชุมชนมีการดำเนินการอย่างไรในเรื่องของการจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4.2 ทำไมชุมชนของท่านจึงไม่มีปัญหาเรื่องวัสดุอุปกรณ์

5) ที่ผ่านมาชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการอย่างไรจึงทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จ (มีการวางแผนอย่างไร แบ่งบทบาทหน้าที่กันอย่างไร ใช้วิธีการใดในการสรรหาคนมาเป็นคณะทำงาน ใครเป็นผู้สั่งการ และใครเป็นผู้ควบคุมให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บรรลุวัตถุประสงค์ (มีการลด ละ เลิก ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์)

5.1 ปัจจุบัน ชุมชนของท่านมีการจัดการเรื่องการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างไร มีปัญหาเกิดขึ้นหรือไม่ มีปัญหาอะไรบ้าง

5.2 ทำไมชุมชนของท่านจึงไม่มีปัญหาในเรื่องของการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

6) ชุมชนของท่านมีวิธีการใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี อะไรเป็นเหตุให้ชุมชนของท่านค้นพบวิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ นั้น

7) ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่าน มีผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ (ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สารวัตรกำนัน ครู ตำรวจ คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน นายกหรือสมาชิก อบต. หรือเทศบาล ที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ เป็นต้น) ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

8) ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่าน มีผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ (พระสงฆ์ ปราชญ์ชาวบ้าน ข้าราชการบำนาญ ผู้มีฐานะดี หรือผู้ที่ได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำในชุมชนเป็นต้น) ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง และมีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

9) ในชุมชนของท่าน ผู้นำการรณรงค์ (คือ ผู้ที่สร้างการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการ ลด ละ เลิก บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นผู้สร้างความตระหนัก โน้มน้าว กระตุ้นให้คนในชุมชนกระทำการใด ๆ ก็ตามที่ที่เปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์) มีใครบ้าง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

10) ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชนของท่านสามารถทำอะไรได้บ้าง และมีอะไรบ้างที่ทำไม่ได้ มีปัญหา/อุปสรรคอะไรบ้าง และมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร

11) กิจกรรมที่บ่งชี้ว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ อันดับแรก อันดับสอง อันดับสามคืออะไร

12) เพื่อทำให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ท่านคิดว่าควรทำอย่างไร

12.1 ข้อเสนอแนะระดับชุมชน

12.2 ข้อเสนอแนะระดับหน่วยงาน

12.3 ข้อเสนอแนะระดับภาค

12.4 ข้อเสนอแนะระดับประเทศ

13) ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ

3. ประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม ร่วมกันถอดบทเรียน มีประเด็นในการถามจำนวน 13 ข้อ ประกอบด้วย

3.1 สาเหตุที่ทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ

3.2 การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน

3.3 ชุมชนของท่านทำอย่างไรจึงมีเงินมาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ เงินที่ได้มาจากหน่วยงานใด

3.4 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้นจำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการหรือไม่ และได้มาจากหน่วยงานใด

3.5 ที่ผ่านมาชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการอย่างไรจึงทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จ (มีการวางแผนอย่างไร แบ่งบทบาทหน้าที่กันอย่างไร ใช้วิธีการใดในการสรรหาคนมาเป็นคณะทำงาน ใครเป็นผู้สั่งการ และใครเป็นผู้ควบคุมให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บรรลุวัตถุประสงค์

3.6 ชุมชนของท่านมีวิธีการใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี อะไรเป็นเหตุให้ชุมชนของท่านค้นพบวิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ นั้น

3.7 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่าน มีผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ (ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สารวัตรกำนัน ครู ตำรวจ คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน นายกหรือสมาชิก อบต. หรือเทศบาล ที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ เป็นต้น) ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

3.8 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่าน มีผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ (พระสงฆ์ ปราชญ์ชาวบ้าน ข้าราชการบำนาญ ผู้มีฐานะดี หรือผู้ที่ได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำในชุมชนเป็นต้น) ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง และมีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

3.9 ในชุมชนของท่าน ผู้นำการรณรงค์ (คือ ผู้ที่สร้างการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการลด ละ เลิก บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นผู้สร้างความตระหนัก โน้มน้าว กระตุ้นให้คนในชุมชนกระทำการใด ๆ ก็ตามที่ที่เปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์) มีใครบ้าง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

3.10 ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชนของท่านสามารถทำอะไรได้บ้าง และมีอะไรบ้างที่ทำไม่ได้ มีปัญหา/อุปสรรคอะไรบ้าง และมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร

3.11 กิจกรรมที่บ่งชี้ว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ อันดับแรก อันดับสอง อันดับสามคืออะไร

3.12 เพื่อทำให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ท่านคิดว่าควรทำอย่างไร

3.13ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาโดยค่า IOC มีค่า 0.5 ขึ้นไป
2. ดำเนินการปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสม ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
3. แบบสอบถามเชิงปริมาณ นำมาทดลองใช้ในกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน จำนวน 30 ตัวอย่าง โดยการสัมภาษณ์ ตัวต่อตัว จากนั้น ดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่น(Reliability) โดยแบบสอบถามพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.74 ดำเนินการปรับแก้ในส่วนแบบกระบวนการกลุ่ม ปรับเชิงเนื้อหาตามผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านแนะนำ และขอให้นักวิจัยหลักร่วม 4 คน 4 ภาค ช่วยให้ข้อเสนอแนะในเรื่องภาษาในแต่ละภาค จากนั้นดำเนินการปรับแก้ไขและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การประชุมชี้แจงทีมคณะผู้วิจัย
2. ประสานงานทีมงานในระดับพื้นที่ ชี้แจงวัตถุประสงค์ กิจกรรม และระยะเวลา
3. เก็บข้อมูลแบบสอบถามโดยการสอบถามและการสัมภาษณ์ เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล รวมถึงการใช้ข้อมูล 43 แฟ้ม จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลกับสถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน
4. การลงพื้นที่ดำเนินการกระบวนการกลุ่ม สังเกต และลงพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ
5. การวิเคราะห์และสังเคราะห์แบบสอบถามและกระบวนการกลุ่ม
6. การสรุปผลโครงการวิจัยและคืนข้อมูลให้กับชุมชนในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียงมาร่วมรับฟังและนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเอง

การคุ้มครองสิทธิ์

ผู้วิจัยหลัก ได้รับการรับรองจริยธรรมในมนุษย์ โดยคณะกรรมการจริยธรรมงานวิจัย วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก เลขที่ SCPHPL 5/2562/21 ลงวันที่ 23 กันยายน 2562 ถึง 23 กันยายน 2564 โดยการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะแจ้งข้อมูลเบื้องต้นและวัตถุประสงค์ของงานวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่างได้รับทราบก่อนเข้าร่วมงานวิจัย กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิ์ที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมงานวิจัย ซึ่งการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมงานวิจัยครั้งนี้ ไม่มีผลต่อกลุ่มตัวอย่างแต่อย่างใดและคำตอบจะไม่มีการเปิดเผยที่ทำให้เกิดความเสียหาย การนำเสนอข้อมูลจะนำเสนอในลักษณะภาพรวมของประชากร

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ(Quantitative Study) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง และใช้สถิติเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) ด้วยวิธี Content Analysis

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อมาตรการชุมชนในแผนยุทธศาสตร์แอลกอฮอล์ โดย ส่วนที่ 1 ข้อมูลเชิงปริมาณเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการสังเกต การสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากนั้นนำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์สร้างเครื่องมือการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) ในส่วนที่ 3 โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แลกเปลี่ยนกับประชาชนที่ดื่มสุรา ประชาชนที่ไม่ดื่มสุรา พระ ครู ตำรวจ แกนนำชุมชน ผู้นำชุมชน อาสาสมัครฯ ร้านค้า หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เป็นต้น รวมทั้งวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธี Content Analysis ผลการศึกษา สามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 สถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป
ตอนที่ 2 ผลการประเมินปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่วนที่ 2 ปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อมาตรการชุมชนในแผนยุทธศาสตร์แอลกอฮอล์

ส่วนที่ 1 สถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวน (240 คน)	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	103	42.90
	หญิง	137	57.10
ระดับอายุ			
	20 – 30	11	4.60
	31 – 40	11	4.60
	41 – 50	40	16.70
	51 - 60	80	33.30
	61 – 70	72	30.00
	71 – 80	23	9.6
	80 ปีขึ้นไป	3	1.3
$\bar{x}$ = 56.95, S.D. = 12.46, Max = 83, Min = 20			
สถานภาพสมรส			
	โสด	24	10.00
	คู่	167	69.60
	หม้าย /หย่า/ แยก	59	20.40
ระดับการศึกษาสูงสุด			
	ไม่ได้เรียน	7	2.90
	ประถมศึกษา	157	65.40
	มัธยมศึกษาตอนต้น	30	12.50
	มัธยมศึกษาตอนปลาย(ปวช)	39	16.33
	อนุปริญญา(ปวส.)	2	0.80
	ปริญญาตรี	5	2.10

ตาราง 1(ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (240 คน)	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	55	22.90
เกษตรกรรม	106	44.20
รับราชการ	6	2.50
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	21	8.80
รัฐวิสาหกิจ	2	0.80
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
500 - 20,000 บาท	225	93.80
20,001 - 40,000 บาท	13	5.40
40,001 - 60,000 บาท	1	0.40
70,001 - 80,000 บาท	1	0.40
$\bar{x}$ = 8,310, S.D. = 9.183, Max = 80,000, Min = 500		
สภาพการใช้จ่าย		
ไม่พอใช้มีหนี้สิน	90	37.50
ไม่พอใช้ แต่ไม่มีหนี้สิน	25	10.40
พอใช้แต่ไม่มีเหลือเก็บ	51	21.30
พอใช้ และมีเหลือเก็บ	23	9.60
พอใช้ แต่มีหนี้สิน	51	21.30
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บุคคลรอบข้าง (ในรอบปีที่ผ่านมา)		
ไม่มี	78	32.50
มี	162	67.50

ตาราง 1(ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (240 คน)	ร้อยละ
ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์(ในรอบปีที่ผ่านมา)		
ไม่ดื่ม	96	40.00
ดื่ม	144	60.00
ท่านต้องการเลิกดื่ม(144 คน)		
ไม่ต้องการ	122	85.00
ต้องการ	22	15.00

จากตาราง 1 พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.10 อายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 33.30 และ ระหว่าง 61-70 ปี ร้อยละ 30 อายุเฉลี่ย 56.95 ปี สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 69.70 ระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 65.40 อาชีพหลักเกษตรกรรม ร้อยละ 44.20 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 500-20,000 บาท รายได้เฉลี่ย 8,310 บาท สภาพการใช้จ่ายไม่พอใช้มีหนี้สิน ร้อยละ 37.50 พอใช้แต่ไม่มีเหลือเก็บ ร้อยละ 21.30 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บุคคลรอบข้าง มี ร้อยละ 67.50 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์(ในรอบปีที่ผ่านมา) ดื่ม ร้อยละ 60 ไม่ต้องการเลือกดื่ม ร้อยละ 85

ตอนที่ 2 ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบปีที่ผ่านมา

ตาราง 2 แสดงภาพรวมระดับปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบปีที่ผ่านมา

ระดับปัญหาการดื่มสุรา	จำนวน (240 คน)	ร้อยละ
เฉลี่ยรวม		
เสี่ยงต่ำ (0 – 7 คะแนน)	198	82.50
เสี่ยง (8 – 15 คะแนน)	28	11.67
อันตราย (16 –19 คะแนน)	12	5.00
ติดสุรา (มากกว่า 20 คะแนน)	2	0.83

หมายเหตุ AUDIT = Alcohol use Disorders Identification Test (แบบประเมินปัญหาการดื่มสุรางค์การอนามัยโลก, 2001)

จากตาราง 2 พบว่า ภาพรวมส่วนใหญ่ระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา อยู่ในระดับเสี่ยงต่ำ ร้อยละ 82.50 ระดับเสี่ยง ร้อยละ 11.67 ระดับอันตราย ร้อยละ 5.00 ระดับติดสุรา ร้อยละ 0.83 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตาราง 3 แสดงภาพรวมระดับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ค่าเฉลี่ย (240 คน)	ระดับ
1.ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ	1.55	ดี
2.ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉพาะในช่วงเทศกาลเท่านั้น	1.65	ดี
3.ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละครั้ง ท่านใช้เวลาเฉลี่ย 3-4 ชั่วโมง	1.66	ดี
4.ท่านมักจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในบ้าน	1.45	ดี
5.ท่านมักจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามคำชวนของเพื่อนหรือคนรู้จัก	1.56	ดี
6.ท่านมักจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เนื่องในโอกาสพบปะสังสรรค์ตามงานต่าง ๆ	1.88	ดี
7.เมื่อมีเวลาว่างท่านมักชวนเพื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	1.78	ดี
8.ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อผ่อนคลายเมื่อเกิดความเครียด/กลุ้มใจ/ผิดหวัง	1.87	ดี
9.หลังจากที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ท่านมักจะเอะอะ โวยวาย เสียงดัง	1.95	ดี
10.หลังจากที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว ส่วนใหญ่ท่านมักมีปัญหากับบุคคลรอบข้าง	1.91	ดี
11.ผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มักทำให้ท่านมีอาการเมามายจนไม่ได้สติ	1.85	ดี
12.ท่านมักเป็นผู้ขับขี่ยานพาหนะทุกครั้ง ภายหลังที่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	1.89	ดี
ภาพรวมเฉลี่ย	1.78	ดี

จากตาราง 3 พบว่ารายข้อและภาพรวมพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับดี

ส่วนที่ 2 ปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ประชาชนในพื้นที่ตัวอย่าง จำนวน 8 จังหวัด ในประเด็น ปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการศึกษาประเด็นสำคัญที่พบ ดังนี้

จังหวัดอุตรดิตถ์

ประเด็นที่ 1 สาเหตุที่ทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จคืออะไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันที่ว่า “ประชาชนมีความใส่ใจและร่วมมือกับผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีการจัดกิจกรรมงดเหล้าและให้ความรู้ให้คำแนะนำ” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ประชาชนมีความใส่ใจและร่วมมือกับผู้นำชุมชน” (25 คน)

“สถานที่ราชการจะมีป้ายบอกว่าห้ามดื่มเหล้า ถ้าเป็นในวัดก็จะมีป้ายห้ามและมีการควบคุมดูแล” (3 คน)

“เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีการจัดกิจกรรมงดเหล้าและให้ความรู้ให้คำแนะนำ”(6 คน)

“มีกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา ” (4 คน)

“ ไม่ทราบ” (3 คน)

ประเด็นที่ 2 การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้นมีวิธีการหาคนมาทำงานจนทำให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดีได้อย่างไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันที่ว่า “แนะนำให้ประชาชนงดเหล้าโดยการใช้โครงการอย่างหมู่บ้านศีล5หรือชักชวนให้เลิกเหล้าในช่วงเข้าพรรษาหรือช่วงวันพระมีการประชุมหมู่บ้านทุกๆเดือน มีการติดป้ายประกาศตามร้านค้า ห้ามขายเครื่องดื่มให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีชักชวนกันมารวมกลุ่มกันและส่วนใหญ่เวลาทำงานของชุมชนไม่ได้เอาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เปิดที่ตั้ง มีส่วนน้อยบางคนเท่านั้นที่ขาดไม่ได้” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“แนะนำให้ประชาชนงดเหล้าโดยการใช้โครงการอย่างหมู่บ้านศีล5หรือชักชวนให้เลิกเหล้าในช่วงเข้าพรรษาหรือช่วงวันพระ” (7 คน)

“มีการประชุมหมู่บ้านทุกๆเดือน มีการติดป้ายประกาศตามร้านค้า ห้ามขายเครื่องดื่มให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี” (8 คน)

“ชักชวนกันมารวมกลุ่มกัน” (7 คน)

“ลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” (3 คน)

“ไม่ทราบ” (5 คน)

“ส่วนใหญ่เวลาทำงานของชุมชนไม่ได้เอาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เปิดที่ตั้ง มีส่วนน้อยบางคนเท่านั้นที่ขาดไม่ได้” (5 คน)

ประเด็นที่ 3 ชุมชนของท่านทำอย่างไรจึงมีเงินมาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ เงินที่ได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันที่ว่า “ไม่ทราบเงินมาจากไหน ส่วนมากทำจิตอาสากัน” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“หัวหน้ารพ.สต” (6 คน)

“เทศบาล ” (3 คน)

“ไม่ทราบเงินมาจากไหน ส่วนมากทำจิตอาสากัน” (15 คน)

“ปปส.ให้เงินสนับสนุนและสาธารณสุขจังหวัด” (1 คน)

“หน่วยงานลด ละ เลิกเหล้า บวลักษณ์ วัดพระแท่นกับพระยืน” (2 คน)
“บริจาคหยอดตู้” (3 คน)

ประเด็นที่ 4 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้นจำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการหรือไม่ และได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันที่ว่า “วัสดุอุปกรณ์มีทั้งป้ายไวนิล ป้ายรณรงค์ แผ่นผับ ใบปลิวต่างๆ ซึ่งวัสดุอุปกรณ์ได้มาจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและอบต./เทศบาล” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“รพ.สต” (15 คน)
“ป้าย จากอบต./เทศบาล” (15 คน)
“หัวหน้าสาธารณสุข กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระ ” (2 คน)
“หน่วยงานจังหวัดเอามาแจก” (1 คน)
“ป้ายที่รับการสนับสนุน แผ่นพับ แผ่นปลิว” (1 คน)
“มีหลายหน่วยงานที่เข้ามา” (2 คน)
“อุปกรณ์เราสามารถใช้วนๆซ้ำได้” (1 คน)
“ไม่ทราบ” (3 คน)

ประเด็นที่ 5 ที่ผ่านมาชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการอย่างไรจึงทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จ และใครเป็นผู้ควบคุมให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บรรลุวัตถุประสงค์

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันที่ว่า “หัวหน้าชาตรีจะแบ่งกันบอก อสม.จัดแบ่งเป็นกลุ่ม ชักชวนวัยรุ่นงดเหล้าช่วงเข้าพรรษาและเทศบาลมาช่วยในการทำงาน ผู้ใหญ่บ้านควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประธานมานิตเป็นแกนนำ” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“หัวหน้าชาตรีจะแบ่งกันบอก อสม.จัดแบ่งเป็นกลุ่ม ชักชวนวัยรุ่นงดเหล้าช่วงเข้าพรรษา ” (15 คน)

“เทศบาลมาช่วยในการทำงาน ผู้ใหญ่บ้านควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประธานมานิตเป็นแกนนำ” (8 คน)

“สาธารณสุขอำเภอ สั่งการให้อนามัยในพื้นที่แล้วอนามัยในพื้นที่ก็มอบหมายงานให้ อสม.” (2 คน)

“ให้แนะนำ,ผู้นำมีนโยบายเริ่มก่อนถึงจะเกิดการงดเหล้าในงานบุญประเพณีที่บ้าน/เทศบาล/ผอ.ชาตรี” (2 คน)

“แบ่งบทบาทหน้าที่ในการชักชวน” (2 คน)
“มีอายุเยอะขึ้นการดื่มก็ลดลงและมีนโยบายเกี่ยวกับทางรัฐ” (1 คน)
“ยังไม่มี มีการวางแผนการงดเหล้า พึ่งเริ่มทำแผน” (3 คน)

ประเด็นที่ 6 ชุมชนของท่านมีวิธีการใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี อะไรเป็นเหตุให้ชุมชนของท่านค้นพบวิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ นั้น

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันที่ว่า “ไม่มีสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆในชุมชนแต่จะเป็นการประพฤติกรรมด้วยคำพูด หรือวาจาตักเตือนและให้ความรู้” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“มี ศูนย์บวรลักษณ์เลิกเหล้า เลิกบุหรี่” (3 คน)

“มาตักเตือน เดินตรวจร้านค้าในงานวัด/โฆษกพูดตักเตือน/วิทยากรพูดให้ความรู้” (2 คน)

“มีช่วงปีใหม่กับวันสงกรานต์ 7วันอันตราย ห้ามดื่มเหล้าในวัด งานศพ” (5 คน)

“มีป้ายงดเหล้าติดตามร้านค้า” (2 คน)

“ไม่มี” (18 คน)

ประเด็นที่ 7 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านมีผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันที่ว่า “ผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือ ผู้ใหญ่บ้านเข้มแข็ง และ อสม. อดีตผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านจะมีการตั้งด่านตรวจขันวินัยทางจราจร 7วันอันตรายในการควบคุมเมาไม่ขับ” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่บ้าน อสม. อดีตผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านจะมีการตั้งด่านตรวจขันวินัยทางจราจร 7วันอันตรายในการควบคุมเมาไม่ขับ ” (5 คน)

“ผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือ ผู้ใหญ่บ้านเข้มแข็งดี ” (13 คน)

“ร่วมกิจกรรมของศูนย์อำเภอและสรรหาลูกบ้านที่สมัครใจ เรียนรู้ในการดื่มแอลกอฮอล์” (3 คน)

“ครูสอนให้เลิกเหล้า บุหรี่ สอนเด็กมาบอกผู้ปกครอง ตำรวจจะตักเตือน”(1 คน)

“นายก กำนัน ให้ความร่วมมือ ช่วยรณรงค์ สอน จัดสรรความสะดวกสบายตำรวจพูดเรื่องกฎหมาย” (1 คน)

“ประกาศนโยบาย ป้ายประกาศติดรอบๆบริเวณวัด รพ. สถานที่ราชการ”(1 คน)

“ประชาคมทุกเดือนต้องมาประชุมกันแต่ลูกบ้านก็ไม่ค่อยมากัน”(1 คน)

“ผู้นำชวนกันทำจิตอาสา” (1 คน)

“ไม่ทราบ” (2 คน)

ประเด็นที่ 8 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านมีผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง และมีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันที่ว่า “มีพระสงฆ์เข้ามามีส่วนร่วมในการเทศนาในวันพระเกี่ยวกับศีล 5 และวัดเปิดศูนย์บำบัดวรลักษณ์ เป็นพิธีเกี่ยวกับบำบัดยาเสพติด” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“มีพระสงฆ์เข้ามามีส่วนร่วมในการเทศนาในวันพระเกี่ยวกับศีล5” (15 คน)

“พระสงฆ์ ข้าราชการที่เกษียณแล้วมาเข้าร่วมทำกิจกรรม” (3 คน)

“สมัครใจ ช่วยเหลือในการรณรงค์” (2 คน)

“วัดเปิดศูนย์บำบัดวรลักษณ์ เป็นพิธีเกี่ยวกับบำบัดยาเสพติด” (4 คน)

“อสม. ในหมู่บ้านและประธานคุ้มเป็นตัวอย่างและจัดประชุม” (2 คน)

“ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำ มัคฑายก คนที่พูดในชุมชนเชื่อถือ ฐานะดี บริจาคเงิน” (2 คน)

“พระสงฆ์ให้พื้นที่และช่วยเหลือในด้านเงินชาวบ้านช่วยจัดสถานที่พาไปหาคนที่ดื่ม” (2 คน)

ประเด็นที่ 9 ในชุมชนของท่าน ผู้นำการรณรงค์ มีใครบ้าง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันที่ว่า “ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขผอ.รพ.สต/อสม หน่วยงานอำเภอและแรงกระตุ้นจากตนเองและคนรอบข้าง รวมทั้งมีกิจกรรมของรพ.สต โครงการงดเหล้าและแสดงบทบาทมีกิจกรรมใครงดเหล้าได้ในเข้าพรรษาจะให้เงินรางวัล” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขผอ.รพ.สต อสม หน่วยงานอำเภอ” (16 คน)

“ตนเอง คนรอบข้าง” (5 คน)

“รพ.สต โครงการงดเหล้าและแสดงบทบาทมีกิจกรรมใครงดเหล้าได้ในเข้าพรรานี้จะให้เงินรางวัล” (4 คน)

“ ประธานคุ้มชุมชน กำนันประชุมกัน” (3 คน)

ประเด็นที่ 10 ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชนของท่านสามารถทำอะไรได้บ้าง และมีอะไรบ้างที่ทำไม่ได้ มีปัญหา/อุปสรรคอะไรบ้าง และมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันที่ว่า “ไม่มีปัญหาหรืออุปสรรคเนื่องจากผู้คนในชุมชนสมัครใจที่จะเลิกบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี สำหรับแนวทางการแก้ไขเป็นตัวอย่างที่ดีเป็นแกนนำในการนำผู้จะงดเหล้า ให้ความร่วมมือในการเลิกเหล้า” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ไปสอบถามว่ามีใครสนใจเข้าร่วมโครงการเลิกเหล้า” (3 คน)

“เป็นแกนนำในการนำผู้จะงดเหล้า ให้ความร่วมมือในการเลิกเหล้า” (2 คน)

“เป็นตัวอย่างที่ดี” (2 คน)

“ทำไม่ได้ ให้คำแนะนำแล้วทำไม่ได้ เลิกยาก” (2 คน)

“แจ้งข่าวกันละช่วยเหลือกัน” (2 คน)

“มีปัญหาคืออยากให้เขาเลิกแต่บางทีก็ทำไม่ได้ บางคนต่างบ้านมากินอยู่หมู่บ้านใกล้ไม่ใช่คนในพื้นที่ จะบอกเสียงดังรบกวนเตือนไป” (1 คน)

“ไม่มีปัญหา มีส่วนร่วม” (15 คน)

ประเด็นที่ 11 กิจกรรมที่บ่งชี้ว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ อันดับแรก อันดับสอง อันดับสามคืออะไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันที่ว่า “งดเหล้าเข้าพรรษา งานศพงดเหล้า งานบุญงดเหล้ามีคนได้รับรางวัลในการเลิกเหล้า อุบัติเหตุในหมู่บ้านลดลง ไม่พบดื่มเหล้าในงานบวช งานวัดและมีประกาศเสียงตามสาย เข้าไปให้คำแนะนำตามบ้าน อบรมให้ความรู้เพิ่ม” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ไม่รู้นะ” (1 คน)

“ไม่มี” (3 คน)

“งดเหล้าเข้าพรรษา งานศพงดเหล้า งานบุญงดเหล้า” (11 คน)

“มีคนได้รับรางวัลในการเลิกเหล้า อุบัติเหตุในหมู่บ้านลดลง ไม่ค่อยเจอคนที่กินเหล้าในงานบวช งานวัด” (1 คน)

“จิตอาสา กวาดลานวัด โรงเรียน สถานที่ราชการ การออกกำลังกาย งดเหล้าตามงานต่างๆ” (2 คน)

“มีประกาศเสียงตามสาย เข้าไปให้คำแนะนำตามบ้าน อบรมให้ความรู้เพิ่ม” (4 คน)

“ดูระยะเวลาผลของการดื่มเหล้าว่าลดลงหรือไม่ ชาวบ้านดื่มเหล้าลดลง ไม่มีปัญหาอุบัติเหตุจากการเมาแล้วขับ” (1 คน)

“หมอห้ามดื่ม คนที่มีความตั้งใจในการเลิกจริงๆ คนดื่มเหล้าน้อยลง” (1 คน)

“การร่วมมือของคนในหมู่บ้าน” (1 คน)

“เดินรณรงค์ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ บอกชาวบ้านเลิกเหล้า” (1 คน)

“นางบุษบา พูดว่า “กิจกรรมสูงอายุ งดเหล้าเข้าพรรษา 7วันอันตราย” (2 คน)

“เขาไม่เชื่อเราอยู่ดี บางคนเราไปแนะนำเขา เขาก็ว่าเขากินมานานแล้ว” (1 คน)

ประเด็นที่ 12 เพื่อทำให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ท่านคิดว่าควรทำอย่างไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันที่ว่า “ให้ควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยใช้กฎระเบียบในชุมชน มีข้อกฎหมายในการซื้อขายของร้านค้ามากขึ้นมีการตั้งโครงการออกมาและทำอย่างต่อเนื่องซึ่งให้หน่วยงานเข้ามาให้ความรู้เพิ่มเติมกับผู้ที่ยังดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และให้มีงบประมาณเข้ามาจัดทำโครงการ” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ไม่มี” (1 คน)

“ไม่รู้นะ” (1 คน)

“ทำไม่ได้” (1 คน)

“เชิญผู้นำในครอบครัวหรือหัวหน้าครอบครัวมาชี้แจงรายละเอียด” (9 คน)

“ควบคุมการดื่มเหล้าขาว เหล้าเถื่อน” (1 คน)

“งานวัดพระแท่น/งานลอยกระทง/งานที่มีกฎหมายรับรอง” (1 คน)

“ให้มีกฎระเบียบในชุมชน รูปตามอินเทอร์เน็ตมายกตัวอย่างให้พูดง่ายขึ้น” (1 คน)

“ควรมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้เพิ่ม” (5 คน)

“ก็อยากให้เลิกเหล้ากัน” (2 คน)

“อยากจะให้มีการตั้งโครงการออกมา เรียกคนที่กินเหล้ามาอบรมมาแนะแนวให้ลดละ ลงมา นานๆก็จะหยุดไปเอง อยากให้มีงบประมาณเข้ามาให้เขาเลิกกินเหล้า” (2 คน)

“ทำต่อเนื่อง” (2 คน)

“ภาครัฐต้องควบคุมการจำหน่ายสุราและหนังสือ” (1 คน)

“แกนนำกระตุ้น” (2 คน)

ประเด็นที่ 13 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นตรงกันที่ว่า “ควรให้ทำบุญ จัดกิจกรรมวันพระ ทำให้จิตใจสงบและห่างไกลอบายมุขและกำหนดนโยบายงดเหล้า จัดงบประมาณช่วยเหลือ ช่วยเหลืองบเกษตรกรเพิ่มให้มีรายได้เพิ่มขึ้น” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ไม่มี” (2 คน)

“อยากให้ทำบุญ จัดกิจกรรมวันพระ ทำให้จิตใจไม่หมกมุ่นกับอบายมุข” (3 คน)

“ช่วยจัดสรรงบประมาณ ในการทำอาชีพให้ครอบครัว” (5 คน)

“นโยบายงดเหล้า งบประมาณช่วยเหลือ ช่วยเหลืองบเกษตรกรเพิ่มให้มีเงิน” (3 คน)

“เพิ่มเติมในเรื่องป้ายเตือน หน่วยงานพบปะคนที่ดื่มเหล้า” (5 คน)

“รัฐบาลประกาศ งานบุญประเพณี ปลอดเหล้า” (4 คน)

“อยากให้เศรษฐกิจดี” (1 คน)

“มีผู้ใหญ่ดูแลในส่วนที่ควบคุมว่าไปถึงไหนแล้ว อยากทราบผลที่ได้รับ” (1 คน)

“มีการพูดคุยซ้ำๆบ่อยๆ เสียงตามสายบ่อยๆในการงดเหล้า เพื่อให้ได้ยินแต่สิ่งดีๆ” (9 คน)

“มีประชุมให้ความรู้บ่อยๆ เพื่อให้เกิดความตระหนัก” (1 คน)

“ของบประมาณช่วยเหลือ” (1 คน)

“กำหนดกฎหมายงดสุรา เลิกผลิตเหล้า” (1 คน)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนา (Focus Group)

ประเด็นที่ 1 สาเหตุที่ทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จคืออะไร

จากการสนทนากลุ่มในการถอดบทเรียนการประสบความสำเร็จในชุมชนมีปัจจัยที่สำคัญคือ ผู้นำเป็นตัวอย่าง ประชาชนมีความตั้งใจในการเลิกเหล้าและความสามัคคีของชุมชน สร้างแรงบันดาลใจให้กับประชาชน มีกิจกรรมร่วมกับประชาชนและความร่วมมือของประชาชน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้นำเป็นตัวอย่าง ประชาชนมีความตั้งใจในการเลิกเหล้าและความสามัคคีของชุมชน” (8 คน)

“แรงจูงใจจากการโฆษณาทำให้เห็นโทษ” (2 คน)

“มีประเพณีนิยมที่สำคัญใช้เป็นศูนย์รวมใจ” (1 คน)

“ให้ความสำคัญกับนโยบายงดเหล้าเข้าพรรษา” (2 คน)

“วัดพระแท่นมีกิจกรรมอบรมเกี่ยวกับยาเสพติด” (2 คน)

“มีผู้นำที่เข้มแข็งทำให้ประชาชนเห็นพิษภัยของเหล้า” (3 คน)

“โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุ่งยั้งมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจำหน่ายสุราในร้านเหล้า” (1 คน)

" กำหนดพื้นที่ดื่มเหล้า เช่น วัดและสวนสาธารณะ” (1 คน)

"มีความใส่ใจของหน่วยงาน” (1 คน)

"ไม่มีการจำหน่ายสุราในเทศกาลต่างๆ ” (1 คน)

ประเด็นที่ 2 การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้นมีวิธีการหาคนมาทำงานจนทำให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดีได้อย่างไร

จากการสนทนากลุ่มในการถอดบทเรียนการดำเนินงานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เริมจากผู้ใหญ่บ้านร่วมมือกับ รพ.สต และ อบต.จัดทำโครงการงดเหล้าในชุมชน จึงทำให้มีการจัดหาคนในการนำกิจกรรม รวมถึงมีการประกวดให้รางวัลบุคคลที่สามารถเลิกเหล้าได้ด้วยตนเองจึงเป็นแบบอย่างที่ดีของชุมชน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“อาสาสมัคร ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ที่รับรางวัลหัวใจเพชร คณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่” (4 คน)

“ตัวแทนนายกสมาคม” (2 คน)

“ตัวแทนผู้เลิกเหล้า” (2 คน)

“ตัวแทนชาวบ้าน” (4 คน)

“โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ทุ่งยั้ง” (4 คน)

“ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน” (3 คน)

“ตัวแทนผู้ดื่มเหล้า” (2 คน)

“ร้านค้า” (2 คน)

“ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ทุ่งยั้ง” (1 คน)

ประเด็นที่ 3 ชุมชนของท่านทำอย่างไรจึงมีเงินมาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ เงินที่ได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสนทนากลุ่มในการถอดบทเรียนการหางบประมาณโดยจัดทำโครงการที่เกี่ยวกับการเลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ชมรมสมุนไพรลูกอมเลิกเหล้า และยังมีเศรษฐกิจพอเพียงของชาวบ้านและตลาดชุมชนวิถีชาวบ้านจึงมีเงินมาใช้ดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และได้มาจากภาครัฐรวมถึงวัดอีกด้วย **ดังคำกล่าวต่อไปนี้**

"ทำแผ่นผับ 20,000 บาท" (4 คน)

"โครงการเศรษฐกิจพอเพียงของชาวบ้าน" (3 คน)

"กองทุนออมทรัพย์" (1 คน)

"ชมรมสมุนไพรลูกอมเลิกเหล้า" (4 คน)

"ตลาดชุมชนวิถีชาวบ้าน ตำบล ทุ่งยั้ง" (3 คน)

"ผู้บริหารเทศบาล 50,000 บาท" (2 คน)

"วัดพระแท่น 100,000 บาท " (3 คน)

ประเด็นที่ 4 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้น จำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการหรือไม่ และได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสนทนากลุ่มในการถอดบทเรียนการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการให้ความรู้แก่ประชาชนมีสื่อที่เป็นภาพ แผ่นพับ ป้ายโฆษณา/ป้ายไวนิลและมาเอกสารในการกำหนดการจำหน่ายสุราแก่เด็กที่อายุต่ำกว่า18 ปีรวมทั้งป้ายรณรงค์ในช่วงเทศกาลต่างๆ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

"แผ่นผับประชาสัมพันธ์" (2 คน)

"ป้ายโฆษณา/ ป้ายไวนิล" (2 คน)

"เอกสารการจำหน่ายสุราให้กับร้านค้าที่จะจำหน่ายให้กับเด็กที่อายุต่ำกว่า 18 ปี" (2 คน)

"รูปภาพ" (1 คน)

"หนังสือจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ทุ่งยั้งในการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์" (4 คน)

"ป้ายรณรงค์เทศกาลต่างๆ" (2 คน)

ประเด็นที่ 5 ที่ผ่านมาชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการอย่างไรจึงทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จ และใครเป็นผู้ควบคุมให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บรรลุวัตถุประสงค์

จากการสนทนากลุ่มในการถอดบทเรียนการบริหารการจัดการของชุมชนมีการกำหนดนโยบายควบคุม กิจกรรมประกวด จัดตั้งชมรมคนหัวใจเพชร ประสานทำงานร่วมกับภาครัฐและสาธารณสุขวัด และขอความร่วมมือกับประชาชน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

"ทำงานร่วมกับ สสจ.ตรวจร้านค้า" (2 คน)

"จัดประกวดคนที่เลิกเหล้า" (1 คน)

“อำเภอกำหนดนโยบายงดเหล้าเข้าพรรษา” (3 คน)
“ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและอบรมในหมู่บ้าน” (1 คน)
“จัดตั้งชมรมคนหัวใจเพชร” (1 คน)
“จัดทำโครงการหมู่บ้านศีล 5” (4 คน)
“มีงานในวัดจะกำหนดการขายสุราในวัดฝ่าฝืนทางวัดตัดสิทธิการขายในวัด 2 ปี” (2 คน)
“มีกฎห้ามดื่มสุราในที่สาธารณะปรับ 2,000 บาท” (1 คน)
“หนองพระแลจัดพื้นที่ออกกำลังกาย” (1 คน)
“จัดตั้งสมุนไพรลูกอมเลิกเหล้า” (1 คน)

ประเด็นที่ 6 ชุมชนของท่านมีวิธีการใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี อะไรเป็นเหตุให้ชุมชนของท่านค้นพบวิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ นั้น

จากการสนทนากลุ่มในการถอดบทเรียนวิธีการใหม่ๆหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ของชุมชนเป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกับประชาชนและมีการปักธงให้กับคนที่เลิกเหล้าได้ มีการปลูกต้นไม้ สร้างอาชีพ กำหนดนโยบายการควบคุม ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ปลูกกล้าต้นไม้ขาย” (3 คน)
“สร้างคนที่มีปัญหาด้านสุขภาพได้ประกอบอาชีพ เช่น โครงการปลูกพืช น้ำดื่ม ตัดผม เกษตรอินทรีย์” (3 คน)
“กำหนดนโยบายควบคุมยาสูบในวัด” (2 คน)
“พรบ.การตรวจตราในการตรวจด่านชุมชน” (1 คน)
“มีการปักธงคนหัวใจเพชร” (2 คน)

ประเด็นที่ 7 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านมีผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่มในการถอดบทเรียนผู้นำชุมชนที่เป็นทางการหลักผอ.รพ.สตกับผู้ใหญ่บ้านที่เป็นแกนนำทำกิจกรรมควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน และมีการช่วยเหลือจากภาครัฐ ผู้นำชุมชน แกนนำชุมชน อสม. ทหาร ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผอ.รพ.สต อาสาสมัคร ทหาร” (2 คน)
“ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน คณะกรรมการกองทุน” (1 คน)
“สาธารณสุขอำเภอ” (3 คน)
“กำนัน” (1 คน)
“อบต.” (3 คน)

ประเด็นที่ 8 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านมีผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง และมีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่มในการถอดบทเรียนผู้นำที่ไม่เป็นทางการ พระสงฆ์ ปราชญ์ชาวบ้าน ราชการบำนาญ ชุดรักษาความสงบภายในหมู่บ้าน(ชรบ.) ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“พระสงฆ์” (12 คน)
“ปราชญ์ชาวบ้าน” (4 คน)
“ราชการบำนาญ” (5 คน)
“ชุดรักษาความสงบภายในหมู่บ้าน(ชรบ.)” (4 คน)

ประเด็นที่ 9 ในชุมชนของท่าน ผู้นำการรณรงค์ มีใครบ้าง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่มในการถอดบทเรียนผู้นำรณรงค์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้านผู้ที่ได้รับรางวัลหัวใจเพชรผู้นำเทศบาลลงพื้นที่อาสาสมัครกระจายไปตรวจการจำหน่ายสุราในร้านค้าผู้นำชุมชนเป็นแบบอย่าง ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้นำชุมชนเป็นแบบอย่าง” (3 คน)
“อาสาสมัครกระจายไปตรวจการจำหน่ายสุราในร้านค้า” (2 คน)
“ผู้นำเทศบาลลงพื้นที่” (3 คน)
“กรรมการหมู่บ้าน” (3 คน)
“เจ้าหน้าที่สาธารณสุข” (2 คน)
“ผู้ใหญ่บ้าน” (3 คน)
“ผู้ที่ได้รับรางวัลหัวใจเพชร” (3 คน)

ประเด็นที่ 10 ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชนของท่านสามารถทำอะไรได้บ้าง และมีอะไรบ้างที่ทำไม่ได้ มีปัญหา/อุปสรรคอะไรบ้าง และมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร

จากการสนทนากลุ่มในการถอดบทเรียนพบปัญหาในเรื่องของงบประมาณไม่เพียงพอ คนในชุมชนบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือและป้ายสื่อรณรงค์ไม่เพียงพอ จากปัญหาชุมชนจึงมีแนวทางในการแก้ปัญหาโดยการของบประมาณจากนายก อบต. ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“งบประมาณไม่พอ” (2 คน)
“คนในชุมชนบางส่วนยังไม่ให้ความร่วมมือ” (3 คน)
“ป้ายสื่อรณรงค์ไม่พอ” (3 คน)
“ของบเพิ่มเติมจากผู้นำ(นายก)” (3 คน)

ประเด็นที่ 11 กิจกรรมที่บ่งชี้ว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ อันดับแรก อันดับสอง อันดับสามคืออะไร

จากการสนทนากลุ่มในการถอดบทเรียนกิจกรรมที่บ่งชี้ว่าชุมชนประสบความสำเร็จ มาตรการการจำหน่ายสุราและงดดื่มสุราในวัดและเทศกาลต่างๆประชาสัมพันธ์ทุกภาคส่วนและงดเหล้าเข้าพรรษา ดังคำกล่าวต่อไปนี้

"มาตรการการจำหน่ายสุราและงดดื่มสุราในวัดและเทศกาลต่างๆ" (2 คน)

"ประชาสัมพันธ์ทุกภาคส่วน" (2 คน)

"งดเหล้าเข้าพรรษา" (3 คน)

ประเด็นที่ 12 เพื่อทำให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ท่านคิดว่าควรทำอย่างไร

จากการสนทนากลุ่มในการถอดบทเรียนการดำเนินงานให้ชุมชนประสบความสำเร็จมากขึ้น งดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณ งานศพ มีกิจกรรมที่ประชาชนทำร่วมกัน มีการให้ความรู้แก่ประชาชน จัดการประกวดคนหัวใจเพชรและมีรางวัล ดังคำกล่าวต่อไปนี้

"ขอลดดื่มเหล้าทุกงานเช่น งานแต่ง งานประจำปี ทุกงานบุญ" (2 คน)

"ทำป้ายห้ามดื่มเหล้าในงานศพ" (3 คน)

"ทำป้ายคำสั่งกติกาในร้านค้า" (6 คน)

"มีมาตรการการขายของในร้านค้า" (2 คน)

"จัดกิจกรรมคนหัวใจเพชร" (3 คน)

"แลกเปลี่ยนความรู้ในระดับชุมชน" (4 คน)

"ชุมชนต้องเข้มแข็ง" (3 คน)

"นโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์" (1 คน)

"มีรางวัลให้กับงานบุญปลอดเหล้า" (2 คน)

"หน่วยงานต้องมีความร่วมมือกัน" (1 คน)

"ครูเป็นกระบอกเสียยงให้กับนักเรียนเรื่องโทษของเหล้า" (1 คน)

"ทหารร่วมรณรงค์ในเรื่องงดการดื่มเหล้า" (1 คน)

ประเด็นที่ 13 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ

จากการสนทนากลุ่มในการถอดบทเรียนข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประชุมปรึกษาหารือ มีสื่อต่างที่สามารถเตือนประชาชนเกี่ยวกับโทษของสุรา กำหนดข้อตกลงต่างๆ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

"มีการเชิญคนหัวใจเพชรมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน" (1 คน)

"มีการประชุมของตัวแทนแต่ละจังหวัดมาปรึกษาหารือ หมายเหตุ ทุกภาคส่วนมีความคิดเห็นหรือความเชื่อในการดื่มเหล้า" (4 คน)

"ต้องทำอย่างต่อเนื่อง" (3 คน)

"ควรผลิตของที่มีประโยชน์ผลิตแอลกอฮอล์ที่มีประโยชน์เกิดอันตรายน้อยที่สุด" (1 คน)

"ให้ทำวิจัยเรื่องเหล้า" (3 คน)

จังหวัดชัยนาท

ประเด็นที่ 1 สาเหตุที่ทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จคืออะไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกันว่า “เป็นโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาที่มาจากผู้นำชุมชน พร้อมใจกันงดเหล้าในวันเข้าพรรษา ประชาชนให้ความร่วมมือกับผู้ใหญ่บ้านและมีบางส่วนที่ป่วย มีคำสั่งจากแพทย์ให้งดหรือเลิกดื่มเหล้า” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“งดเหล้าเข้าพรรษในโครงการของผู้ใหญ่” (15 คน)

“ความร่วมมือของคนในชุมชน” (6 คน)

“ประชาชนส่วนมากพร้อมใจกันร่วมใจกันกับผู้ใหญ่” (6 คน)

“ป่วยเป็นโรค หมอบอกให้หยุดกิน” (2 คน)

ประเด็นที่ 2 การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้นมีวิธีการหาคนมาทำงานจนทำให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดีได้อย่างไร(ใช้วิธีการใดในการหาคนมาร่วมกันทำงาน)

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกันว่า “มีประชุมรายวัน ประชุมประจำเดือน มีการเซ็นชื่องดเหล้าเข้าพรรษามีการอบรมและได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่และผู้ใหญ่บ้าน” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ไม่ค่อยรู้” (4 คน)

“ครั้งแรกเลยมีประชุมรายวัน ประชุมประจำเดือน ใครจะงดเหล้าเข้าพรรษาก็ให้มาเซ็น ไม่ได้บังคับ” (5 คน)

“ความสมัครใจ” (6 คน)

“ทำโครงการการงดเหล้าเข้าพรรษา โครงการงานศพงดเหล้า” (11 คน)

“คำแนะนำจากสาธารณสุข จากผู้ใหญ่บ้าน มีอบรมบ่อย” (2 คน)

ประเด็นที่ 3 ชุมชนของท่านทำอย่างไรจึงมีเงินมาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ เงินที่ได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกันว่า “มีเงินกองทุนในหมู่บ้านที่นำมาใช้ประโยชน์ในการทำกิจกรรม ซึ่งจะนำแต่ละส่วนมาเก็บไว้เป็นเงินกองกลางและได้รับจากหน่วยงาน ลด ละ เลิกเหล้า บวรลักษณ์ เงินสนับสนุนจาก สปสช/สสส.” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ส่วนมากจะไม่ได้ไม่มี ส่วนมากก็จะมีสนับสนุนจาก สปสชสสส อะไรพวกนี้” (6 คน)

“เงินในหมู่บ้านจะเยอะครับ เงินมีหลายกอง ผู้ใหญ่บ้านเขาจะดึงมากองละ5000บาท เอามาไว้เป็นกองกลาง” (6 คน)

“กองทุนของหมู่บ้าน” (3 คน)

“ผมก็ไม่เข้าใจเหมือนกันว่าเงินมาจากแหล่งไหนก็ส่วนมากไม่ได้ใช้เงิน” (2 คน)

“ได้มาจาก สสส.” (5 คน)

“หน่วยงานลด ละ เลิกเหล้า บวรลักษณ์ วัดพระแท่นกับพระยืน” (2 คน)
“ส่วนมากก็บางทีมาจากสาธารณสุข” (11 คน)
“ไม่ทราบ” (6 คน)

ประเด็นที่ 4 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้นจำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการหรือไม่ และได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกันว่า “วัสดุอุปกรณ์ ป้ายรณรงค์ มีเพียงพอและได้มาจาก สาธารณสุข/สสส./รพ.สต.และผู้นำชุมชน” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ป้ายรณรงค์ ติดตามวัดและร้านค้า จำเป็น” (4 คน)
“มีเพียงพอ มาจากสาธารณสุข/สสส./รพ.สต.” (8 คน)
“จำเป็นต้องมี มีเพียงพอได้รับจากผู้ใหญ่บ้าน” (7 คน)
“จำเป็นต้องมีป้ายและการประชาสัมพันธ์” (5 คน)
“ไม่ทราบ” (6 คน)

ประเด็นที่ 5 ที่ผ่านมาชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการอย่างไรจึงทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จ และใครเป็นผู้ควบคุมให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บรรลุวัตถุประสงค์

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ผู้นำชุมชนเป็นแกนนำ จะแบ่งหน้าที่ให้หัวหน้าคุ้มสอดส่องดูแลผู้ที่ปฏิญาณจะงดเหล้า มีการประกาศ ร่วมกันประชุม มีการอธิบายให้ฟังเกี่ยวกับผลเสียของการดื่มเหล้า” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“มีการปฏิญาณตนและลงชื่อด้วยความสมัครใจ” (7 คน)
“มีโครงการเลิกเหล้าเข้าพรรษางดดื่มเหล้าในงานเทศกาลต่างๆ” (5 คน)
“ผู้ใหญ่ ผู้ช่วย เขาแบ่งเป็นตามหัวหน้าคุ้ม หัวหน้าคุ้มรับไป มีการประกาศและเป็นแกนนำ” (7 คน)
“ร่วมกันประชุมกันมีการอธิบายให้ฟังเกี่ยวกับผลเสียของการดื่มเหล้า” (5 คน)
“ระบบเป็นคุ้มมี8คุ้ม เขาก็จะสอดส่องดูแลผู้ที่ปฏิญาณจะงดเหล้า” (4 คน)
“ไม่ทราบ” (2 คน)

ประเด็นที่ 6 ชุมชนของท่านมีวิธีการใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี อะไรเป็นเหตุให้ชุมชนของท่านค้นพบวิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ นั้น

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “มีการทำเสื้อให้กับคนที่เลิกเหล้าได้ทำออมสินนักสู้ให้เก็บเงินในช่วงงดเหล้าเข้าพรรษา มีกิจกรรมให้คนในชุมชนทำในช่วงเทศกาลเพื่อลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“มีการทำเสื้อแจกให้กับคนที่เลิกเหล้าได้” (3 คน)

“การออมโดยไม้ไผ่มาเป็นออมสินให้เก็บเงินในช่วงงดเหล้าเข้าพรรษามี การออมสินนักสู้ ” (7 คน)

“มีกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา ทำขนมกระยาสารท วันลอยกระทงก็ทำกระทงกันประกวด มีงานศพงดเหล้า” (3 คน)

“ไม่ทราบ” (4 คน)

“ไม่มี” (3 คน)

ประเด็นที่ 7 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านมีผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ผู้นำชุมชนมีการประกาศเสียงตามสาย นอกจากนั้นยังมี ผู้ช่วย ประธานแต่ละคุ้ม หมออนามัย ตำรวจ คุณครู สสส. มาให้ความรู้เพิ่ม” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย อบต. คณะกรรมการ ประธานแต่ละคุ้ม มีการประกาศเสียงตามสาย” (12 คน)

“นอกจากผู้ใหญ่บ้านแล้วก็จะมี หมออนามัย ตำรวจ คุณครู สสส. ให้ความรู้ด้วย” (10 คน)

“ไม่รู้” (8 คน)

ประเด็นที่ 8 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านมีผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง และมีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “นอกจากผู้นำชุมชนจะเป็นแกนนำในการดำเนินงานแล้วยังมี กลุ่มอสม. กรรมการหมู่บ้าน ช่วยดูแลและติดตามผู้เข้าร่วมลงชื่อลด ละ เลิกเหล้า และมี พระสอน เทศน์ให้ฟังเกี่ยวกับข้อเสียของเหล้า” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“กลุ่ม อสม.” (4 คน)

“พระสงฆ์ก็มีมาเวลาจัดประชุมอะไรเขาก็มาเทศน์” (14 คน)

“มีกรรมการหมู่บ้าน ช่วยดูแลขยายให้หัวหน้าคุ้มเป็นคนดูแล” (3 คน)

“ไม่มี” (4 คน)

“พระสอน เทศน์ให้ฟังตอนทำบุญเกี่ยวกับเหล้า ครูสอนนักเรียนในโรงเรียนเกี่ยวกับโทษของเหล้า” (1 คน)

“ประชุมหารือปรึกษากัน” (2 คน)

ประเด็นที่ 9 ในชุมชนของท่าน ผู้นำการรณรงค์ มีใครบ้างมีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า “ในการดำเนินครั้งนี้มีผู้ใหญ่บ้าน และ สสส. เข้ามามีส่วนร่วมกับผู้นำชุมชน และผู้นำชุมชนมักจะนำประสบการณ์จากหน่วยงานอื่นมาปรับใช้ในการดำเนินงานของชุมชน และเมื่อเกิดผลดี ชาวบ้านจึงให้ความร่วมมือมากขึ้น” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่บ้าน” (25 คน)

“ผู้ใหญ่บ้าน มี สสส. เข้ามาประกบคู่กับผู้ใหญ่ เดินเรื่องว่างดเหล้าแล้วอะไรจะเกิดขึ้น ค่าใช้จ่ายจะลดลง โดยมากผู้ใหญ่บ้านจะไปหาประสบการณ์จากหน่วยงานอื่นมาเล้าให้ลูกบ้านฟังว่าเขาทำสำเร็จแล้วนะ เราลองทำดูไหม ก็ทำกัน คนอื่นๆเห็นรูปลักษณ์ว่าดี พอดีเขาก็ทำตามๆกันไป” (3 คน)

ประเด็นที่ 10 ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชนของท่านสามารถทำอะไรได้บ้าง และมีอะไรบ้างที่ทำไม่ได้ มีปัญหา/อุปสรรคอะไรบ้าง และมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ส่วนใหญ่อยากตักเตือนและชักชวนผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์ให้เลิกดื่มและเป็นตัวอย่างให้กับคนที่ดื่มแอลกอฮอล์ ในส่วนของร้านค้าจะสามารถควบคุมได้แค่คนในชุมชนเท้านั้นหากมีคนต่างถิ่นมาซื้อก็ไม่สามารถปฏิเสธการซื้อขาย” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เป็นตัวอย่างให้เขา เราเลิกได้แล้วมันไม่ยากหรอกเป็นตัวอย่างให้เขา” (2 คน)

“ชักชวนเขา เลิกซะ มันไม่ดีมันเปลืองตัง เย็นมาหมดเป็นร้อยสองร้อยให้เอาเงินจำนวนนั้นมาซื้อข้าวกินดีกว่าหรือไม่ก็เอาเงินไปส่งลูกเรียนก็ดี ก็มีบางคนที่เชื่อบ้างไม่เชื่อบ้าง” (5 คน)

“ร้านค้า ในการขายเราไปควบคุมไม่ได้ บางที่คนที่มาจากต่างที่มาซื้อในเวลาที่ขายไม่ได้ มีการประชาสัมพันธ์ ติดป้ายบอกเวลาขาย กำหนดเวลาขาย” (2 คน)

“ส่วนมากจะแนะนำว่ามันไม่มดีนะเหล้า เขาจะให้เลิกขายแล้ว เหล้าก็แพง แต่เขาไม่ค่อยทำตาม แต่มีเป็นส่วนน้อยมากที่กิน” (4 คน)

“ไม่ทราบ” (3 คน)

“ไม่มีปัญหา” (3 คน)

ประเด็นที่ 11 กิจกรรมที่บ่งชี้ว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ อันดับแรก อันดับสอง อันดับสามคืออะไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “กิจกรรมที่ทำให้ชุมชนประสบผลสำเร็จคือ งดเหล้าเข้าพรรษา งานศพปลอดเหล้า ออมเงินในเทศกาลงดเหล้าเข้าพรรษาและเลิกเหล้าหัวใจเพชร” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“งดเหล้าเข้าพรรษา งานศพปลอดเหล้าออมเงินในเทศกาลงดเหล้าเข้าพรรษา” (16 คน)

“เลิกเหล้าหัวใจเพชร” (4 คน)

“มีสาธารณสุขมาอบรม มีผู้ใหญ่บ้านเป็นแกนนำ และมีความตั้งใจในการเลิก” (3 คน)

“อบรมใครอยากจะอด ใครอยากจะงด” (1 คน)

“ผู้นำแบบอย่างที่ดี ครอบครัวเป็นแรงจูงใจ มีผลดีต่อสุขภาพ” (1 คน)

ประเด็นที่ 12 เพื่อทำให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ท่านคิดว่าควรทำอย่างไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าหมู่บ้านนี้สามัคคีกัน มีกิจกรรมก็ช่วย และผู้นำต้องทำให้คนในชุมชนเห็นข้อดีของการลด ละ เลิกเหล้าก่อนถึงจะแนะนำคนอื่นได้” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้นำต้องทำให้เขาดูก่อนถึงจะแนะนำคนอื่นได้การเลิกเหล้าต้องค่อยๆเป็นค่อยๆไป” (4 คน)

“หมู่บ้านนี้สามัคคีกันหมด ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่ อบต. มีกิจกรรมก็ช่วยกันหมดมันเป็นการต่อยอดมากกว่า ซึ่งบางคนที่เข้าร่วมโครงการหลังโครงการเข้าก็เลิกเหล้าได้ยาวเลย” (5 คน)

“อยากให้รณรงค์ต่อเนื่อง กิจกรรมนี้ดีจริงๆ” (8 คน)

“ไม่รู้” (13 คน)

ประเด็นที่ 13 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ พบว่า “ไม่มีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ไม่รู้จะเสนอแนะอะไร (10 คน)

“ไม่มี” (23 คน)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนา (Focus Group)

ประเด็นที่ 1 สาเหตุที่ทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนประสบความสำเร็จคืออะไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า สาเหตุที่ทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนประสบความสำเร็จคือมีผู้นำเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับคนในชุมชนมีโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาและความร่วมมือของคนในหมู่บ้านที่มีความกระตือรือร้นที่จะด้วยช่วยกันทำให้ประสบความสำเร็จ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“มีผู้นำที่ดี และเขาก็แนะนำ ผู้ใหญ่เป็นตัวอย่างที่ดี ลูกบ้านเชื่อฟัง” (11 คน)

“เพราะความร่วมมือของชาวบ้าน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กิจกรรมในหมู่บ้าน” (2 คน)

“ผมเป็นผู้นำ ผู้นำต้องทำเป็นต้นแบบแก่ชาวบ้าน ปรึกษาระดับผู้นำว่าทำยังไงให้ลก ละเลิกเหล้าได้ แล้วมาประชุมประชาคมในหมู่ของเรา บางที่เขาทำได้สำเร็จเราก็ทำได้บ้าง ประชุมชาวบ้านงดเหล้าเข้าพรรษา” (3 คน)

“โครงการงดเหล้า ลงชื่อด้วยความสมัครใจ” (3 คน)

“ก่อนจะเป็นต้นแบบได้ก็ต้องดูบ้านอื่นที่เขาเป็นต้นแบบมาก่อน ละก็มาถอดบทเรียนมาเชิญชวนชาวบ้าน อย่างผมเป็นผู้นำก็มาร่วมกับผู้ใหญ่บ้านรณรงค์ เชิญชวนงดเหล้าเข้าพรรษ ตอนแรกๆก็ให้มาลงชื่อไว้ วันเข้าพรรษาก็มาลงชื่อว่าสมัครเข้าโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ปีแรกๆก็จะน้อยหน่อย พอปี2 ปี3 ก็เข้ามาเรื่อยๆ ปัจจุบันนี้ก็เกือบหมดทุกหลังคาเรือน ก็มีอยู่บ้างไม่กี่หลังที่ยังดื่มอยู่ แต่ก็ถือ

ว่าเป็นผลสำเร็จครับที่ตามมาก็คือคนที่งดเหลาเข้าพรรษาได้แล้วส่วนหนึ่ง งดได้แล้วเขาก็ถือโอกาสไม่ดื่มก็มีเยอะ เดี๋ยวนี้เริ่มเพิ่มขึ้นมาเรื่อยๆ ตอนนี้สัก 50 คนได้มั้ง เลิกแล้วเลิกเลย เป็นคนที่เคยดื่มนะครับ เลิกเหล้าเข้าพรรษาแล้วเลิกถาวรเลย” (1 คน)

“วันพระ พระก็บอกแล้วให้โยมเลิก ทีนี้การประพฤติปฏิบัติก็อยู่กับญาติโยม แต่หมู่บ้านหนองไม้แก่นนี้ก็มีหลักอยู่ว่า ผู้นำดีผู้นำทำฉะนั้นลูกบ้านก็คิดอยากจะทำดีบ้าง แต่ถ้าหมู่บ้านในมีผู้นำที่จะแนะนำให้เลิกเหล้า แต่ผู้นำนั้นยังเมาหัวราน้ำก็ไม่มีหวังจะทำได้ แต่หมู่บ้านนี้ถือว่าผู้ใหญ่เป็นผู้นำที่ดี ชักชวน แต่ว่าจะโดนต่อว่าบ้างเป็นธรรมดา” (1 คน)

ประเด็นที่ 2 การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้นมีวิธีการหาคนมาทำงานจนทำให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดีได้อย่างไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า วิธีการหาคนมาทำงานจนทำให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดี คือการที่ประชาชนในหมู่บ้านอาสาสมัครพร้อมใจกัน และมีการประชุมคณะกรรมการ แบ่งงานไปที่หัวคุ้มโดยตรง ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เราอาศัยเวทีประชุมหมู่บ้าน ประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านและคุ้ม มีอะไรก็จะสื่อสารไปโดยตรงที่หัวหน้าคุ้ม เขาจะรู้ว่าคุ้มเขาดื่มกี่คน อย่างปีนี้นาย ก นาย ข มาเข้าร่วมแล้วนะผู้ใหญ่ แต่นาย ค นาย ง ยังไม่มา เราก็ไม่ว่ากัน” (6 คน)

“อาสาสมัคร ประชาชนพร้อมใจกัน” (7 คน)

ประเด็นที่ 3 ชุมชนของท่านทำอย่างไรจึงมีเงินมาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ เงินที่ได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสนทนากลุ่ม พบว่างบประมาณที่นำมาใช้ในการดำเนินงานควบคุมมาจากกองทุนของหมู่บ้านที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างเพียงพอ และมีการสนับสนุนจาก สสส. ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“งบประมาณในหมู่บ้านมีกองทุนหมู่บ้านครับ จะมีการลงไว้ว่ามีเงินสาธารณประโยชน์อยู่ชุดหนึ่ง สามารถที่จะเบิกมาทำป้ายไวนิลหรืออะไรก็ได้ แล้วก็มีส่วนหนึ่งของสสส.มีการสนับสนุนมา ทั้งปฏิทินมาให้หรือตัดเสื้อเขาก็ทำมาให้เสร็จ” (3 คน)

“ตอนแรกที่เราทำกันมา ยกตัวอย่างคุ้มคือ จัดกิจกรรมประกวดคุ้ม เอาเงินมาจากไหน ก็เงินของเราทุกคนนี่แหละ เพราะในหมู่บ้านของเรามีกองทุน กองทุนหมู่บ้าน กองทุนแม่ กองทุนสระประมง เราก็จะเอาตรงนี้และออมทรัพย์ เอาเงินดอกผลกำไรที่เราส่งออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน แล้วก็มาร่วมถวายเป็นกองทุนแม่มาตั้งเป็นกองกลางไว้ ช่วงหลังจะมีของสคล.มาจัดกิจกรรมทำโน่นทำนี่ เราก็จะเชิญทั้ง 8 คุ้มเรามาทำ” (7 คน)

ประเด็นที่ 4 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้นจำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการหรือไม่ และได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานนั้นมาจาก สคล.ซึ่งเพียงพอแล้ว ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“คือที่นี่เราไม่ต้องใช้อุปกรณ์ สคล.จะเอามาให้ทุกปี เพียงพอ” (10 คน)

ประเด็นที่ 5 ที่ผ่านมาชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการอย่างไรจึงทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จ ใครเป็นผู้ควบคุมให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บรรลุวัตถุประสงค์

จากการสนทนากลุ่ม พบว่ามีการบริหารจัดการโดยมีการจัดประชุมคณะกรรมการภายในหมู่บ้าน ประชุมหัวหน้าคุ้ม และมีการแบ่งหน้าที่ให้กับหัวหน้าคุ้มแต่ละคุ้มเพื่อกระจายข่าวสารให้คนในหมู่บ้านทราบ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่บ้าน จัดประชุม พูดบ่อยๆ” (5 คน)

“หัวหน้าคุ้ม รับงานจากผู้ใหญ่บ้านกระจายข่าว/ให้ความรู้ชาวบ้าน” (6 คน)

“คณะกรรมการหมู่บ้าน ช่วยดูแลสอดส่อง/ติดตามผู้ที่เลิกเหล้าในหมู่บ้าน” (2 คน)

ประเด็นที่ 6 ชุมชนของท่านมีวิธีการใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี อะไรเป็นเหตุให้ชุมชนของท่านค้นพบวิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ นั้น

จากการสนทนากลุ่ม พบว่าในชุมชนมีการทำเสื้อแจกให้สำหรับผู้ที่เลิกเหล้าได้แล้วและมีปฏิทินงดเหล้าที่มีกิจกรรมต่างๆอยู่เป็นสิ่งประดิษฐ์ที่ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เสื้อเป็นส่วนสำคัญ ถ้าใส่เสื้อไปที่ไหนก็จะรู้ว่าหมู่บ้านนี้งดเหล้า ก็มีเสื้อปลูกรักพักตับ เสื้อชุมชนคนงดเหล้า เวลาใส่แล้วจะภูมิใจ” (4 คน)

“มีปฏิทินงดเหล้า ทุกพรรษาก็จะมีการลงชื่องดเหล้า มีกิจกรรมรณรงค์ปลูกรักพักตับ” (7 คน)

ประเด็นที่ 7 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านมีผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ ได้แก่ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน กำนัน อบต. ครู สาธารณสุข ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ที่เป็นทางการก็จะมีผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน กำนัน อบต. ครู สาธารณสุข มาจัดกิจกรรมรณรงค์งดเหล้า” (12 คน)

ประเด็นที่ 8 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านมีผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง และมีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่าผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการได้แก่ อสม.ที่เป็นแบบบอย่างและรณรงค์การงดเหล้า ข้าราชการเกษียณ จัดทำโครงการลูกขอพ่อแม่เลิกเหล้า/ใช้ตัวเองเป็นสื่อ และพระสงฆ์ ในวันพระ เทศน์สอนทุกวันวันพระ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ข้าราชการบำนาญ / หลวงพ่อเป็นส่วนสำคัญเลยครับ สมมติว่าไปทำบุญที่วัดวันออกพรรษาเข้าพรรษา อาจารย์แกจะเทศน์เกี่ยวกับเมาชนแล้วตายบ้างอะไรบ้าง เดือดร้อนยังไง พวกเราถ้ามีจิตสำนึกฟังแล้วเอาไปคิด” (7 คน)

“อสม.เป็นแบบอย่างและร่วมรณรงค์” (5 คน)

ประเด็นที่ 9 ในชุมชนของท่าน ผู้นำการรณรงค์ มีใครบ้างมีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่าผู้ใหญ่บ้านเป็นแกนนำหลักในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการลดละ เลิก บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเป็นผู้โน้นน้าว กระตุ้นให้คนในชุมชนเกิดความตระหนักต่อการบริโภคแอลกอฮอล์ที่ส่งผลเสียต่อตนเองในหลายๆด้าน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวอย่างที่ดี และกระตุ้นให้คนในชุมชนเลิกเหล้า” (8 คน)

ประเด็นที่ 10 ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชนของท่านสามารถทำอะไรได้บ้าง และมีอะไรบ้างที่ทำไม่ได้ มีปัญหา/อุปสรรคอะไรบ้าง และมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงแรกๆก็จะมีกลุ่มที่ดื่มไม่ปฏิบัติตามบ้างก็มี แต่ก็มีการดำเนินงานมาเรื่อยๆจนประสบความสำเร็จ ส่วนอุปสรรคในด้านอื่นๆไม่มี ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“จะราบรื่นไปเลยมันก็คงไม่ใช่ มันก็มีกลุ่มที่กิน เราก็ทำไปไม่ต้องไปฟัง มีว่าเราเอาหน้าบ้างปิดหูปิดตาไรไป ถ้าไปสนใจมันก็จะไม่สำเร็จ” (10 คน)

“ร้านค้าถ้าเขามาซื้อนอกเวลาก็ไม่ขาย บอกเขาว่าขายตามเวลา ก็ไม่กระทบอะไร” (3 คน)

ประเด็นที่ 11 กิจกรรมที่บ่งชี้ว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ อันดับแรก อันดับสอง อันดับสามคืออะไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่ากิจกรรมหลักๆที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะเป็นการทำเศรษฐกิจพอเพียง ถัดมาเป็นงดเหล้าเข้าพรรษาและตามด้วยกิจกรรมปลูกรักพักตับ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“กิจกรรมที่ทำให้ลด ละ เลิกเหล้าได้ก็จะเป็นการทำเศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบความสำเร็จการประกวดคุ้ม แข่งกีฬาพื้นบ้านในหมู่บ้าน” (4 คน)

“ปลูกพักรักตับ เป็นการปลูกต้นไม้โครงการของสคล. วันกระยาสารท งดเหล้าเข้าพรรษา กีฬาวันสงกรานต์” (4 คน)

ประเด็นที่ 12 เพื่อทำให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ท่านคิดว่าควรทำอย่างไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่าเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาขึ้นส่วนมากคิดว่าควรช่วยกันร่วมมือร่วมใจในการลด ละ เลิก บริโภคแอลกอฮอล์โดยมีจิตสำนึกที่ดี และช่วยกันรณรงค์ภายในหมู่บ้าน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ทำไปเรื่อยๆ ช่วยกันรณรงค์ปลูกฝังเด็กให้มีความรู้ความคิดที่ดี” (12 คน)

“ช่วยผู้ใหญ่บ้านสอดส่องคนในหมู่บ้านว่าใครดื่มบ้างและไปแนะนำเขา” (1 คน)

“เราต้องมีจิตสำนึกก่อนว่าจะเลิก ถ้าคิดไม่ได้ก็เลิกไม่ได้หรอก” (2 คน)

ประเด็นที่ 13 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ

จากการสนทนากลุ่มมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ร้านค้าทำตามกฎทำหมาย เด็กชวนพ่อแม่ไปทำบุญที่วัด มีการให้ความรู้กับคนในชุมชนปลูกฝังเด็ก” (8 คน)

“ช่วยผู้นำในหมู่บ้านรณรงค์ โดยใช้กฎหมาย” (3 คน)

“รณรงค์เลิกทุกหมู่บ้าน(ทั่วประเทศ) , มีแนวคิดที่หลากหลาย ไม่มีการโฆษณา ต้องมีผู้นำในการเลิกเหล้าก่อน” (1 คน)

จังหวัดปราจีนบุรี

ประเด็นที่ 1 สาเหตุที่ทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จคืออะไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “มีการแนะนำและชักชวนให้เลิกดื่มแอลกอฮอล์ โดยหลวงพ่อเจ้าอาวาสวัดเกาะมะไฟ มีความร่วมมือของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมออนามัย ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ร่วมกับวัดจัดกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา การรักษาศีล 5 การดื่มน้ำสาบานเลิกดื่มแอลกอฮอล์ การมีบุคคลต้นแบบในการเลิกเหล้าแล้วประสบความสำเร็จ คนในหมู่บ้านให้ความร่วมมือช่วยเหลือกัน” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“มีการแนะนำและชักชวนให้เลิกดื่มแอลกอฮอล์ โดยหลวงพ่อเจ้าอาวาสวัดเกาะมะไฟ สอนธรรมะ เตือนสติ ให้การสนับสนุนการเลิกดื่มแอลกอฮอล์ของชุมชน”(7 คน)

“เกิดจากความร่วมมือของ อสม. หมออนามัย ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ประสานงานไปทางวัดร่วมทำกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา” (7 คน)

“มีบุคคล ได้เป็นบ้านต้นแบบในการมีอาชีพการงานไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลังแรก และคนทั้งหมู่บ้านให้ความร่วมมือช่วยเหลือกัน” (3 คน)

“เข้าร่วมการอบรมการให้คำแนะนำความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อสม.ออกออกลงพื้นที่ชักชวนและชี้แจงให้คนในหมู่บ้านฟังอนามัยเรียกมาอบรม (3 คน)

“ผู้ใหญ่บ้านกับหมออนามัยเข้ามาชักชวนคนในชุมชนเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนคนที่ยังไม่สามารถเลิกได้ก็ขอให้มีการดื่มลดน้อยลงหลวงพ่อที่วัดเรียกประชุมคนในชุมชน คนไหนดื่มก็ขอให้เลิกดื่มคนในชุมชนให้การช่วยเหลือและอยากเข้าร่วมทำกิจกรรมเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” (5 คน)

“คนในชุมชนควรมีการลดละเลิก คนที่กินเป็นประจำให้งดในตอนเข้าพรรษา 3 เดือน ให้มีการรักษาศีล 5” (5 คน)

“หลวงพ่อเชิญชวนเข้าโครงการหมู่บ้านศีล 5 และมีโครงการของ สสส. เข้ามาในชุมชนโดยการชักชวนของหมอแจ้” (2 คน)

“ไม่ทราบเพราะไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมนี้” (2 คน)

“ความตั้งใจบุคคลที่จะเลิกดื่มแอลกอฮอล์” (3 คน)

“ครอบครัวให้กำลังใจให้สนับสนุนให้เลิกดื่มแอลกอฮอล์” (1 คน)

“หลวงพ่อชักชวนให้เข้าร่วมโครงการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาคนในชุมชนชุมชนเข้าร่วมโครงการมีการดื่มน้ำสาบานเลิกดื่มแอลกอฮอล์ คุมดูแลไม่ให้มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัดผู้ใหญ่หมออนามัยเป็นผู้สนับสนุนกิจกรรม เลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” (2 คน)

ประเด็นที่ 2 การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้นมีวิธีการหาคนมาทำงานจนทำให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดีได้อย่างไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “หลวงพ่อ หมออนามัย ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ครู ชักชวนคนในชุมชน โดยบุคคลต้นแบบที่เลิกเหล้ามาช่วยทำงาน คนในชุมชนเข้าร่วมปฏิบัติด้วยจิตอาสา ชักชวนเด็กนักเรียนเข้ามาเป็นแกนนำในการณรงค์ในครอบครัว” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“สสส. เข้ามาชักชวนคนในหมู่บ้านให้เข้ามาช่วยกันทำงาน” (18 คน)

“มีการเชิญชวน หมอ ครู นักเรียนและทุกคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน” (13 คน)

“ชุมชนช่วยเหลือกันทำงาน หลวงพ่อ หมออนามัย ผู้ใหญ่บ้าน ชักชวนบุคคลต้นแบบที่เลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาช่วยทำงาน” (23 คน)

ประเด็นที่ 3 ชุมชนของท่านทำอย่างไรจึงมีเงินมาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ เงินที่ได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ให้การสนับสนุน หมออนามัยเป็นผู้ประสานของบให้ ไม่ทราบเรื่องงบประมาณ จำนวนและแหล่งที่มา” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“สสส. กองทุนหมู่บ้าน อบต.ให้การสนับสนุน ทางอนามัยเป็นผู้ประสานงานหางบมาให้” (24 คน)

“ได้งบประมาณจาก อบต. กองทุนหมู่บ้าน” (13 คน)

“ไม่ทราบเรื่องงบประมาณ จำนวนและแหล่งที่มา” (22 คน)

ประเด็นที่ 4 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้น จำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการหรือไม่ และได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “มีความจำเป็นต้องใช้ป้ายเป็นสื่อในการโฆษณา เชิญชวนรณรงค์ และเตือนสติ คนในชุมชนมีจิตสำนึกรู้ถึงผลเสีย เสียงาน เสียเงิน เสียรายได้” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

มีความจำเป็น สสส. ให้มา ต้องใช้ป้ายเป็นสื่อในการโฆษณาเชิญชวนรณรงค์ไม่ทราบที่มาของวัสดุอุปกรณ์ รณรงค์และเตือนสติ ประชาสัมพันธ์เชิญชวนรณรงค์เลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (23 คน)

จำเป็นต้องมี โดยเฉพาะอย่างยิ่งป้ายไวนิล เพื่อเป็นการรณรงค์เชิญชวนเป็นสัญลักษณ์เตือนใจ (2 คน)

“ไม่จำเป็นต้องมี เนื่องจากคนในชุมชนมีสำนึกรู้” (4 คน)

ประเด็นที่ 5 ที่ผ่านมาชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการอย่างไรจึงทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “หลวงพ่อ หมออนามัย ใหญ่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น รวมถึงชาวบ้าน ช่วยกันพูดคุย ชักชวนคนในชุมชน จัดกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา กฐินปลอดเหล้า หลังออกพรรษา ยังมีกิจกรรมรณรงค์อย่างต่อเนื่อง ร้านค้าให้ความร่วมมือปฏิบัติตามกฎหมาย” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“สสส. ผู้ใหญ่บ้าน หมออนามัย เป็นผู้คอยชักชวนคนในชุมชนให้มาทำงานไม่มีใครควบคุมดูแลการดำเนินการ ทุกๆ คนช่วยกันควบคุมดูแลช่วยเหลือในการทำงานโรงพยาบาลจันทคาม เข้ามาเป็นวิทยากรพูดคุยให้ความรู้ ผอ. รพสต. นายก อบต.ผู้ใหญ่บ้านรวมถึงชาวบ้าน ช่วยกันควบคุมดูแลการทำงานจนสำเร็จ มีการจัดกิจกรรม งดเหล้าเข้าพรรษา กฐินปลอดเหล้า หลังออกพรรษามีการรณรงค์ให้งดดื่มแอลกอฮอล์กันต่อ ร้านค้าก็ให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด”

(รหัส 001-014,023-025,030, ผู้ให้สัมภาษณ์)

“เพราะคนในชุมชนมีความสมัครใจ มีจิตอาสาในการร่วมมือปฏิบัติงาน”

(รหัส 0015-021,023-029, ผู้ให้สัมภาษณ์)

“ผู้ใหญ่บ้านมีการเรียกประชุมประจำเดือนทุกเดือน มีการชี้แจงให้รายละเอียดเรื่องต่างๆมีการเรียกประชุมชาวบ้านทุกคนให้ความช่วยเหลือช่วยกันแสดงความคิดเห็นและมีการชี้แจง มีการจัดสรรแบ่งหน้าที่การทำงานกันในที่ประชุมโดยทุกคนคอยดูแลช่วยเหลือควบคุมกัน (9 คน)

“แบ่งหน้าที่ในการทำงานกัน โดยมีผู้ใหญ่บ้าน อนามัย เป็นคนคอยดูแลสั่งการในการทำงานทุกฝ่ายในการวางแผนและช่วยเหลือดูแลในหน้าที่ในการปฏิบัติงานไม่มีใครคอยควบคุมสั่งการ อสม. อนามัย สตรีอาสาพัฒนา แม่บ้าน รวมตัวปรึกษาชี้แจงในการทำงาน” (16 คน)

“ประชุมชี้แจง มีการวางแผนการทำงาน หมออนามัยและทุกคนในชุมชนให้การร่วมมือช่วยเหลือในการทำงานมีผู้ใหญ่บ้าน อบต. เป็นคนสั่งการและดูแลการทำงานเอง” (8 คน)

“หลวงพ่อเป็นประธานที่ปรึกษา ผู้นำกับหมออนามัย ทุกคนต่างร่วมมือให้การช่วยเหลือในการทำงาน โดยหลวงพ่อที่วัดเป็นผู้คอยแนะนำแนวทาง ไม่มีใครคอยควบคุม ทุกคนต่างคอยดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่มีปัญหาในการทำงาน เพราะมีหลวงพ่อคอยให้การอบรมสั่งสอน ชี้แจงว่าสิ่งไหนดีไม่ดี เป็นแนวทางการปฏิบัติให้แก่คนในชุมชนทุกคน” (5 คน)

“ผู้ใหญ่บ้านมีการเรียกประชุมประจำเดือนทุกเดือนให้ทุกคนช่วยกันออกความคิดเห็นและชี้แจง มีการแบ่งหน้าที่การทำงานกันในที่ประชุมทุกคนคอยดูแลช่วยเหลือควบคุมซึ่งกันและกัน” (5 คน)

ประเด็นที่ 6 ชุมชนของท่านมีวิธีการใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี อะไรเป็นเหตุให้ชุมชนของท่านค้นพบวิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ นั้น

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ยังคงไม่มีอะไรใหม่เพียงแต่มีกิจรรมสร้างอาชีพ เสริมรายได้ เช่น ทำน้ำพริกแกง ปลุกผักส่งตลาด การซ่อมรถ การสานสุ่มไก่ ทำไม้กวาด” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ยังไม่มีอะไรใหม่ๆ ไม่มีกิจกรรมใหม่ๆให้เข้าร่วม” (25 คน)

“มีการจัดสรรงานสร้างอาชีพให้แก่ชุมชน ทำน้ำพริกแกง ปลูกผักต่างๆส่งตลาดสี่มุมเมือง เกิดเงินหมุนเวียนในชุมชน มีการเปิดสอนการซ่อมรถ การสานสุ่มไก่ พริกแกง การทำไม้กวาดเพราะมีคนไม่มีกินเหล้าทำให้มีคนการอยากทำอาชีพใหม่ๆ (21 คน)

“มีกิจกรรมเข้าวัดถือศีล ภาวนา” (3 คน)

ประเด็นที่ 7 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านมีผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “หมออนามัย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู ตำรวจ สมาชิก อบต. อสม. ครู ตำรวจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“หมออนามัย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู ตำรวจ สมาชิก อบต. หมออนามัยคอยดูแลควบคุมประสานงานกับคนในชุมชน นายก อบต. ครู ตำรวจ ผู้ใหญ่บ้าน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม แกนนำมาเข้าร่วมทำกิจกรรมในชุมชน” (28 คน)

ประเด็นที่ 8 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านมีผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง และมีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า พระ ข้าราชการบำนาญ อสม. บุคคลต้นแบบในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นผู้นำชุมชนที่คอยดูแลควบคุมประสานงานกับคนในชุมชนที่เข้มแข็ง ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“คนที่เลิกดื่มแอลกอฮอล์ หลวงพ่อเจ้าอาวาสและข้าราชการบำนาญ” (19 คน)

“หลวงพ่อที่วัด เข้ามาร่วมในกิจกรรม มีการเทศนาพูดแนะนำในการเลิกดื่มแอลกอฮอล์” (30 คน)

“พระ กับข้าราชการบำนาญ” (21 คน)

“อสม. คนต้นแบบในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และคนในชุมชนร่วมมือกันและเป็นแกนนำในการรณรงค์เชิญชวนไอ้คนเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” (4 คน)

“คนในชุมชนและบุคคลต้นแบบในการเลิกดื่มแอลกอฮอล์ เข้ามาช่วยในการเชิญชวนเลิกดื่มแอลกอฮอล์” (2 คน)

“หลวงพ่อเป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรม ส่วนคนที่เลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว ก็มาเป็นแกนนำในการพูดคุยเชิญชวนคนในชุมชนให้เลิกดื่ม” (9 คน)

ประเด็นที่ 9 ในชุมชนของท่าน ผู้นำการรณรงค์ คือ ผู้ที่สร้างการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการลด ละ เลิก บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นผู้สร้างความตระหนัก โน้มน้าว กระตุ้นให้คนในชุมชนกระทำการใด ๆ ก็ตามที่ที่เปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีใครบ้าง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “หมออนามัย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. หลวงพ่อ นายก อบต. ผู้นำหมู่บ้าน ตำรวจ ไวยาวัจกร บุคคลต้นแบบ รวมถึงชาวบ้าน เป็นผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงการลด ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“หมออนามัย ผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้านที่เลิกดื่มแอลกอฮอล์แล้ว บุคคลต้นแบบในการเลิกดื่มแอลกอฮอล์และคนในชุมชน” (10 คน)

“กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทุกคน” (21 คน)

“ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อบต. หลวงพ่อ บุคคลต้นแบบในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” (8 คน)

“หลวงพ่อข้าราชการบำนาญ และบุคคลต้นแบบที่เลิกดื่มแอลกอฮอล์ เป็นแกนนำในการร่วมทำกิจกรรม” (3 คน)

“หมออนามัย อสม.เป็นแกนนำในการเชิญชวนคนในชุมชนเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุคคลต้นแบบในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แนะนำเชิญชวนเพื่อนๆเข้าร่วมโครงต่างๆในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” (13 คน)

“อบต. หมออนามัย ผู้ใหญ่บ้าน และหลวงพ่อที่วัดเป็นแกนนำในการรณรงค์ โดย อบต. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ที่ออกมาเชิญชวนชาวบ้านให้เลิกดื่มแอลกอฮอล์ และคนที่เลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บางคนก็ออกมาเชิญช่วยรณรงค์แล้วเดี๋ยวก็ดื่มแอลกอฮอล์” (12 คน)

ประเด็นที่ 10 ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชนของท่านสามารถทำอะไรได้บ้าง และมีอะไรบ้างที่ทำไม่ได้ มีปัญหา/อุปสรรคอะไรบ้าง และมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ทุกคนเป็นกำลังใจให้กันและกัน หมออนามัยรณรงค์ไม่ให้มีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับเด็ก เยาวชน งดขายในวันพระ งดเหล้าเข้าพรรษา สาบานปฏิญาณตนเลิกเหล้าเข้าพรรษา การทำความสะอาดชุมชน การดื่มน้ำสาบานตน ร้านค้าให้ความร่วมมือขายในเวลากำหนด มีการรวมตัวสร้างอาชีพในชุมชน โครงการฝาก

เหล้าให้กับตำรวจภายในชุมชน ไม่มีปัญหา สามารถดำเนินการต่อเนื่อง หลวงพ่อเป็นผู้ชี้นำและชุมชนให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตามยังคงมีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่บ้าง” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“คนในชุมชนเป็นกำลังใจให้ครอบครัวเลิกดื่มแอลกอฮอล์ สิ่งที่ยังทำไม่ได้คือ ยังมีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่” (26 คน)

“หมออนามัยมีการรณรงค์ไม่ให้ร้านค้าขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับเด็กเยาวชน งดขายในวัดพระวัดมีการจัดกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษามีการทำเป็นประจำสม่ำเสมอมีการสาบานปฏิญาณตนเลิกเหล้าเข้าพรรษา” (23 คน)

“ทุกคนในชุมชนมีหน้าที่และคอยช่วยเหลือดูให้ความร่วมมือกันจึงไม่มีใครทำผิดมีการประชุมตั้งกฎระเบียบ ทุกคนในชุมชนให้ความร่วมมือกันและปฏิบัติกันรู้ด้วยตัวเองไม่มีปัญหาอุปสรรคเพราะทุกคนพร้อมใจทำให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี” (13 คน)

“กิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา และการจัดกิจกรรมทำความสะอาดในชุมชนและไม่มีปัญหาในการจัดกิจกรรม” (19 คน)

“ไม่มีอะไรที่ทำไม่ได้ สามารถทำได้หมดร้านค้าให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายเป็นอย่างดี” (23 คน)

“มีการจัดกิจกรรมดื่มน้ำสาบานเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้านค้าให้ความร่วมมือในการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ขายตามเวลาที่กำหนด ไม่ขายให้แก่เยาวชน” (24 คน)

“การรวมตัวกันสร้างกลุ่มอาชีพในชุมชนเช่น สานสุ่มไก่ ทำพริกแกง ส่งเสริมและร่วมมือกันทำให้เกิดเงินหมุนเวียนและเศรษฐกิจดีขึ้นในครอบครัวและชุมชนไม่มีปัญหาอุปสรรคและกันทำงานเพราะการเข้าไปชักชวนชาวคนในชุมชนก็ให้ความร่วมมือร่วมใจกันเป็นอย่างดี” (13 คน)

“หมออนามัยมีการรณรงค์ร้านค้าไม่ให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับเด็กเยาวชน งดขายในวัดพระวัดมีการจัดกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษามีการทำเป็นประจำสม่ำเสมอมีการสาบานปฏิญาณตนเลิกเหล้าเข้าพรรษา ไม่มีปัญหาในการทำงาน” (21 คน)

“มีการจัดกิจกรรมออกกำลังกายในชุมชนมีการติดตามให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง มีโครงการฝากเหล้าไว้กับตำรวจ สงกรานต์ปลอดเหล้า งดเหล้าเข้าพรรษา” (15 คน)

“หลวงพ่ออบรมเชิญชวนให้คนในชุมชนเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผู้ใหญ่บ้านหางบประมาณมาสนับสนุนในการจัดกิจกรรม ส่วนนายอำเภอให้การสนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรม” (17 คน)

ประเด็นที่ 11 กิจกรรมที่บ่งชี้ว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ อันดับแรก อันดับสอง อันดับสามคืออะไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา เป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นการรณรงค์ร้านค้างดขายเหล้าให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชน กิรองลงมาเป็นงานบุญ งานศพปลอดเหล้า การดื่มน้ำร่วมสาบานเลิกเหล้า ผู้ใหญ่บ้าน หมออนามัย อสม. ร่วมมือกันสร้างความเข้าใจให้กับชาวบ้านในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หลวงพ่อให้คำแนะนำ การออกกำลังกาย ไม่มีการทะเลาะเกิดขึ้นในชุมชน” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“คุณหมออนามัยจัดกิจกรรมที่วัดในโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา เป็นอันดับแรก มีการรณรงค์ร้านค้างดขายเหล้าให้กับกลุ่มเด็กเยาวชน” (21 คน)

“งานบุญงานศพปลอดเหล้ากิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษากิจกรรมดื่มน้ำร่วมสาบานเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำที่เข้มแข็งในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสภาพแวดล้อมในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น งดเหล้าเข้าพรรษา หลวงพ่อให้คำแนะนำ” (16 คน)

“การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ไม่ให้ตนเองว่าง” (3 คน)

“ผู้ใหญ่บ้าน อนามัย อสม. ร่วมมือกันสร้างความเข้าใจให้กับชาวบ้านในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สร้างแรงจูงใจให้ชาวบ้านอย่างเข้าร่วมกิจกรรมผู้ใหญ่บ้านจัดกิจกรรมสร้างความสามัคคีในชุมชน มีการจัดพบปะสังสรรค์กันในชุมชน มีการกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน การทำความสะอาดหมู่บ้าน ป่าชุมชนสวยงาม มีกิจกรรมทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน” (18 คน)

“คำแนะนำคำสั่งสอนของหลวงพ่อที่ให้คนในชุมชนลด ละ เลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คำแนะนำของผู้ใหญ่บ้าน หมออนามัย และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านที่บอกให้คนในชุมชนเลิกดื่มเหล้า และความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆของคนในชุมชน” (20 คน)

“การดื่มน้ำสาบานในการงดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับหลวงพ่อ และการจัดกิจกรรมจิตอาสาในหมู่บ้าน ไม่มีการทะเลาะเกิดขึ้นในชุมชน เศรษฐกิจในครอบครัวดีขึ้น สุขภาพร่างกายดีขึ้น รับงานได้มากขึ้น มีรายได้มากขึ้นเศรษฐกิจในครอบครัวดีขึ้น มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีเงินเก็บ สุขภาพร่างกายดีขึ้น รับงานได้มากขึ้น รายได้เยอะมากขึ้น ไม่มีการทะเลาะเกิดขึ้นในชุมชน” (3 คน)

“กิจกรรมออกกำลังกายในชุมชนมีการติดตามให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา และกิจกรรมงานบุญ งานศพปลอดเหล้า” (3 คน)

ประเด็นที่ 12 เพื่อทำให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ท่านคิดว่าควรทำอย่างไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ต้องการให้คนที่ยังดื่มอยู่ดื่มให้ลดลง มีคนเข้าไปให้ความรู้ โทษพิษภัยของเหล้า จัดกลุ่มสร้างอาชีพ ชุมชนให้ความร่วมมือหลวงพ่อ หมออนามัย อสม. ร่วมกันดูแลช่วยเหลือจัดกิจกรรมให้แก่ชุมชน ได้งบประมาณให้การทำโครงการอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการแลกเปลี่ยนความรู้กับคนในชุมชน” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“อยากให้คนที่ยังดื่มอยู่ดื่มลดลงอยากให้มีคนลงไปช่วยกันพูดคุยแนะนำ ให้ดื่มลดลงหรือเลิกดื่มแอลกอฮอล์ อยากให้มีการรณรงค์เตือนสติตลอดเวลา เพื่อเตือนคนในชุมชนหรือคนที่มาจากที่อื่น (23 คน)

“อยากให้มีการสร้างแรงจูงใจ สร้างอาชีพ สนับสนุนงบประมาณ เงินทุนให้ทำกินสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน” (19 คน)

“มีการรวมตัวของคนที่เลิกเหล้าโดยผู้ใหญ่บ้านเป็นแกนนำ พาไปทำกิจกรรม เพื่อที่จะได้ไม่หันกลับมาดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อีก” (13 คน)

“คนในชุมชนร่วมมือกันงดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีการจัดกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษาตลอดต่อไปทุกปี และมีการจัดการอบรมชี้แจงให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง อยากให้มีกิจกรรมการรณรงค์นี้ตลอดไป” (9 คน)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนา (Focus Group)

ประเด็นที่ 1 สาเหตุที่ทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนประสบความสำเร็จคืออะไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า เริ่มจากเจ้าอาวาส มีการแนะนำและชักชวนให้เลิกดื่มแอลกอฮอล์ หลังจากนั้นมา ผู้อำนวยการ รพสต. และผู้ใหญ่ เป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อดีตเจ้าอาวาสวัดให้การสนับสนุนมีการเรียกประชุมคนในชุมชนเพื่อชี้แจงรายละเอียดของการทำกิจกรรมเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีการชี้แจงว่าใครที่ลดไม่ได้ก็ให้ลดปริมาณลง คนที่ดื่มเป็นประจำทุกวันก็ให้งดดื่มในช่วงเข้าพรรษา 3 เดือน คนในชุมชนเห็นว่าเป็นเรื่องดีที่จะทำให้ความเป็นอยู่ในชุมชนดีขึ้นจึงให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเรื่อยมา เริ่มจากโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาของ สสส. ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“อดีตเจ้าอาวาส มีการแนะนำและชักชวนให้เลิกดื่มแอลกอฮอล์” (9 คน)

“หลังจากนั้นมา ผู้อำนวยการ รพสต. และผู้ใหญ่ เป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อดีตเจ้าอาวาสวัดให้การสนับสนุนมีการเรียกประชุมคนในชุมชนเพื่อชี้แจงรายละเอียดของการทำกิจกรรมเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” (13 คน)

“มีการชี้แจงว่าใครที่ลดไม่ได้ก็ให้ลดปริมาณลง คนที่ดื่มเป็นประจำทุกวันก็ให้งดดื่มในช่วงเข้าพรรษา 3 เดือน” (7 คน)

“คนในชุมชนเห็นว่าเป็นเรื่องดีที่จะทำให้ความเป็นอยู่ในชุมชนดีขึ้นจึงให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเรื่อยมา เริ่มจากโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาของ สสส.” (12 คน)

ประเด็นที่ 2 การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้นมีวิธีการหาคนมาทำงานจนทำให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดีได้อย่างไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า อดีตเจ้าอาวาสวัด ผู้อำนวยการ รพสต. และผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมคนในชุมชน ชักชวนให้คนในชุมชนรวมทั้งส่วนราชการเข้ามาร่วมในการทำงาน ใช้ อสม. เป็นแกนนำในการทำงานมีการเชิญชวน ครู นักเรียนและทุกคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม การมีจิตอาสาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“อดีตเจ้าอาวาส ผู้อำนวยการ รพสต. และผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมคนในชุมชน ชักชวนให้คนในชุมชนรวมทั้งส่วนราชการเข้ามาร่วมในการทำงาน” (4 คน)

“ใช้ อสม. เป็นแกนนำในการทำงาน” (5 คน)

“มีการเชิญชวน ครู นักเรียนและทุกคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม” (3 คน)

“ผู้ใหญ่บ้าน อบต. หมออนามัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามาเชิญชวนคนในหมู่บ้านเข้าร่วมโครงการ มีการดูแลติดตามให้คำแนะนำ และชาวบ้านให้ความร่วมมือเข้าร่วมโครงการกันเป็นอย่างดี ไม่มีปัญหาในการปฏิบัติงาน” (3 คน)

“คนในชุมชนทุกคนมีความสมัครใจ มีจิตอาสาในการทำงานให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อชุมชนดีขึ้น เพราะหลังจากที่คนในชุมชนไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้คนในชุมชนมีงานทำและมีรายได้เพิ่มมากขึ้น” (5 คน)

ประเด็นที่ 3 ชุมชนของท่านทำอย่างไรจึงมีเงินมาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ เงินที่ได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ชาวบ้านเกินครึ่งหนึ่งทราบว่าทางอนามัยเป็นผู้ประสานงานหางบมาให้ โดยได้จาก สสส. และมีงบจาก อบต.กองทุนหมู่บ้าน ส่วนที่เหลือประชาชนไม่ทราบว่ามีงบประมาณในการดำเนินการ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ชาวบ้านเกินครึ่งหนึ่งทราบว่าทางอนามัยเป็นผู้ประสานงานหางบมาให้” (5 คน)

“เงินได้จาก สสส. และมีงบจากอบต.กองทุนหมู่บ้าน ส่วนที่เหลือไม่ทราบว่ามีงบประมาณในการดำเนินการ” (10 คน)

“ปัญหาตรงที่งบที่ได้ไม่เพียงพอต่อการบริหาร เพราะค่าใช้จ่ายวิธีการทำกิจกรรมการเดินทางค่าใช้จ่ายต่างๆ ไม่เพียงพอต่อคนที่เข้าร่วมทำกิจกรรมเนื่องจากคนในชุมชนเยอะมากขึ้น” (5 คน)

“สำหรับผู้ที่ไม่ทราบว่ามีงบประมาณเข้ามาก็ไม่มีปัญหาในเรื่องของงบประมาณ เนื่องด้วยเข้ามาทำงานด้วยจิตอาสา และไม่ทราบถึงแหล่งที่มาและวิธีการบริหารจัดการงบประมาณที่ได้มา” (4 คน)

“คนในชุมชนทุกคนช่วยเหลือสมทบทุนกัน อีกทั้งผู้ใหญ่บ้านมีการเรียกประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียดถึงที่มาและรายละเอียดในการใช้จ่าย” (5 คน)

ประเด็นที่ 4 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้น จำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการหรือไม่ และได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า คนส่วนใหญ่จำเป็นต้องมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ทั้งนี้เพื่อใช้ในรณรงค์เชิญชวนและเป็นสัญลักษณ์เตือนใจ แต่ก็มีบางส่วนที่เห็นว่าไม่จำเป็นต้องมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการ เพราะอยู่ที่จิตใจของคนที่ต้องการเลิกดื่ม ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“คนในชนส่วนใหญ่ทราบว่าผู้อำนวยการ รพสต. ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้จัดสรรเตรียมไว้ให้ และอดีตเจ้าอาวาสวัดเกาะมะไฟสมทบทุนสนับสนุนช่วยเหลือในการร่วมทำกิจกรรม นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลและชาวบ้านในชุมชนร่วมกัน” (7 คน)

“ส่วนใหญ่ทราบว่า สสส. ให้มา โดยมีผู้อำนวยการ รพสต. และผู้ใหญ่ช่วยกันจัดหามาให้ นอกจากนี้อดีตเจ้าอาวาสยังช่วยสมทบทุน มีการจัดสรรให้อย่างเพียงพอต่อการใช้งาน” (6 คน)

ประเด็นที่ 5 ที่ผ่านมาชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการอย่างไรจึงทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จ ใครเป็นผู้ควบคุมให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บรรลุวัตถุประสงค์

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้อำนวยการ รพสต. ผู้ใหญ่บ้านและอดีตเจ้าอาวาสเป็นผู้คอยชักชวนคนในชุมชนให้มาทำงาน โดยผู้ใหญ่บ้านมีการเรียกคนในชุมชนมาประชุมพูดคุยกันมีการแบ่งหน้าที่ในการทำงานกัน โดยมีผู้ใหญ่บ้าน ผู้อำนวยการ รพสต. เป็นคนคอยดูแลสั่งการในการทำงานเป็นในลักษณะการให้คำแนะนำในการทำงาน โดยอาศัยความสมัครใจของคนในชุมชน มี อสม. เป็นแกนนำในทำงาน ใช้ระบบการดูแลควบคุมกันเองในชุมชน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“อสม.ร่วมกับคนในชุมชนลงพื้นที่รณรงค์ให้คนในชุมชนเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และในการจัดงานเทศกาลต่างๆ ที่วัดจะมีกิจกรรมฝากเหล้าไว้กับตำรวจ” (9 คน)

“วัดมีการจัดกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษาผู้ที่ร่วมจะได้รับใบประกาศ แจกเสื้อแก่ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมจิตอาสาทำความสะอาด ตามสถานที่ต่างๆในชุมชน กิจกรรมงดเหล้าต่อหลังออกพรรษา” (6 คน)

“ไม่มีปัญหาในการทำงานแต่ผู้ใหญ่บ้านอยากให้มีงบประมาณค่าตอบแทนให้แก่ทีมงานและผู้ร่วมทำงาน” (7 คน)

“ในชุมชนมีการประชุมกันทุกเดือน เพื่อพูดคุยชี้แจงเรื่องต่างๆ เนื่องจากคนในชุมชนรู้กฎระเบียบในการปฏิบัติทุกคนทุกฝ่ายให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีความเข้าใจ ความสมัครใจ มีจิตอาสาช่วยเหลือในการทำงาน” (6 คน)

ประเด็นที่ 6 ชุมชนของท่านมีวิธีการใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี อะไรเป็นเหตุให้ชุมชนของท่านค้นพบวิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ นั้น

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ส่วนใหญ่ทราบว่ามีกิจกรรมใหม่ๆ เข้ามาคือ มีการจัดกิจกรรมสร้างอาชีพเพื่อเสริมรายได้ให้แก่ชุมชน มีการเปิดสอนการซ่อมรถ การสานสุ่มไก่ การทำไม้กวาด เพราะมีคนไม่มีกินเหล้าทำให้มีคนการอยากทำอาชีพใหม่ๆ แต่บางส่วนก็ไม่ได้เข้าร่วม นอกจากนี้ก็มีกิจกรรมเข้าวัดถือศีล ภาวนา แต่บางส่วนก็ไม่ทราบว่ามีกิจกรรมใหม่ ๆ หรือไม่ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ส่วนใหญ่ทราบว่ามีกิจกรรมใหม่ๆ เข้ามาคือ มีการจัดกิจกรรมสร้างอาชีพเพื่อเสริมรายได้ให้แก่ชุมชน” (5 คน)

“มีการเปิดสอนการซ่อมรถ การสานสุ่มไก่ การทำไม้กวาด เพราะมีคนไม่มีกินเหล้าทำให้มีคนการอยากทำอาชีพใหม่ๆ” (3 คน)

“บางส่วนก็ไม่ได้เข้าร่วม นอกจากนี้ก็มีกิจกรรมเข้าวัดถือศีล ภาวนา” (2 คน)

“บางส่วนก็ไม่ทราบว่ามีกิจกรรมใหม่ ๆ หรือไม่” (2 คน)

ประเด็นที่ 7 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านมีผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ คือ ผู้อำนวยการ รพสต. ผู้ใหญ่บ้านคอยดูแลควบคุมประสานงานกับคนในชุมชนคณะกรรมการหมู่บ้าน ตำรวจ อบต. และครูมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ คือ ผู้อำนวยการ รพสต.” (6 คน)

“ผู้ใหญ่บ้าน คอยดูแลควบคุมประสานงานกับคนในชุมชน” (8 คน)

“คณะกรรมการหมู่บ้าน ตำรวจ อบต. และครูมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม” (6 คน)

ประเด็นที่ 8 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านมีผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง และมีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการได้แก่ อดีตเจ้าอาวาสวัดเกาะมะไฟ ให้คำแนะนำ แนะแนวทางในการปฏิบัติพูดคุยสั่งสอนคนในชุมชน ส่วน อสม. ข้าราชการบำนาญคนต้นแบบในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คนในชุมชนและนักเรียนร่วมมือกันและเป็นแกนนำในการรณรงค์เชิญชวนไอ้คนเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการได้แก่ อดีตเจ้าอาวาสวัด” (8 คน)

“ให้คำแนะนำ แนะแนวทางในการปฏิบัติพูดคุยสั่งสอนคนในชุมชน” (5 คน)

“อสม. ข้าราชการบำนาญคนต้นแบบในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คนในชุมชน” (4 คน)

“นักเรียนร่วมมือกันและเป็นแกนนำในการรณรงค์เชิญชวนไห้คนเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” (2 คน)

ประเด็นที่ 9 ในชุมชนของท่าน ผู้นำการรณรงค์ มีใครบ้าง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้อำนวยการ รพสต. ผู้ใหญ่บ้านอดีตเจ้าอาวาสวัด เป็นแกนนำในการร่วมทำกิจกรรมคนต้นแบบในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นแกนนำในการชักชวนณรงค์เลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้อำนวยการ รพสต. ผู้ใหญ่บ้าน อดีตเจ้าอาวาสวัดเป็นแกนนำในการร่วมทำกิจกรรม” (4 คน)

“คนต้นแบบในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นแกนนำในการชักชวนณรงค์เลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” (5 คน)

ประเด็นที่ 10 ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชนของท่านสามารถทำอะไรได้บ้าง และมีอะไรบ้างที่ทำไม่ได้ มีปัญหา/อุปสรรคอะไรบ้าง และมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้อำนวยการ รพสต. ผู้ใหญ่บ้านมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ลดละเลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้านค้าให้ความร่วมมือในการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ขายตามเวลาที่กำหนด ไม่ขายให้แก่เด็กและเยาวชนงดขายในวัดพระ วัดมีการจัดกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษาเป็นประจำสม่ำเสมอ มีการสาบานปฏิญาณตนเลิกเหล้าเข้าพรรษา มีการรวมตัวกันสร้างกลุ่มอาชีพในชุมชนเช่น สานสุ่มไก่ ทำพริกแกง คนในชุมชนเป็นกำลังใจให้ครอบครัวเลิกดื่มแอลกอฮอล์ สิ่งที่ยังทำไม่ได้คือ ยังมีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ แต่ส่วนใหญ่ก็เห็นว่า ไม่มีปัญหาในการควบคุมการ

บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพราะคนในชุมชนทุกคนพร้อมใจกันให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ร้านค้าก็ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามกฎหมาย ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้อำนวยการ รพสต. ผู้ใหญ่บ้านมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ลดละเลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” (8 คน)

“ร้านค้าให้ความร่วมมือในการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยขายตามเวลาที่กำหนด ไม่ขายให้แก่เด็กและเยาวชนงดขายในวัดพระ” (5 คน)

“วัดมีการจัดกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษาเป็นประจำสม่ำเสมอ มีการสาบานปฏิญาณตนเลิกเหล้าเข้าพรรษา” (2 คน)

“มีการรวมตัวกันสร้างกลุ่มอาชีพในชุมชนเช่น สานสุ่มไก่ ทำพริกแกง คนในชุมชนเป็นกำลังใจให้ครอบครัวเลิกดื่มแอลกอฮอล์” (2 คน)

“สิ่งที่ยังทำไม่ได้คือ ยังมีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ แต่ส่วนใหญ่ก็เห็นว่า ไม่เป็นปัญหาในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพราะคนในชุมชนทุกคนพร้อมใจกันให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ร้านค้าก็ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามกฎหมาย” (2 คน)

ประเด็นที่ 11 กิจกรรมที่บ่งชี้ว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ อันดับแรก อันดับสอง อันดับสามคืออะไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า กิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา ที่มีการดื่มน้ำร่วมสาบานเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ก็มีกิจกรรมงานบุญงานศพปลอดเหล้ากิจกรรมจิตอาสากิจกรรมออกกำลังกาย ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“กิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา ที่มีการดื่มน้ำร่วมสาบานเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (5 คน)

“นอกจากนี้ก็มีกิจกรรมงานบุญงานศพปลอดเหล้า” (4 คน)

“กิจกรรมจิตอาสากิจกรรมออกกำลังกาย” (3 คน)

ประเด็นที่ 12 เพื่อทำให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ท่านคิดว่าควรทำอย่างไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า กิจกรรมการรณรงค์เพื่อเตือนคนในชุมชนหรือคนที่มาจากที่อื่นให้ร่วมมือกันงดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่องตลอดไปนอกจากนี้อยากให้คนที่ยังดื่มอยู่ดื่มลดลง อยากให้มีหน่วยงานหรือคนลงไปช่วยกันพูดคุยแนะนำให้ดื่มลดลงหรือเลิกดื่มแอลกอฮอล์อยากให้มีกิจกรรมใหม่ๆ ให้คนในชุมชนได้ร่วมทำกิจกรรมกัน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“อยากให้มีกิจกรรมการรณรงค์เพื่อเตือนคนในชุมชนหรือคนที่มาจากที่อื่นให้ร่วมมือกันงดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่องตลอดไป”

“นอกจากนี้อยากให้คนที่ยังดื่มอยู่ดื่มลดลง” (3 คน)

“อยากให้มีหน่วยงานหรือคนลงไปช่วยกันพูดคุย แนะนำให้ดื่มลดลงหรือเลิกดื่มแอลกอฮอล์” (5 คน)

“อยากให้มีกิจกรรมใหม่ๆ ให้คนในชุมชนได้ร่วมทำกิจกรรมกัน” (5 คน)

“อยากให้ผู้อำนวยการ รพสต. ที่รับผิดชอบในโครงการงดเหล้ากิจกรรมการรณรงค์อย่างต่อเนื่องต่อไป” (5 คน)

“จัดกิจกรรมอื่นเพิ่มเติมเช่น กิจกรรมกีฬา นอกจากนี้อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาสนับสนุนอาชีพให้แก่ชุมชน” (5 คน)

“อยากได้งบประมาณในการดำเนินโครงการ มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวเพิ่มขึ้นอีก” (7 คน)

“อยากให้ทุกหน่วยงานสนใจอย่างจริงจังกับการเข้ารวมกิจกรรมเลิกดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ อยากให้หน่วยงานให้ความสำคัญกับข้อมูลชาวบ้าน เพื่อที่จะได้ให้หน่วยงานเข้ามาให้ความร่วมมือให้ดียิ่งขึ้นกว่านี้อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพ การสร้างอาชีพเข้ามาช่วยดูแลในชุมชน” (3 คน)

“อยากให้มีการห้ามไม่ให้ซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงงานเทศกาลต่างๆ เพราะถ้าไม่มีการซื้อขายก็จะไม่มีใครดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นผลดีต่อชุมชน ไม่เมามีความตั้งใจในการทำงานมากขึ้น มีเงินเหลือเก็บไม่ใช้ ไม่มีอุบัติเหตุหรือการทะเลาะวิวาทเกิดขึ้น” (2 คน)

จังหวัดกาฬสินธุ์

ประเด็นที 1 สาเหตุที่ทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จคืออะไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “มีงบประมาณจาก สสส. มีเสื้อให้ ผู้ใหญ่บ้านเข้มแข็ง หมออนามัย อสม. ผู้นำ คณะกรรมการหมู่บ้านให้ความสำคัญ มีนโยบายงานศพปลอดเหล้าในหมู่บ้าน ชาวบ้านช่วยเหลือให้ความร่วมมือ กิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษาหมู่บ้านศีล 5 ประชาชนเข้าใจว่าเป็นผลดีต่อตนเอง ส่วนใหญ่เข้าร่วมโครงการ ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เมื่อก่อนงานศพ งานบุญ มีการกินเหล้า พอมีโครงการ ทำให้มีนโยบายงานศพปลอดเหล้า ผู้นำจึงมาถามชาวบ้านว่า บ้านเราควรจะทำตามนโยบายของจังหวัด ทีนี้ความร่วมมือของชาวบ้านช่วยกัน แต่อาจจะไม่หมด งานศพปลอดเหล้า งดเหล้าเข้าพรรษา ชาวบ้านและผู้นำช่วยกันทำ” มีผลดีต่อตัวเอง และครอบครัว โดยเฉพาะผม เข้าโครงการมา 5 ปีแล้ว ครอบครัวก็ยิ้มแย้มแจ่มใส” (5 คน)

“แต่ก่อนเริ่มแรก 30 : 70 ต่อมา 40 : 60 ต่อมา 50 : 50 ปีต่อมา 60 : 40 จนปัจจุบัน 70% ที่เข้าร่วม ยังเหลือที่ยังไม่เข้าร่วมโครงการประมาณ 30% (6 คน)

“เป็นหนึ่งเดียวกัน ช่วยเหลือกันและกัน ไม่ว่าจะทำนโยบายอะไรก็ช่วยเหลือกัน มีอะไรก็แบ่งปันกัน มีน้ำใจ ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง” (5 คน)

“ขึ้นอยู่กับสำนึกของชาวบ้าน และมีโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาเข้ามา เห็นประโยชน์ของการงดเหล้า” (8 คน)

“ต่างคนต่างงดเหล้าเข้าพรรษา ประหยัดเงิน เห็นประโยชน์ของการงดเหล้า มีโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา หมู่บ้านศีล5 ชาวบ้านมีความนึกคิดที่ดี ชาวบ้านมีความสามัคคี” (7 คน)

“มีประกาศ มีโครงการเข้ามาในหมู่บ้านของ สสส. มีทุน มีเสื้อมาแจกให้ชาวบ้าน ให้มาลงชื่อ เมื่อก่อนก็เยอะ แต่ตอนนี้” (9 คน)

“ผู้ใหญ่บ้านเป็นต้นแบบ เข้มแข็ง ผู้นำเป็นหลัก ชาวบ้านมีความสามัคคี กลัวเสียชื่อเสียง” ผู้นำ คณะกรรมการหมู่บ้าน ประชาชนส่วนใหญ่ที่ไม่กินเหล้า และไม่ส่งเสริมให้คนกินเหล้า” (11 คน)

“เมื่อก่อนงานศพยังไม่ปลอดเหล้า งานแรกคือลูกชายเสียชีวิต ชาวบ้านได้คุยกันว่าอยากงดเหล้าในงานศพ ก็เลยไปทำป้ายมาติดไว้ “งานโศกงานเศร้า งดเหล้าในงานศพ”คนก็ไม่กิน เพราะเห็นป้าย จนถึงปัจจุบัน” (4 คน)

“บ้านสะพานหินถือว่าดีมาก เพราะให้เกียรติกัน ผู้น้อยฟังผู้ใหญ่” เป็นหมู่บ้านตัวอย่าง ทุกหน่วยงานรู้หมด ได้รางวัลระดับจังหวัด ระดับประเทศ” (7 คน)

“ผู้นำเป็นแบบอย่าง เลิกให้ชาวบ้านเห็น และประชาสัมพันธ์ตลอด งดเหล้าเข้าพรรษา สาบานต่อหน้าพระ” (5 คน)

“เป็นหมู่บ้านต้นแบบ มีการทำบัญชีครัวเรือน รายรับ-รายจ่าย งานศพถ้าไม่มีเหล้า จะแตกต่างกันอย่างมาก งานศพก็จะตีกัน เมา รายจ่ายหมดเยอะกว่าค่าอาหารอีก” (3 คน)

ประเด็นที่ **2 การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้นมีวิธีการหาคนมาทำงานจนทำให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดีได้อย่างไร**

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ผู้นำ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อสม. กรรมการหมู่บ้าน หัวหน้าคุ้ม จิตอาสา ร่วมช่วยกัน การมีป้ายต่าง ๆ ที่ติดตามร้านมีการควบคุมตามกฎหมาย งดเหล้าเข้าพรรษา พระ รวมทั้งมีทีมโรงเรียนสีขาว ให้นักเรียนช่วยเป็นแกนนำ มีการปรึกษาหารือ เริ่มจากทาง สสส. หมออนามัย รวมทั้งจิตอาสาช่วยเหลือกัน รวมทั้งทุกคนในครอบครัว” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“หนึ่งคือ ผู้นำ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะเป็นครู ก็สอนเด็กว่า เวลาผู้ปกครองใช้ให้ไปซื้อเหล้า ห้ามไปซื้อเพราะผิดกฎหมาย มีป้ายต่าง ๆ ที่ติดตามร้าน มีการควบคุมตามกฎหมาย” (6 คน)

“มีทีมโรงเรียนด้วย เป็นโรงเรียนสีขาว ให้นักเรียนช่วยเป็นหูเป็นตา” (19 คน)

“มีการปรึกษาหารือกัน เริ่มแรกทางสสส. ทางคุณหมอ มาจุดประกาย โทษของการกินเหล้าปัญหาที่ตามมา ก็เลยเข้าร่วมโครงการ” (23 คน)

“หาจิตอาสาที่มาช่วย อสม.ก็มาช่วยทำคนเดียวไม่สำเร็จ ส่วนใหญ่จะช่วยกัน ตั้งเป็นกรรมการหมู่บ้าน ชาวบ้านมาแต่ละบ้านและทำการเลือกหัวหน้าคุ้ม มี 6 คุ้ม เป็นตัวแทนคุ้ม คอยช่วยเหลือผู้ใหญ่บ้าน” (6 คน)

“ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย กรรมการหมู่บ้าน อสม. หัวหน้าคุ้ม มีการประชาคมเลือกตัวแทนคุ้ม มีทั้งหมด 6 คุ้ม และหาคนที่สมัครใจ หาคนต้นแบบ หาคนที่สามารถชักชวนคนได้” (9 คน)

“เอาศาสนามาเป็นแกนหลัก เอาหัวหน้ากลุ่มหัวหน้าคุ้มมาช่วย งดเหล้าเข้าพรรษาต่อไปจะเป็นธรรมเนียมในหมู่บ้านแล้ว” (7 คน)

ประเด็นที่ 3 ชุมชนของท่านทำอย่างไรจึงมีเงินมาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ เงินที่ได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “สสส. และไม่รู้ว่ามีงบเท่าไร ชาวบ้านไม่ได้ติดใจ ทำหน้าที่กันไป ในส่วนอำเภอมีการสนับสนุน สำนักพุทธ วัฒนธรรม สนับสนุนกิจกรรมหมู่บ้านศีล 5” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“สสส.” (12 คน)

“มีไม่มีงบก็ไม่เป็นไร เราก็ทำหน้าที่ของเราไป” (14 คน)

“ไม่รู้ว่าใครสนับสนุน” (16 คน)

“งดเหล้าเข้าพรรษา มีการจัดทุกปี เป็นโครงการต่อเนื่อง แม้อาจจะไม่มีงบ” (13 คน)

ประเด็นที่ 4 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้น จำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการหรือไม่ และได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “มาจาก สสส. มีความต้องการเสื้อ ป้าย สติ๊กเกอร์ งานศพปลอดเหล้า รณรงค์ตามหน่วยงาน ร้านค้า วัด ต่างๆ” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“สสส.” (12 คน)

“ต้องการเสื้อ สร้างความเป็นทีมได้เหมือนกัน” (13 คน)

“ป้าย สติ๊กเกอร์ รณรงค์” (18 คน)

“ติดไว้บริเวณที่สำคัญของหน่วยงาน วัด ร้านค้า ให้เกิดความตระหนัก กลัว” (13 คน)

“ชุมชนต้องการวัสดุอุปกรณ์ มาเสริม” (3 คน)

ประเด็นที่ 5 ที่ผ่านมาชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการอย่างไรจึงทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “อันดับแรก คือ ผู้ใหญ่บ้าน มีการประกาศว่าใครจะร่วมโครงการ ส่วนใหญ่การแบ่งหน้าที่เป็นส่วนของผู้นำผู้นำว่าอย่างไร ชุมชนทำตา มีการลงชื่องดเหล้าเข้าพรรษา ประกาศเสียงตามสาย นัดประชุมประจำเดือน มีคนหัวใจหิน หัวใจเหล็ก และหัวใจเพชร มีการยกย่องเชิดชูเกียรติสำหรับคนที่งดเหล้าได้” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“อันดับแรกผู้ใหญ่บ้าน มีการประกาศว่าใครจะร่วมโครงการ ส่วนใหญ่การแบ่งหน้าที่ก็เป็นส่วนของผู้นำ ว่าอย่างไร เราก็ทำตาม” (15 คน)

“มีการประชุม และลงชื่องดเหล้าเข้าพรรษา ผู้ใหญ่ประชุมลูกบ้านอยู่เรื่อย ๆ” (7 คน)

“ผู้ใหญ่บ้านประกาศเสียงตามสาย นัดประชุมทุกเดือน ต้องมีป้ายติดเวลาจัดงานต่าง ๆ เพื่อให้คนมาร่วมงานรู้ว่างานปลอดเหล้า” (10 คน)

“มีคนหัวใจหิน คนหัวใจเหล็ก คนหัวใจเพชร มีการยกย่องเชิดชูเกียรติสำหรับคนที่งดเหล้าได้ คนหัวใจหินงดเหล้าเข้าพรรษาได้ ผู้ใหญ่บ้านจัดการดี” (4 คน)

“มีบทเรียนคนที่กินเหล้า แล้วเกิดความแตกแยกในครอบครัวให้เห็น” (16 คน)

“แต่ก่อนกินเหล้าเยอะ กลัวตาย หมอบอกจะเป็นตับแข็ง จึงเลิก ตอนนี้คนกินเหล้าเหลือนอยแล้ว เห็นผู้ใหญ่บ้านเลิกเหล้า เขาก็ทำตามผู้ใหญ่” (6 คน)

“ร้านค้าก็ให้ความร่วมมือ ไม่มีการต่อต้าน แรกๆก็มีต่อต้านบ้างเพราะคนไม่เข้าใจ แต่เดี๋ยวนี้ไม่มี ครอบครัวมีความสุขมากขึ้น ตั้งแต่เลิกเหล้า มีเงินให้ลูกให้หลานไปโรงเรียน” (7 คน)

“เป็นโครงการที่ดี และคนที่เข้ายังไม่ร่วมเนี่ยะ เขาละอายใจ” “เขาลดเหล้าได้ หน้าตาเขาก็สดใส เราก็ชื่นชม สุขภาพร่างกายแข็งแรง หลายคนก็เริ่มหยุดดื่ม ผมก็ชวนเพื่อนชวนคนอื่นหยุดดื่มต่อจนถึงลอยกระทง มีความภาคภูมิใน ก็ได้รับรางวัล หมู่บ้านก็ได้รางวัลกฐินปลอดเหล้า” (9 คน)

ประเด็นที่ 6 ชุมชนของท่านมีวิธีการใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี อะไรเป็นเหตุให้ชุมชนของท่านค้นพบวิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ นั้น

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ไม่รู้ และไม่มีนวัตกรรม” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ไม่รู้” (21 คน)

“ไม่มี นวตกรรมเกิดขึ้น” (19 คน)

ประเด็นที่ 7 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านมีผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เป็นคนหลักในการดำเนินการในชุมชน เป็นแบบอย่างที่ดี กำนันเป็นผู้คอยดูแล ครูส่งเสริม ตำรวจเข้ามาร่วม คณะการพัฒนาหมู่บ้านเป็นตัวแทน เทศบาลสนับสนุนทุกหมู่บ้าน อสม. อบต. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร่วมรณรงค์ และครูพานักเรียนมาร่วมรณรงค์” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นหลักในการดำเนินการในชุมชน (13 คน)

“กำนันจะคอยดูแล มีงานอะไรก็มาช่วยมาร่วมงาน ครูก็ส่งเสริมสนับสนุนตลอด ตำรวจก็มา (5 คน)

ร่วมงาน คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านก็จะเป็นตัวแทนของคุ้ม เทศบาลเขาก็สนับสนุนทุกหมู่บ้าน” (13 คน)

“ผู้ใหญ่บ้านเป็นคนเข้มแข็ง กำนันมาร่วมงานตลอด ครูก็ช่วยรณรงค์ พาเด็กนักเรียนมาเดิน” (9 คน)

“ผู้ใหญ่บ้านทำเป็นตัวอย่าง คณะกรรมการก็ช่วยดี ครูพาเด็กนักเรียนรณรงค์” (8 คน)

“อนามัยก็มาให้ความรู้” (8 คน)

“ตำรวจก็มาตรวจดู ถามไถ่เรื่องยาเสพติด” (9 คน)

“อบต.บางทีก็ส่งเจ้าหน้าที่มาอบรม รพ.สต.ก็ส่งเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้” (16 คน)

ประเด็นที่ 8 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านมีผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง และมีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “พระสงฆ์ ค่อนข้างมีบทบาท เนื่องจากเป็นหมู่บ้านศีล 5 มีการสอนเทศน์ตลอด ปราชญ์ชาวบ้านสอนเรื่องสมุนไพร และเป็นคนหัวใจเพชร” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“พระสงฆ์มีบทบาทเยอะ เพราะบ้านเราเป็นหมู่บ้านศีล5 หลวงปู่ก็เทศน์ก็สอน ปราชญ์ชาวบ้านมีอะไรก็ปรึกษา” (23 คน)

“หลวงปู่สอน เวลาคนเข้าวัด หลวงปู่เทศน์ทุกเช้าเรื่องเหล้า” (3 คน)

“ลุงเพ็ญปราชญ์ชาวบ้าน สอนลูกหลานเรื่องสมุนไพร” (21 คน)

“หลวงปู่เป็นผู้นำทางศาสนา หลวงปู่ก็สอนทุกศีล สอนตอนคนเข้าวัด” (26 คน)

“ปราชญ์ชาวบ้านก็ช่วยเรื่องสมุนไพร และแทรกเรื่องเหล้า” (17 คน)

ประเด็นที่ 9 ในชุมชนของท่าน ผู้นำการรณรงค์ มีใครบ้าง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ผู้ใหญ่บ้านที่ผ่านมาและคนปัจจุบันสานต่อ เป็นต้นแบบ ชักชวนชาวบ้าน พระสอนเทศทุกเช้า ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือ” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่บ้านคนก่อน ผู้ใหญ่ถวัลย์ เป็นต้นแบบ ชักชวนชาวบ้าน ให้ผู้ใหญ่สมบัติ สานต่อ และเข้มกว่าเดิมอีก อันนี้เข้มจริงๆ” (13 คน)

“ผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวอย่าง เพราะแต่ก่อนกินเหล้า และก็หลวงปู่ พูดใส่ไมล์ทุกเช้า” (8 คน)

“เพื่อนบ้าน ชวนกันทำชวนกันไป ไปด้วยกัน งดเหล้าเข้าพรรษาด้วยกัน ลงชื่อปฏิญาณตน” (14 คน)

“ผู้ใหญ่บ้านเป็นหลัก ชาวบ้านก็จะชวนกัน ถามกัน” (16 คน)

“สามีเคยกินเหล้า ทะเลาะกันตลอด ไม่ดูแลลูกเมียเลย ตอนนี้ดีขึ้น สามีเลิกกินเหล้าครอบครัวมีความสุข” (12 คน)

ประเด็นที่ **10 การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชนของท่านทำอะไรได้บ้างและมีอะไรบ้างที่ทำไม่ได้ มีปัญหา/อุปสรรคอะไรบ้าง และมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร**

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ผู้ใหญ่บ้านประชาคมงานศพปลอดเหล้า ชาวบ้านให้ความร่วมมือ ไม่มีปัญหา งดเหล้าเข้าพรรษา ร้านค้าเตือนวัยรุ่นที่มาซื้อบุหรี่ให้เลิก” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่จะประชาคมก่อน ว่าจะเอาไหม งานศพปลอดเหล้า จะทำไหม ชาวบ้านก็เอาด้วย” (23 คน)

“มีแต่คนส่วนน้อยที่ไม่เห็นด้วย แต่ไม่มีปัญหา” (12 คน)

“ไม่ค่อยเห็นมีปัญหา ไม่มีอุปสรรคอันใด” (14 คน)

“บ้านอื่นชวนกินเหล้า ซื้อเหล้ามา ก็บอกว่ากินเลย เข้าพรรษาอยู่” “บ้านแกทำไมทำได้ เพื่อนที่มาเยี่ยมกล่าว” (13 คน)

“ร้านค้าก็เตือนวัยรุ่นที่มาซื้อบุหรี่ให้เลิก” (16 คน)

ประเด็นที่ **11 กิจกรรมที่บ่งชี้ว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ อันดับแรก อันดับสอง อันดับสามคืออะไร**

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “กฐินปลอดเหล้า งานศพปลอดเหล้า งดเหล้าเข้าพรรษา หมู่บ้านศีล 5 ร่วมกับผู้นำเข้มแข็ง” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“กฐินปลอดเหล้า งานศพปลอดเหล้า งดเหล้าเข้าพรรษา หมู่บ้านศีล5” (23 คน)

“งานศพปลอดเหล้า กฐินปลอดเหล้า งดเหล้าเข้าพรรษา” (12 คน)

“งดเหล้าเข้าพรรษา งานศพปลอดเหล้า หมู่บ้านศีล5” (21 คน)

“งานบุญปลอดเหล้า งานศพ งานแต่ง” (13 คน)

“งานบุญ งานศพ งานแต่ง ปลอดเหล้า” ผู้นำเข้มแข็ง (9 คน)

“งานบุญ งานศพ งานแต่ง มีป้ายติด ชาวบ้านก็ไม่ถามหาเหล้า” (11 คน)

“งดเหล้าเข้าพรรษา งานศพปลอดเหล้า งานบุญกฐินปลอดเหล้า” (16 คน)

ประเด็นที่ **12 เพื่อทำให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ท่านคิดว่าควรทำอย่างไร**

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “สิ่งที่ดีควรทำต่อ รักษาไว้เป็นแบบอย่าง สั่งสอนรุ่นต่อไป” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“สิ่งที่เราทำมาดี สมควรที่จะสานต่อ พยายามรักษาไว้ และเป็นแบบอย่าง” (6 คน)

“หากิจกรรมเสริมให้เยาวชนทำเพื่อไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับเหล้า เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชน” (7 คน)

“ต้องสั่งสอนรุ่นต่อไป ต้องทำต่อไป เพราะเป็นสิ่งดี ผู้ใหญ่ต้องเป็นแบบอย่างในทุกเรื่อง พ่อแม่ไม่สูบ-ไม่ดื่ม ลูกก็ไม่สูบ-ไม่ดื่ม” (8 คน)

“ให้ดูแลสุขภาพให้แข็งแรง มีเงินมากแต่สุขภาพแย่ก็ลำบาก อันที่จริง เราก็ทำอยู่แล้ว ถ้าเห็นว่าดี ก็เอางบมาสนับสนุนหน่อย” (13 คน)

“ออกพรรษาเราก็ทำอยู่ หลายคนก็งดต่อ หาสิ่งจูงใจให้คนที่ลด ละ เลิก ให้คนมีกำลังใจ” (5 คน)

“มีรางวัลมาสนับสนุนหน่อย ให้คนมีกำลังใจ อยากให้เพิ่มเติมเรื่องอบรมอาชีพเสริม เลิกเหล้าแล้ว อยากมีอาชีพเสริมจากการทำนา อยากมีรายได้เพิ่มขึ้น” (17 คน)

ประเด็นที่ **13 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ**

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า เลิกเหล้าแล้วทำให้สุขภาพดี ครอบครัวมีสุข ชีวิตดีขึ้น หมดหนี้ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เลิกเหล้าแล้วสุขภาพดี ครอบครัวมีความสุข เลิกเหล้าแล้วชีวิตดีขึ้น” (23 คน)

“ไม่มีปัญหาในชุมชน ถ้าคนเลิกเหล้า หมดหนี้” (15 คน)

“อยากให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือกิจกรรมหรือโครงการต่างๆในชุมชน” (7 คน)

“หมู่บ้านตัวอย่าง ต้องรักษาให้ได้ตลอด ผู้นำบ้านเราดี บ้านสะพานหินไม่มีใครถือขวดเหล้าเดินกินตามถนน ภูมิใจมากที่เป็นคนสะพานหิน ต้องรักษาชื่นเสียงให้ดี ชาวบ้านช่วยกันดี” (13 คน)

“แต่ก่อนติดเหล้าเมาทุกงาน เมานอนอยู่ข้างทางข้างถนน ทุกวันนี้เลิกแล้ว ไปบ้านไหนเขาก็ชื่นชมว่าเลิกเหล้าได้ มีความภูมิใจในตนเองที่สามารถเลิกเหล้าได้ สามารถเป็นตัวอย่างให้คนอื่นได้” (6 คน)

“ภูมิใจที่เป็นคนสะพานหิน ผู้นำเข้มแข็งเป็นแบบอย่าง” ผู้ชายในหมู่บ้านพอเลิกเหล้าก็เข้าวัดและช่วยกิจกรรมในวัดกันมากขึ้น” (8 คน)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนา (Focus Group)

ประเด็นที่ 1 สาเหตุที่ทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนประสบความสำเร็จคืออะไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า สาเหตุที่ทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนประสบความสำเร็จคือ 1.ผู้นำเป็นต้นแบบในการเลิกเหล้า 2.มีนโยบายมาจากจังหวัดและผู้ใหญ่บ้านก็ตอบสนอง เกิดมติชุมชน 3.ชาวบ้านเห็นประโยชน์ร่วมกัน เกิดความร่วมมือของทุกคนในชุมชน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ชาวบ้านเห็นประโยชน์ร่วมกัน เกิดความร่วมมือของทุกคนในชุมชน” (5 คน)

“ผู้นำเป็นต้นแบบในการเลิกเหล้า” (3 คน)

“มีนโยบายมาจากจังหวัดและผู้ใหญ่บ้านก็ตอบสนอง” (3 คน)

“เกิดมติชุมชน” (9 คน)

ประเด็นที่ 2 **การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้นมีวิธีการหาคนมาทำงานจนทำให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดีได้อย่างไร**

จากการสนทนากลุ่ม พบว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนสะพานหิน มีวิธีหาคนทำงาน โดยทีมผู้ใหญ่บ้าน ประกอบด้วยผู้ช่วย และคณะกรรมการหมู่บ้าน อสม. และจิตอาสา ชุมชนไม่มีปัญหาในการดำเนินการเรื่องของคนทำงานในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ชุมชนทุกคนช่วยกัน มีความสามัคคี จึงไม่มีปัญหาเรื่องของคนทำงานในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“โดยทีมผู้ใหญ่บ้าน ประกอบด้วยผู้ช่วย และคณะกรรมการหมู่บ้าน อสม. และจิตอาสา” (7 คน)

“ชุมชนไม่มีปัญหาในการดำเนินการเรื่องของคนทำงานในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” (6 คน)

“ชุมชนทุกคนช่วยกัน มีความสามัคคี จึงไม่มีปัญหาเรื่องของคนทำงานในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” (9 คน)

ประเด็นที่ 3. ชุมชนของท่านทำอย่างไรจึงมีเงินมาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ เงินที่ได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ส่วนใหญ่จะรู้ว่าเงินสนับสนุนมาจาก สสส. การดำเนินการในเรื่องงบประมาณของชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นผู้ใหญ่บ้านและทีม ไม่มีปัญหาในเรื่องงบประมาณ งบประมาณไม่พอชาวบ้านก็จะช่วยกัน **ดังคำกล่าวต่อไปนี้**

"ส่วนใหญ่จะรู้ว่าเงินสนับสนุนมาจาก สสส." (8 คน)

"การดำเนินการในเรื่องงบประมาณของชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นผู้ใหญ่บ้านและทีม" (9 คน)

"ไม่มีปัญหาในเรื่องงบประมาณ งบประมาณไม่พอชาวบ้านก็จะช่วยกัน" (7 คน)

ประเด็นที่ 4 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้น จำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการหรือไม่ และได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า วัสดุอุปกรณ์ สื่อประชาสัมพันธ์ มีความจำเป็นในการดำเนินงาน ส่วนใหญ่ได้มาจาก สสส. เพราะสร้างจิตสำนึกเวลาเห็นหรือได้อ่าน การจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาจาก สสส.ให้การสนับสนุน ชุมชนไม่มีปัญหาเรื่องวัสดุอุปกรณ์เนื่องจากไม่ได้ผลิตเอง ได้มาจาก สสส. สิ่งที่อยากได้เพิ่มคือเสื้อ เพราะบางทีได้มาน้อย ไม่พอกับความต้องกา**ร ดังคำกล่าวต่อไปนี้**

"วัสดุอุปกรณ์ สื่อประชาสัมพันธ์ มีความจำเป็นในการดำเนินงาน" (8 คน)

"ส่วนใหญ่ได้มาจาก สสส. เพราะสร้างจิตสำนึกเวลาเห็นหรือได้อ่าน" (6 คน)

"การจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาจาก สสส.ให้การสนับสนุน" (6 คน)

"ชุมชนไม่มีปัญหาเรื่องวัสดุอุปกรณ์เนื่องจากไม่ได้ผลิตเอง ได้มาจาก สสส. (6 คน)

"สิ่งที่อยากได้เพิ่มคือเสื้อ เพราะบางทีได้มาน้อย ไม่พอกับความต้องกา**ร"** (5 คน)

ประเด็นที่ 5 ที่ผ่านมาชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการอย่างไรจึงทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จ (มีการวางแผนอย่างไร แบ่งบทบาทหน้าที่กันอย่างไร ใช้วิธีการใดในการสรรหาคนมาเป็นคณะทำงาน ใครเป็นผู้สั่งการ และใครเป็นผู้ควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บรรลุวัตถุประสงค์

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้ใหญ่บ้านมีการประชุมประจำเดือน ผู้นำว่าอย่างไร ชุมชนพร้อมที่จะทำตาม ชุมชนมีการประชาคมลูกบ้าน ขอความร่วมมือกับร้านค้า ลูกบ้านเข้าใจ จึงไม่มีปัญหาในการจัดการเรื่องการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ชุมชนส่วนใหญ่เห็นคุณค่าและเห็นประโยชน์ในการร่วมโครงการ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

"ผู้ใหญ่บ้านมีการประชุมประจำเดือน ผู้นำว่าอย่างไร คนในชุมชนก็พร้อมที่จะทำตาม (3 คน)

"ชุมชนมีการประชาคมลูกบ้าน ขอความร่วมมือกับร้านค้า" (3 คน)

"ลูกบ้านเข้าใจ จึงไม่มีปัญหาในการจัดการเรื่องการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (3 คน)

“ชุมชนเห็นคุณค่าและเห็นประโยชน์ในการร่วมโครงการ” (7 คน)

ประเด็นที่ 6 ชุมชนของท่านมีวิธีการใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี อะไรเป็นเหตุให้ชุมชนของท่านค้นพบวิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ นั้น

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ไม่มีวิธีการใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ไม่มีวิธีการใหม่ๆ” (7 คน)

“สิ่งประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” (6 คน)

ประเด็นที่ 7 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านมีผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวอย่าง เป็นคนหัวใจเพชร ลูกบ้านทำตาม กำนันก็มาร่วมงานในช่วงที่จัดงาน ครูมีส่วนร่วมพาเด็กรณรงค์และสอนเด็กที่โรงเรียนให้มีความรู้โทษของบุหรี่-เหล้าและยาเสพติด ตำรวจก็มาดูแลเรื่องยาเสพติด อบต.และรพ.สต.ก็ส่งเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวอย่าง เป็นคนหัวใจเพชร ลูกบ้านก็ทำตาม” (5 คน)

“กำนันมาร่วมงานในช่วงที่จัดงานงดเหล้า” (6 คน)

“ครูมีส่วนร่วมพาเด็กรณรงค์และสอนเด็กที่โรงเรียนให้มีความรู้โทษของบุหรี่-เหล้าและยาเสพติด (5 คน)

“ตำรวจก็มาดูแลเรื่องยาเสพติด” (3 คน)

“ อบต.และรพ.สต.ก็ส่งเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ” (9 คน)

ประเด็นที่ 8 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านมีผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง และมีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า มีหลวงปู่และปราชญ์ชาวบ้านคอยสอน เตือนสติคนในชุมชนอยู่เรื่อยๆ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“มีหลวงปู่และปราชญ์ชาวบ้านคอยสอน เตือนสติคนในชุมชนอยู่เรื่อยๆ” (8 คน)

ประเด็นที่ 9 ในชุมชนของท่าน ผู้นำการรณรงค์ มีใครบ้าง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้นำการรณรงค์ มีผู้ใหญ่บ้าน นายวิเชียร ที่สร้างความตระหนัก โน้มน้าว กระตุ้นให้คนในชุมชนสะพานหินเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้นำการรณรงค์ มีผู้ใหญ่บ้าน นายวิเชียร ที่สร้างความตระหนัก โน้มน้าว กระตุ้นให้คนในชุมชนเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” (12 คน)

ประเด็นที่ 10 ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชนของท่านทำอะไรได้บ้าง และมีอะไรบ้างที่ทำไม่ได้ มีปัญหา/อุปสรรคอะไรบ้าง และมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของชุมชนจะมีการประชุมกันทุกเดือน ร้านค้าให้ความร่วมมือที่จะไม่ขายเหล้าในวันพระ ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างดี ปัญหาจึงไม่มี เพราะทุกคนให้ความร่วมมือ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของชุมชนจะมีการประชุมกันทุกเดือน” (6 คน)

“ร้านค้าให้ความร่วมมือที่จะไม่ขายเหล้าในวันพระ ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างดี” (7 คน)

“ปัญหาจึงไม่มี เพราะทุกคนให้ความร่วมมือ” (8 คน)

ประเด็นที่ 11 กิจกรรมที่บ่งชี้ว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ อันดับแรก อันดับสอง อันดับสามคืออะไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า กิจกรรมที่บ่งชี้ว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนสะพานหินประสบความสำเร็จ คือ 1.งานศพปลอดเหล้า 2.งดเหล้าเข้าพรรษา 3. งานกฐินปลอดเหล้า ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“กิจกรรมที่บ่งชี้ว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนประสบความสำเร็จ คือ 1.งานศพปลอดเหล้า 2.งดเหล้าเข้าพรรษา 3. งานกฐินปลอดเหล้า” (12 คน)

“งานศพปลอดเหล้า” (9 คน)

“งดเหล้าเข้าพรรษา” (8 คน)

“งานกฐินปลอดเหล้า” (5 คน)

ประเด็นที่ 12 เพื่อทำให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ท่านคิดว่าควรทำอย่างไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับวัยรุ่น ตักเตือนและสอนลูกหลาน และต้องรักษากฎ กติกาชุมชน สร้างครอบครัวให้แข็งแรงมีความอบอุ่น ชุมชนอยากได้งบมาสนับสนุน คนที่สามารถเลิกเหล้าได้ หรือหาอาชีพเสริมให้กับชุมชนเพื่อสร้างรายได้เพิ่มให้กับครอบครัว ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับวัยรุ่น ตักเตือนและสอนลูกหลาน และต้องรักษากฎ กติกาชุมชน” (9 คน)

“สร้างครอบครัวให้แข็งแรงมีความอบอุ่น” (6 คน)

“ชุมชนอยากได้งบมาสนับสนุนคนที่สามารถเลิกเหล้าได้ หรือหาอาชีพเสริมให้กับชุมชนเพื่อสร้างรายได้เพิ่มให้กับครอบครัว” (6 คน)

ประเด็นที่ 13 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ชาวบ้าน มีความภาคภูมิใจที่อยู่ในหมู่บ้านนี้ ดีใจที่เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบและได้รับรางวัลต่างๆ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ชาวบ้านมีความภาคภูมิใจที่อยู่ในหมู่บ้านนี้” (7 คน)

“ดีใจที่เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบและได้รับรางวัลต่างๆ” (6 คน)

จังหวัดหนองคาย

ประเด็นที่ 1 สาเหตุที่ทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จคืออะไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “สาเหตุที่ทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนหนองยางคำประสบความสำเร็จ คือ 1. เจ้าอาวาส ที่เป็นแกนนำหลักในการขับเคลื่อน 2.คนในชุมชนให้ความร่วมมือ รวมถึงการมีความเชื่อความศรัทธาของคนในชุมชนต่อพระอาจารย์และพุทธศาสนา จนสามารถเป็นหมู่บ้านศีล 5 ได้รับรางวัลระดับประเทศ” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“คนที่มีโรคประจำตัว เป็นโรคต่าง ๆ ทำให้คนต้องการเลิก และมีโครงการงดเหล้าเข้าพรรษามาด้วย ทำให้คนประสบความสำเร็จ ผมเลิกมา 10 กว่าปีแล้ว” (11 คน)

“เริ่มจากงานบุญประเพณีไม่มีเหล้าในวัด ผู้ใหญ่บ้านเป็นแบบอย่างในการเลิกเหล้า และก็สอนลูกบ้าน” (7 คน)

“เป็นหมู่บ้านศีล5 หมู่บ้านคุณธรรม เพื่อสุขภาพของตนเอง อายุเยอะแล้ว และต้องการเป็นแบบอย่างให้ลูกหลาน” (6 คน)

“พระอาจารย์เป็นต้นแบบ เวลาไปวัดพระก็สวด พาปฏิญาณตน ชาวบ้านก็พาทำ เพราะคนส่วนมากเชื่อฟังพระอาจารย์ พระอาจารย์เป็นแกนนำ บอกให้เลิกชาวบ้านก็เลิก ชาวบ้านก็มีส่วนร่วม” (4 คน)

“เลิกเหล้าแล้วสุขภาพดีขึ้น ไม่มีตังค์ และการดื่มเหล้าไม่มีประโยชน์อะไร อีกอย่างเหล้ามันแพง เขาก็เลยเลิกกิน คนในหมู่บ้านก็ไม่ค่อยมีวัยรุ่น” (8 คน)

“ร้านค้าก็ไม่ขายเหล้าในวันพระ” (7 คน)

“สุขภาพร่างกายก็ไม่ดีเวลากินเหล้า คนกินเหล้ามากๆ ก็ป่วย เวลามาฟังเทศน์ เข้าวัดทำให้คนคิดได้ ในหมู่บ้าน ร้านค้าก็ไม่จำหน่ายสุราในวันพระ มีป้ายของสสส.ด้วยที่มาติดในหมู่บ้าน” (6 คน)

“การกินเหล้ามันไม่ดี เดินติดตามหลักคำสอนของพ่อหลวง เศรษฐกิจพอเพียง เป็นหมู่บ้านศีล5 และชาวบ้านช่วยเหลือกันดี พูดกันง่าย” (10 คน)

ประเด็นที่ 2 การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้นมีวิธีการหาคนมาทำงานจนทำให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดีได้อย่างไร (ใช้วิธีการใดในการหาคนมาร่วมกันทำงาน)

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนหนองยางคำ เริ่มจากการที่ผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดหนองคาย มาจุดประกายและชวนเชิญให้คนในชุมชนเข้าโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา โดยการต่อยอดจากการที่หมู่บ้านเป็นหมู่บ้านที่รักษาศีล 5 อยู่ก่อนแล้ว หลังจากนั้นเจ้าอาวาสวัดได้ดำเนินการขับเคลื่อนงานต่อ โดยทีมงานจะเป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย ครู และจิตอาสา โดยจิตอาสาจะเป็นคนที่เข้าวัดเป็นประจำ ไม่มีปัญหาเรื่องของคนทำงานในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เจ้าอาวาส ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย ครู คณะกรรมการหมู่บ้าน อสม.”(11 คน)

“หมอดำ มาเริ่มโครงการมาชวนชาวบ้านทำ หมอดำมาจุดประกาย คนที่สานต่อคือเจ้าอาวาส ทีมทำงานก็คือคนที่งดเหล้าได้ มีคนหัวใจหิน หัวใจเหล็ก หัวใจเพชร” (11 คน)

“ทีมงานก็จะเป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย คณะกรรมการหมู่บ้าน” (14 คน)

“มีการประชุมกัน มีการประชาคมถามชาวบ้าน เกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการ ช่วงเข้าพรรษาก็จะไปรวมกันที่วัด ทำความสะอาดวัด ชาวบ้านช่วยกัน” (8 คน)

“คนที่ขับเคลื่อนงานคือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย คณะกรรมการหมู่บ้าน” (6 คน)

“ทีมงานก็มีผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย ครู ข้าราชการก็มาช่วยเรื่องประสานงาน บ้านเรามีคนน้อยเนอะ ทุกคนที่เข้ามาอยู่ในหมู่บ้านนี้ก็ช่วยกัน ทีมงานมาจากจิตอาสา ทำด้วยใจ ทำสิ่งดีๆเกิดขึ้นก็ดีใจ ไม่ได้เอาเงินเป็นตัวนำ มีสิ่งดึงดูด หลวงพ่ออินแปลง ปู่ขาวปู่ดำ เป็นสิ่งที่โน้มน้าว ดึงดูด คนก็ศรัทธา” (5 คน)

“ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย ผู้นำชุมชน อสม.” (5 คน)

“ไม่มีปัญหา ไม่มีทะเลาะกัน ช่วยกันดี” (6 คน)

ประเด็นที่ 3 ชุมชนของท่านทำอย่างไรจึงมีเงินมาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ เงินที่ได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า ส่วนใหญ่จะรู้ว่างบประมาณมาจาก สสส. บางคนก็ไม่รู้ว่าใครสนับสนุน ไม่มีปัญหาเรื่องงบประมาณ เพราะชุมชนช่วยกัน และการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนก็ไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณที่มาก คนในชุมชนเห็นประโยชน์ที่ได้รับมากกว่าที่จะมองที่งบประมาณ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“สสส.” (14 คน)

“ไม่รู้ ไม่รู้ว่าใครให้ ไม่รู้ว่าใครช่วยสนับสนุน” (5 คน)

“ชาวบ้านช่วยกัน มีกองทุน” (13 คน)

“ไม่มีปัญหา ถ้าไม่พอก็ให้ชาวบ้านช่วย ร่วมกัน” (3 คน)

“ไม่มีปัญหา บางทีพระอาจารย์ก็ออกส่วนที่เกิน ชาวบ้านทุกคนก็เป็นจิตอาสา” (7 คน)

“ชุมชนช่วยตนเอง เพราะเห็นความสำคัญของการเลิกเหล้า” (7 คน)

ประเด็นที่ 4 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้น จำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการหรือไม่ และได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “คนในชุมชนเกือบครึ่งจะรู้ว่า สสส. สนับสนุนอุปกรณ์ สื่อในการรณรงค์บางส่วนก็ไม่ทราบว่าหน่วยงานใดสนับสนุน” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“สสส.” (15 คน)(

“สสส.สนับสนุนป้าย” (12 คน)

“มีสสส.เอาป้ายมาให้ มีใบประกาศสำหรับร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการ เอาป้ายมาติดที่วัด” (8 คน)

“ไม่รู้” (9 คน)

ประเด็นที่ 5 ที่ผ่านมาชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการอย่างไรจึงทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จ มีการวางแผนอย่างไร แบ่งบทบาทหน้าที่กันอย่างไร ใช้วิธีการใดในการสรรหาคนมาเป็นคณะทำงาน ใครเป็นผู้สั่งการ และใครเป็นผู้ควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บรรลุวัตถุประสงค์

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “เจ้าอาวาส มีนโยบาย มีวิสัยทัศน์ หมอ ผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดหนองคาย ให้ความรู้ ชาวบ้านก็เข้าร่วม มีการให้ความรู้ ชาวบ้านได้ฟัง ก็มีจิตสำนึกคิดได้ อีกประเด็นศูนย์รวมจะอยู่ที่วัด เวลามีปัญหาอะไร พระอาจารย์ก็จะเรียกประชุม มีนักวิชาการ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย ได้ข้อสรุปอย่างไร ก็จะเรียกชาวบ้านมาประชุมเพื่อแจ้งให้ชุมชนฟัง ถึงแนวทางวิธีแก้ไข ทางชาวบ้านรับทราบก็จะยินดีเห็นด้วยและสนับสนุนในสิ่งที่ตัวเองช่วยได้ ไม่มีปัญหาเรื่องของการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เวลามีงานอะไรในวัด จะไม่มีเหล้าเลย ร้านค้าทุกวันพระไม่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เจ้าอาวาสเป็นคนติดตาม บางทีต้องให้หมออนามัยช่วยบอกคนที่ดื่มด้วย เพราะเขาจะกลัวตาย คนที่เป็นนิดๆหน่อยๆไม่ค่อยไปหาหมอ” (8 คน)

“เจ้าอาวาส และผู้นำชุมชนทำงานร่วมกัน” (19 คน)

“เมื่อก่อนชาวบ้านแตกแยกกัน เมื่อเจ้าอาวาสคนใหม่เข้ามาเป็นประมาณ 6-7 ปี มีการรวมใจคนในหมู่บ้าน แต่ก่อนยังไม่ได้เป็นหมู่บ้านศีล5 ก็มีการทะเลาะเบาะแว้งกัน กินเหล้าทุกงาน ตั้งแต่เจ้าอาวาสมาก็เห็นการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เจ้าอาวาสทำให้เกิดความสามัคคีกันในชุมชน” (12 คน)

“เจ้าอาวาส มีนโยบาย มีวิสัยทัศน์ มีหมอ มีการรณรงค์โดยนักเรียน นักศึกษา หมอกังวานก็ให้ความรู้ มีระดับผู้ใหญ่ นายอำเภอ รพ.สต. ชาวบ้านก็เข้าร่วม มีการให้ความรู้ ชาวบ้านได้ฟัง ก็มีจิตสำนึกคิดได้” (7 คน)

“มีการปฏิญาณตนต่อหน้าหลวงพ่อในช่วงงดเหล้าเข้าพรรษา ผู้ใหญ่บ้านเป็นแบบอย่างในการเลิกเหล้า รักษาศีล5” (6 คน)

“มีการแบ่งหน้าที่ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เวลามีงานบุญต่าง ๆ ที่จัดงานที่วัด ร้านค้าไม่ขายเหล้าในวันพระ ร้านค้าเข้าร่วมโครงการ เจ้าอาวาสขอร้องร้าน ถ้าขายจะถูกจับ” (7 คน)

“มีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย ให้ความรู้เรื่องเหล้า พระอาจารย์ก็นัดประชุม มีการดูแลตามคุ้มที่ได้รับมอบหมาย” (9 คน)

“มีการช่วยเหลือกัน จึงไม่มีปัญหา” (6 คน)

ประเด็นที่ 6 ชุมชนของท่านมีวิธีการใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี อะไรเป็นเหตุให้ชุมชนของท่านค้นพบวิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ นั้น

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ไม่มีวิธีการใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่พบกิจกรรมที่สร้างความรักความสามัคคีคือโฮมพาแลง เป็นการกินข้าวร่วมกันของคนในชุมชน ทุกวันที่ 8 ของเดือน จะเวียนไปตามคุ้มต่างๆ หรือบ้านที่มีลานกว้างๆ สามารถรองรับคนได้จำนวนมากๆ” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ไม่มี” (21 คน)

ประเด็นที่ 7 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านมีผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ผู้นำชุมชน จะเป็นผู้ใหญ่บ้านจะประชาสัมพันธ์ บอกกฎกติกาผู้ช่วย คณะกรรมการหมู่บ้านก็จะติดตามอยู่ตลอด ประกาศเสียงตามสาย รวมถึงครูเป็นผู้ประสานงานกับเครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดและหน่วยงานรัฐ” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่บ้านจะประชาสัมพันธ์ บอกกฎกติกา กำนันก็มาร่วมงาน” (9 คน)

“วันสำคัญทำบุญตักบาตร ทำให้เกิดความสามัคคีให้ชาวบ้านออกมาช่วยกัน ตำรวจประสานกับหน่วยรักษาความปลอดภัย มาช่วยดูแลเวลามีงานในชุมชน” (4 คน)

“ผู้นำชุมชนทำงานดีมาก” (7 คน)

“ครูเป็นครอบครัวต้นแบบ และเป็นผู้ชวนทำกิจกรรม ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านช่วยกันตลอด” (5 คน)

“ผู้นำชุมชนทำช่วยทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ใหญ่พาทำ ประกาศเสียงตามสาย ผู้ช่วยก็ติดตามตลอด ผู้ใหญ่ชวนชาวบ้านเลิกเหล้า ผู้ใหญ่จะประกาศเสียงตามสาย ให้ลด ละ เลิก เหล้า กำนันจะมางานสำคัญๆ ครูที่โรงเรียนก็จะพานักเรียนมาทำกิจกรรม คณะกรรมการหมู่บ้านเวลามีงานก็จะมีส่วนช่วยกัน” (21 คน)

“ครูเป็นผู้ประสานงานกับเครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดและหน่วยงานรัฐ” (6 คน)

ประเด็นที่ 8 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านมีผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง และมีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “เจ้าอาวาสวัดจะเป็นหลักในการควบคุมเหล้าในชุมชน รวมถึงปราชญ์ชาวบ้านก็ช่วยประชาสัมพันธ์ร่วมกับทางวัดและทางผู้ใหญ่บ้านด้วย” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เจ้าอาวาสเตือนคนกินเหล้าตลอด” (8 คน)

“ปราชญ์ชาวบ้านก็พูดขอร้องให้ชาวบ้านให้ความร่วมมือ ประชาสัมพันธ์ตลอด ผู้หลักผู้ใหญ่ในชุมชนก็เป็นแบบอย่างในการเลิกเหล้าได้” (7 คน)

“เจ้าอาวาสก็ให้พร ชวนให้คนงดเหล้าเข้าพรรษา พระอาจารย์สอนตลอด พระอาจารย์พาเลิกเหล้า ปราชญ์ชาวบ้านชวนเข้าวัด ชวนทำความดี” (8 คน)

“ครู เกษียณแล้วก็มาช่วยสอน” (8 คน)

ประเด็นที่ **9 ในชุมชนของท่าน ผู้นำการรณรงค์ มีใครบ้าง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง**

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า ผู้นำการรณรงค์ ส่วนใหญ่จะเป็นพระอาจารย์เจ้าอาวาสวัด รองลงมาก็จะเป็นผู้ใหญ่บ้าน บางคนก็จะพูดถึง ผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดหนองคาย ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เจ้าอาวาส ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าอาวาสทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน” (19 คน)

“เจ้าอาวาส สสส. รพ.สต. ตำรวจ ก็มาช่วยกันให้ความรู้กับชาวบ้าน ทุกหน่วยงานมาช่วยกัน” (8 คน)

ประเด็นที่ 10 ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชนของท่านทำอะไรได้บ้าง และมีอะไรบ้างที่ทำไม่ได้ มีปัญหา/อุปสรรคอะไรบ้าง และมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ไม่มีอุปสรรคปัญหาชาวบ้านให้ความร่วมมือ เดินแห่ถือป้ายงดเหล้าเข้าพรรษา สนุกสนานไม่กินเหล้า แห่ 9โมงเช้าถึง 10 โมง มาถึงวัดแล้วมากินข้าวด้วยกัน ทำความดีร่วมกัน ร้านค้าก็ให้ความร่วมมือไม่ขายเหล้าในวันพระปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ไม่ค่อยมีอุปสรรค แต่ก่อนวัยรุ่นมีการเถียง แต่เราพูดด้วยเหตุและผล เขาก็เข้าใจ เดี๋ยวนี้ก็ไม่มีปัญหา” (12 คน)

“ไม่มีปัญหา ทุกคนช่วยกัน เพราะเห็นว่ามันเป็นสิ่งดี ทุกคนเห็นประโยชน์ในการลด ละ เลิก สุขภาพดีขึ้น ปัญหาในหมู่บ้านก็ไม่มี” (13 คน)

“ช่วยบอกลูกบอกหลาน สุขภาพจะดีขึ้น ปัญหาก็ไม่มี เงินก็เหลือเก็บ เงินที่จะเอาไปซื้อเหล้าก็เอามาซื้อให้ครอบครัวกินด้วยกัน ครอบครัวก็มีความสุขขึ้น” (9 คน)

“ช่วยสอนลูกหลาน งดเหล้าเข้าพรรษาก็ชวนลูกชวนหลานเข้าพรรษา” (7 คน)

“ไม่ค่อยมีปัญหา เพราะชาวบ้านช่วยกัน รักษาศีล 5 ชาวบ้านให้ความร่วมมือ จึงไม่ค่อยเกิดปัญหา” (17 คน)

“ไม่มีอุปสรรคปัญหา ชาวบ้านให้ความร่วมมือ เดินแห่ถือป้ายงดเหล้าเข้าพรรษา สนุกสนาน ไม่กินเหล้า แห่ 9โมงเช้าถึง 10 โมง มาถึงวัดแล้วก็มากินข้าวด้วยกัน กินข้าวกัน ทำความดี” (6 คน)

ประเด็นที่ 11 กิจกรรมที่บ่งชี้ว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ อันดับแรก อันดับสอง อันดับสามคืออะไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “กิจกรรมที่บ่งชี้ว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ คือ งานศพปลอดเหล้า งดเหล้าเข้าพรรษา” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“งดเหล้าเข้าพรรษา งานบุญตอนนี้ไม่ค่อยมีเหล้าแล้วในงาน งานศพปลอดเหล้า” (15 คน)

“งดเหล้าเข้าพรรษา บุญประเพณีต่างๆ” (15 คน)

“งดเหล้าเข้าพรรษา งานศพปลอดเหล้า” (16 คน)

ประเด็นที่ 12 เพื่อทำให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ท่านคิดว่าควรทำอย่างไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “เพื่อทำให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนบ้านหนองยางคำประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ควรจะให้ความร่วมมือกัน ความรัก ความสามัคคีต่อไป สั่งสอนรุ่นต่อไปให้รักษาสิ่งที่ดีไว้ รักษาการเป็นหมู่บ้านศีล 5 มีปัญหาอะไรก็ต้องช่วยกันแก้ ปรึกษาหารือกัน ต้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีการกระตุ้นเรื่อยๆ ให้มีการรณรงค์เรื่อยๆ พระในวัดก็สำคัญ พระอาจารย์พาทำกิจกรรมที่ดีในชุมชนอยากให้รพ.สต.มาเยี่ยมผู้ป่วยติดเหล้าบางความคิดเห็นก็อยากให้เลิกผลิต เลิกขาย ปิดโรงงาน” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“มีความภาคภูมิใจเวลาไปร่วมงานที่หมู่บ้านอื่น”“มีกติกาชุมชน ธรรมนูญชุมชน กฎหมู่บ้านรักษาอย่างเข้มงวด” (19 คน)

“ต้องพูดคุยกันเสมอ ต้องทำตามกติกา ต้องช่วยกัน ต้องรักษาศีล ต้องสอนลูกสอนหลาน ช่วยกันพัฒนาให้หมู่บ้านเราเจริญ” (6 คน)

“อยากให้หน่วยงานรัฐมาร่วมงานช่วยตลอด” (8 คน)

“อยากได้โครงการงานศพปลอดเหล้า 100%” (4 คน)

“ให้รัฐบาลปิดโรงงานไปเลย” (3 คน)

“อยากให้รพ.สต.มาเยี่ยมผู้ป่วยติดเหล้า” (5 คน)

ประเด็นที่ 13 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า หมู่บ้านมีความสุข ภูมิใจ สามารถลดละเลิกเหล้าได้ ศรัทธาในตัวพระอาจารย์ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“มีความแตกต่างจากหมู่บ้านอื่น เพราะไม่มีปัญหาเรื่องเหล้า ชุมชนมีความสุข” (7 คน)

“ภูมิใจของบ้านหนองยางคำ ที่สามารถลด ละ เลิก เหล้าได้” (6 คน)

“ศรัทธาในตัวพระอาจารย์ เพราะแกสร้างผลงานให้ชาวบ้าน แกทำจริง ” (7 คน)

“ต้องเป็นแบบอย่างแก่ลูกหลาน” (5 คน)

“ผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างให้เด็ก ๆ” (6 คน)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนา (Focus Group)

ประเด็นที่ 1 สาเหตุที่ทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนประสบความสำเร็จคืออะไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ชุมชนให้ความร่วมมือ ตระหนัก ให้ความสำคัญ รวมถึงศรัทธาต่อพระเจ้าอาวสา มีพระเจ้าอาวาสเป็นแกนนำคนสำคัญ สร้างความร่วมมือในชุมชน ได้รับรางวัลจำนวนมาก สร้างหมู่บ้านศีล 5 ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ชุมชนให้ความร่วมมือ” (11 คน)

“ชุมชน ตระหนัก ให้ความสำคัญ รวมถึงศรัทธาต่อพระเจ้าอาวาส” (7 คน)

“มีพระเจ้าอาวาสเป็นแกนนำคนสำคัญ สร้างความร่วมมือในชุมชน” (12 คน)

“ได้รับรางวัลจำนวนมาก สร้างหมู่บ้านศีล 5” (4 คน)

ประเด็นที่ 2 การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้นมีวิธีการหาคนมาทำงานจนทำให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดีได้อย่างไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า เริ่มจาก หมออนามัย ในนามองค์กรเครือข่ายงดเหล้า จัดกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา สอดคล้องกับเป็นหมู่บ้านศีล 5 เจ้าอาวาสมาดำเนินการต่อ คนขับเคลื่อนคือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ครู อสม. และชุมชนที่มีความเป็นจิตอาสา ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เจ้าอาวาส หมออนามัย ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย ครู คณะกรรมการหมู่บ้าน อสม.” (12 คน)

“หมอ มาเริ่มโครงการมาชวนชาวบ้านทำ หมอมาจุดประกาย คนที่สานต่อคือเจ้าอาวาส ทีมทำงานก็คือคนที่งดเหล้าได้ มีคนหัวใจหิน หัวใจเหล็ก หัวใจเพชร” (12 คน)

“ทีมงานก็จะเป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย คณะกรรมการหมู่บ้าน” (8 คน)

“มีการประชุมกัน มีการประชาคมถามชาวบ้าน เกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการ ช่วงเข้าพรรษาก็จะไปรวมกันที่วัด ทำความสะอาดวัด ชาวบ้านช่วยกัน” (11 คน)

“คนที่ขับเคลื่อนงานคือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย คณะกรรมการหมู่บ้าน” (5 คน)

“นายทวี พูดว่า “พระอาจารย์เป็นคนดี คนจึงศรัทธา และชาวบ้านก็ช่วยแกทุกอย่าง” (12 คน)

ประเด็นที่ 3 ชุมชนของท่านทำอย่างไรจึงมีเงินมาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ เงินที่ได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ได้งบจาก สสส. ของหมออนามัยเป็นผู้ดำเนินการ บางคนไม่ทราบว่าเงินมาจากไหน ไม่มีปัญหาเรื่องเงิน ถ้าไม่พอชุมชนช่วยร่วมกัน เป็นจิตอาสา ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“น่าจะเป็นทาง สสส. และก็ทางชุมชนช่วยกัน” (12 คน)

“ไม่มีปัญหา” (5 คน)

“ไม่มีปัญหา ถ้าไม่พอก็ให้ชาวบ้านช่วย ร่วมกัน” (8 คน)

“ไม่มีปัญหา บางทีพระอาจารย์ก็ออกส่วนที่เกิน ชาวบ้านทุกคนก็เป็นจิตอาสา” (7 คน)

ประเด็นที่ 4 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้น จำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการหรือไม่ และได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า มาจาก สสส. มีป้ายติดตามสถานที่ราชการ วัด ร้านค้า บางส่วนไม่ทราบว่ามาจากไหน ไม่มีปัญหาในเรื่องวัสดุอุปกรณ์

“ไม่รู้ว่าใครให้มา” (12 คน)

“มีป้ายจาก สสส.ติดที่วัด” (6 คน)

“ สสส.เอาป้ายมาให้ติดที่วัด เห็นป้ายของสสส.ตามวัดและร้านค้า มีป้ายห้ามขายเหล้าในวันพระ” (6 คน)

“มีป้าย สสส. ติดไว้ในวัด ข้อความพักตับ มีรูปตับ ส่วนมากก็มาจากหมอ” (5 คน)

“ไม่มีปัญหาเรื่องวัสดุอุปกรณ์” (5 คน)

ประเด็นที่ 5 ที่ผ่านมาชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการอย่างไรจึงทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จ

จากสนทนากลุ่ม พบว่า วัดไม่มีเหล้าขาย ไม่มีดื่มในวัด ร้านค้าไม่ขายทุกวันพระ เจ้าอาวาสให้ความสำคัญ ติดตาม หมออนามัย ผู้นำชุมชน พระ ทำงานร่วมกัน ทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน พระมีการเรียกประชุม มอบหมายงาน กรรมการหมู่บ้าน คนในชุมชนเข้าวัดสม่ำเสมอ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เวลามีงานอะไรในวัด จะไม่มีเหล้าเลย” (8 คน)

“ร้านค้าทุกวันพระไม่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เจ้าอาวาสเป็นคนติดตาม บางทีต้องให้หมออนามัยช่วยบอกคนที่ดื่มด้วย เพราะเขาจะกลัวตาย คนที่เป็นนิดๆหน่อยๆไม่ค่อยไปหาหมอ” (7 คน)

“เจ้าอาวาส และผู้นำชุมชนทำงานร่วมกัน เจ้าอาวาสทำให้เกิดความสามัคคีกันในชุมชน” (10 คน)

“พระอาจารย์จะเรียกประชุม มีการมอบหมายงาน ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ทีมงานวัด ทีมงานมาจากคนที่เข้าวัดสม่ำเสมอ” (9 คน)

“ผู้ใหญ่บ้านประกาศเชิญชวน” (6 คน)

“เจ้าอาวาส มีนโยบาย มีวิสัยทัศน์ มีหมอกังวาน มีการรณรงค์โดยนักเรียน นักศึกษา หมอกังวานก็ให้ความรู้ มีระดับผู้ใหญ่ นายอำเภอ รพ.สต. ชาวบ้านก็เข้าร่วม มีการให้ความรู้ ชาวบ้านได้ฟัง ก็มีจิตสำนึกคิดได้” (4 คน)

“ศูนย์รวมจะอยู่ที่วัด เวลามีปัญหาอะไร พระอาจารย์ก็จะเรียกประชุม (4 คน)

“แต่ก่อนก็มีปัญหา ตอนนี้ไม่มีแล้ว เจ้าอาวาสเป็นศูนย์กลาง พาชาวบ้านทำให้ได้เป็นหมู่บ้านศีล5” (7 คน)

ประเด็นที่ 6 ชุมชนของท่านมีวิธีการใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี อะไรเป็นเหตุให้ชุมชนของท่านค้นพบวิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ นั้น

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ไม่มีสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ มี โครงการโฮมพาแลง เพื่อสร้างความรักความสามัคคีในชุมชน โครงการในหมู่บ้าน โฮมพาแลง กินข้าวทุกวันที่ 8 ของเดือน เวียนไปแต่ละคุ้ม ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ไม่เห็นมี่นะ” (7 คน)

“โครงการโฮมพาแลง ใช่หรือไม่ ไปทานข้าวร่วมกัน ทุกวันที่ 8 ของเดือน เวียนไปแต่ละคุ้ม” (10 คน)

ประเด็นที่ 7 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านมีผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ทำงานในชุมชนเป็นอย่างดี มีกติกาชุมชน ประชาสัมพันธ์ กำนัก ครู ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ประกาศเสียงตามสาย ติดตามตลอดเวลา ตำรวจ ให้ความปลอดภัย ชุมชนมีความสามัคคี รักษาศีล ทำบุญตักบาตร ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“มีกฎกติกา กำนันก็มาร่วมงาน” (7 คน)

“วันสำคัญทำบุญตักบาตร ทำให้เกิดความสามัคคีให้ชาวบ้านออกมาช่วยกัน” (2 คน)

“ตำรวจประสานกับหน่วยรักษาความปลอดภัย มาช่วยดูแลเวลามีงานในชุมชน” (12 คน)

“ครูเป็นครอบครัวต้นแบบ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านช่วยกันตลอด” (4 คน)

“ผู้ใหญ่พาทำ ประกาศเสียงตามสาย ผู้ช่วยก็ติดตามตลอด” (9 คน)

“ผู้ใหญ่บ้านจะประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้เรื่องพิษภัยสุรา ผู้ช่วยประสานกับชุมชน ครูติดต่อประสานงานกับสสส.และหน่วยงานรัฐ” (4 คน)

ประเด็นที่ 8 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านมีผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง และมีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า เจ้าอาวาสเตือน สอนเทศน์ สอนศีลธรรม ตลอดเวลา ปราชญ์ชาวบ้าน ช่วยเหลือเป็นอย่างดี ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เจ้าอาวาสสอนศีลธรรม ปราชญ์ชาวบ้านช่วยอย่างดี” (9คน)

“เจ้าอาวาสเทศน์สอนตลอด” (9 คน)

“ปราชญ์ชาวบ้านก็จะประกาศเวลามีงาน” (8 คน)

“เจ้าอาวาสก็ให้พร ชวนให้คนงดเหล้าเข้าพรรษา” (6 คน)

ประเด็นที่ 9 ในชุมชนของท่าน ผู้นำการรณรงค์ มีใครบ้าง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า เจ้าอาวาส ผู้ใหญ่บ้าน เป็นนักรณรงค์ เจ้าหน้าที่ รพสต. ตำรวจ ช่วยกันให้ความรู้ชุมชน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เจ้าอาวาส ผู้ใหญ่บ้าน” (11 คน)

“เจ้าอาวาส สสส. รพ.สต. ตำรวจ ก็มาช่วยกันให้ความรู้กับชาวบ้าน ทุกหน่วยงานมาช่วยกัน” (6 คน)

“พระอาจารย์ เจ้าอาวาสทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน” (9 คน)

ประเด็นที่ **10 ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชนของท่านทำอะไรได้บ้าง และมีอะไรบ้างที่ทำไม่ได้ มีปัญหา/อุปสรรคอะไรบ้าง และมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร**

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ไม่ค่อยมีปัญหาอุปสรรค ช่วยกันทำ ร่วมมือร่วมใจ รักษาศีล 5 ช่วยกันสอนคนในครอบครัว ชักชวนงดเหล้าเข้าพรรษา ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ไม่ค่อยมีอุปสรรค (7 คน)

“ช่วยบอกลูกบอกหลาน สุขภาพจะดีขึ้น ครอบครัวก็มีความสุขขึ้น” (12 คน)

“งดเหล้าเข้าพรรษาก็ชวนลูกชวนหลานเข้าพรรษา” (12 คน)

“ไม่ค่อยมีปัญหา เพราะชาวบ้านช่วยกัน รักษาศีล5” (5 คน)

ประเด็นที่ 11 กิจกรรมที่บ่งชี้ว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ อันดับแรก อันดับสอง อันดับสามคืออะไร

จากาสนทนากลุ่ม พบว่า งดเหล้าเข้าพรรษา งานศพปลอดเหล้า งานบุญ ประเพณี ปลอดเหล้า ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“งดเหล้าเข้าพรรษา งานบุญตอนนี้ไม่ค่อยมีเหล้าแล้วในงาน งานศพปลอดเหล้า” (10 คน)

“งดเหล้าเข้าพรรษา บุญประเพณีต่างๆ” (8 คน)

“งดเหล้าเข้าพรรษา งานศพปลอดเหล้า” (4 คน)

ประเด็นที่ 12 เพื่อทำให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ท่านคิดว่าควรทำอย่างไร

จากสนทนากลุ่ม พบว่า มีกติกาชุมชน ธรรมนูญชุมชน กฎหมู่บ้าน การรักษาอย่างเข้มงวด รักษาศีล 5 ร่วมด้วยช่วยกัน สอบลูกสอนหลาน ช่วยกันพัฒนา เป็นแบบอย่างที่ดีกับลูกหลาน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“มีกติกาชุมชน ธรรมนูญชุมชน กฎหมู่บ้าน รักษาอย่างเข้มงวด” (8 คน)

“ต้องสอนลูกสอนหลาน ร่วมมือกัน ช่วยกันพัฒนาให้หมู่บ้านเราเจริญ” (10 คน)

“ต้องให้กำลังใจคนที่ยังดื่มเหล้า ให้ลด ละ เลิก เพื่อครอบครัว” (5 คน)

“เป็นแบบอย่างแก่ลูกหลาน” (10 คน)

“อยากให้หน่วยงานรัฐมาร่วมงานช่วยตลอด” (3 คน)

“อยากได้โครงการงานศพปลอดเหล้า 100%”“ให้รัฐบาลปิดโรงงานไปเลย” (4 คน)

“อยากให้รพ.สต.มาเยี่ยมผู้ป่วยติดเหล้า” (4 คน)

“อยากให้หมอมาช่วยพูด ช่วยเตือนสติสามีที่ยังกินเหล้า อยากให้หมอกังวาน ทำไปเรื่อยๆ ไปทุกหมู่บ้าน ให้กิจกรรมนี้มีตลอด” (7 คน)

ประเด็นที่ **13 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ**

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ปัญหาเรื่องเหล้า ไม่มี ชุมชนมีความสุข ลดละเลิกเหล้าได้ ผู้นำชุมชนต้องเป็นแกนนำให้แก่ลูกหลาน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ไม่มีปัญหาเรื่องเหล้า ชุมชนมีความสุข” (3 คน)

“สามารถลด ละ เลิก เหล้าได้” (6 คน)

“ศรัทธาในตัวพระอาจารย์ เพราะแกสร้างผลงานให้ชาวบ้าน แกทำจริง” (4 คน)

ข “ต้องเป็นแบบอย่างแก่ลูกหลาน” (7 คน)

จังหวัดพะเยา

ประเด็นที่ 1 สาเหตุที่ทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จคืออะไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “พระครูเข้มแข็ง วัดเป็นพื้นที่ห้างสูบบุหรี่และดื่มเหล้า วัดเป็นที่รณรงค์ลดละเลิกเหล้า เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เน้นด้านสุขภาพเป็นหลัก ผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอให้ความสำคัญ ผู้ใหญ่บ้าน พะเยาติดเหล้าอันดับหนึ่ง ของประเทศ จึงนำปัญหานี้มาพัฒนา ชาวบ้านให้ความสำคัญ ครูสอนนักเรียนสร้างความตระหนัก ไม่ยุ่งเกี่ยวกับเหล้า พระ หมออนามัย หลายฝ่าย เข้ามาร่วมมือในวันงดเหล้าเข้าพรรษา คนหัวใจเพชร เป็นผู้นำตัวแทนร้านค้าร่วมใจกัน ไม่ขายเหล้าบุหรี่ เพราะจะตัดปัญหาพวกเซ็นไม่จ่ายเงิน เมาแล้วหาง่าย สู้ไม่ขายดีกว่า อสม. เป็นพี่น้องชุมชน สนิทสนมกัน ชุมชนให้ความร่วมมือ” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“พระครูเข้มแข็ง วัดเป็นพื้นที่ห้างสูบบุหรี่และดื่มเหล้า วัดเป็นที่รณรงค์ลดละเลิกเหล้า” (13 คน)

“เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เน้นด้านสุขภาพเป็นหลัก” (7 คน)

“ผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอให้ความสำคัญ” (6 คน)

“พะเยาติดเหล้าอันดับหนึ่ง ของประเทศ จึงนำปัญหานี้มาพัฒนา” (10 คน)

“ชาวบ้านให้ความสำคัญ ครูสอนนักเรียนสร้างความตระหนัก ไม่ยุ่งเกี่ยวกับเหล้า” (10 คน)

“พระ หมออนามัย หลายฝ่าย เข้ามาร่วมมือในวันงดเหล้าเข้าพรรษา คนหัวใจเพชร เป็นผู้นำ” (14 คน)

“ตัวแทนร้านค้าร่วมใจกัน ไม่ขายเหล้าบุหรี่ เพราะจะตัดปัญหาพวกเซ็นไม่จ่ายเงิน เมาแล้วหาง่าย สู้ไม่ขายดีกว่า” (16 คน)

ประเด็นที่ 2 การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้น มีวิธีการหาคนมาทำงานจนทำให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดีได้อย่างไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ชุมชนมีการประชุมทุกเดือน เป็นนโยบายของทางอำเภอเราก็จะเอาเรื่องของปัญหาเรื่องยาเสพติดและก็เรื่องปัญหาของสุราจะเอามาคุยกัน กติกาในชุมชน หากเลี้ยงเหล้าในงาน ปรับ 2,000 บาท ไม่มีปัญหาอะไรมากมาย” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ชุมชนมีการประชุมทุกเดือน เป็นนโยบายของทางอำเภอเราก็จะเอาเรื่องของปัญหาเรื่องยาเสพติด” (11 คน)

“เรื่องปัญหาของสุราจะเอามาคุยกัน กติกาในชุมชน หากเลี้ยงเหล้าในงาน ปรับ 2,000 บาท” (12 คน)

“ไม่มีปัญหาอะไรมากมาย” (21 คน)

ประเด็นที่ 3 ชุมชนของท่านทำอย่างไรจึงมีเงินมาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ เงินที่ได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ไม่ได้งบโดยตรง เพียงใช้งบอื่นๆ มาบริหารร่วมกัน ในปีถัดไปขอจากงบของกองทุนสุขภาพตำบล สาธารณสุข ให้ความรู้ พระเจ้าอาวาส เป็นที่พึ่งทางใจ ศีล 5 สำคัญที่สุด มีหมอ ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ให้ความสำคัญ” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ไม่ได้งบโดยตรง เพียงใช้งบอื่นๆ มาบริหารร่วมกัน” (15 คน)

“ในปีถัดไปขอจากงบของกองทุนสุขภาพตำบล” (12 คน)

“สาธารณสุข ให้ความรู้ พระเจ้าอาวาส เป็นที่พึ่งทางใจ ศีล 5 สำคัญที่สุด มีหมอ ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ให้ความสำคัญ” (19 คน)

ประเด็นที่ 4 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้นจำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการหรือไม่ และได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ไม่มีปัญหาอะไร เนื่องจากบูรณาการใช้งบของหมู่บ้านกองทุนสุขภาพตำบล ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ไม่มีปัญหาอะไร เนื่องจากบูรณาการใช้งบของหมู่บ้านกองทุนสุขภาพตำบล” (16 คน)

“ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน” (19 คน)

ประเด็นที่ 5 ที่ผ่านมาชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการอย่างไรจึงทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ประชาชนมีการประชุมประจำเดือนทุกเดือนแล้วก็มีมาตรการจัดหางบประมาณ ตระหนักหลักและให้ความร่วมมือกันผลสำเร็จ ยังมีที่ยังดื่ม ไม่มีปัญหาอะไรมาก” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ประชาชนมีการประชุมประจำเดือนทุกเดือนแล้วก็มีมาตรการจัดหางบประมาณ” (17 คน)

“ตระหนักหลักและให้ความร่วมมือกันผลสำเร็จ” (21 คน)

“ยังมีที่ยังดื่ม ไม่มีปัญหาอะไรมาก” (17 คน)

ประเด็นที่ 6 ชุมชนของท่านมีวิธีการใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี อะไรเป็นเหตุให้ชุมชนของท่านค้นพบวิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ นั้น

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “การปรับ 2,000 บาท หาบ้าน หน่วยงาน มีการจัดงานแล้วดื่มแอลกอฮอล์ มีกติกาหมู่บ้าน มีการนำเสนอในการประชุมประจำเดือน” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“การปรับ 2,000 บาท หาบ้าน หน่วยงาน มีการจัดงานแล้วดื่มแอลกอฮอล์” (11 คน)

“มีกติกาหมู่บ้าน มีการนำเสนอในการประชุมประจำเดือน” (6 คน)

ประเด็นที่ 7 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่าน มีผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เน้นด้านสุขภาพเป็นหลัก ผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอให้ความสำคัญ ครูสอน” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เน้นด้านสุขภาพเป็นหลัก (16 คน)

ผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอให้ความสำคัญ ครูสอน (25 คน)

ประเด็นที่ 8 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่าน มีผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง และมีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “พระ คนหัวใจเพชร เป็นหลัก และชุมชนที่เข้มแข็ง ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เพราะอยู่กับอย่างเป็นพี่เป็นน้อง” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ถ้าจะเด่นที่สุดนี้คือชาวบ้านในชุมชนมากกว่าที่เข้มแข็งและก็ให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี เพราะว่าเราอยู่กันแบบพี่แบบน้องมีอะไรก็ปรึกษากันจะคุยกัน” (13 คน)

“พระ คนหัวใจเพชร เป็นหลัก และชุมชนที่เข้มแข็ง” (9 คน)

“ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เพราะอยู่กับอย่างเป็นพี่เป็นน้อง” (12 คน)

ประเด็นที่ 9 ในชุมชนของท่าน ผู้นำการรณรงค์ มีใครบ้าง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ส่วนใหญ่ก็จะเป็นแกนนำที่เป็นผู้นำและนักรณรงค์ร่วมกันไปด้วย ได้แก่ พระ คนหัวใจเพชร เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้ใหญ่บ้าน” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ส่วนใหญ่ก็จะเป็นแกนนำที่เป็นผู้นำและนักรณรงค์ร่วมกันไปด้วย (24 คน)

“พระ คนหัวใจเพชร เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้ใหญ่บ้าน” (21 คน)

ประเด็นที่ 10 ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชนของท่านสามารถทำอะไรได้บ้าง และมีอะไรบ้างที่ทำไม่ได้ มีปัญหา/อุปสรรคอะไรบ้าง และมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า ตอนแรกจะมีปัญหาในเรื่องของการไม่ยอมรับ แต่เมื่อได้กำลังใจกัน ช่วยเหลือกัน ปัจจุบันเข้มแข็ง ไม่มีปัญหา ตามคำกล่าวต่อไปนี้

“ตอนแรกจะมีปัญหาในเรื่องของการไม่ยอมรับ” (25 คน)

“แต่เมื่อได้กำลังใจกัน ช่วยเหลือกัน ปัจจุบันเข้มแข็ง ไม่มีปัญหา” (19 คน)

ประเด็นที่ 11 กิจกรรมที่บ่งชี้ว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ อันดับแรก อันดับสอง อันดับสามคืออะไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “งานศพ กิจกรรมรองนี่ทอดผ้าป่างานวัด งานวัดงานบุญ งานแต่งงานบวชยังไม่ได้ งดเหล้าเข้าพรรษาคือทำได้เลยทำได้อยู่แล้วทุกปี ทำแล้วถือว่าสำเร็จด้วย และธรรมะสัญจรที่ว่าเด่นจะไปกันตลอดทุกวัดตำบล เพราะว่าเราจะมีกันทุกปี” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“งานศพ” (18 คน)

“กิจกรรมรองนี่ทอดผ้าป่างานวัด” (16 คน)

“งานวัดงานบุญ งานแต่งงานบวชยังไม่ได้”

“งดเหล้าเข้าพรรษาคือทำได้เลยทำได้อยู่แล้วทุกปี ทำแล้วถือว่าสำเร็จด้วย และธรรมะสัญจรที่ว่าเด่นจะไปกันตลอดทุกวัดตำบล เพราะว่าเราจะมีกันทุกปี” (15 คน)

ประเด็นที่ 12 เพื่อทำให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ท่านคิดว่าควรทำอย่างไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ผู้ใหญ่บ้าน อยากเห็นนโยบายที่เราจะมาแก้ไขปัญหากันอย่างจริงจัง ต้องเริ่มจากเกือบทุกกลุ่มวัย เริ่มตั้งแต่เด็กเยาวชน สำหรับร้านค้าการขายเหล้าขายบุหรี่ ถ้ากฎหมายออกมาคิดว่าดีขึ้น ผู้นำต้องทำตัวที่ดีก่อนเป็นตัวอย่างที่ดีของชาวบ้านที่ตลอดเวลา จะทำได้สำเร็จก็ต้องชุมชนต้องร่วมมือกัน ดังคำกล่าวต่อไปนี้ ระดับประเทศก็ต้องชุมชนมันก็ต้องเริ่มจากชุมชนมาก่อนถ้าชุมชนทุกชุมชน มีความคิดเดียวกันแล้วแล้วก็รู้ปัญหาของแต่ละชุมชน ต้องมีภาคเครือข่ายก็ไปนั่งคุยกันว่าตอนนี้คือชุมชนนี้เป็นยังไงแล้วก็เอาประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนกันว่าเราจะแก้ไขกันแบบไหนทานนั้นไปถึงไหนแล้วประสบผลสำเร็จไหม บางทีบางชุมชนเขาก็มีของเขาดีๆเราก็น่าจะเอาของเขามาใช้นะก็อาจจะดีเพราะว่าเราได้คุยหลายๆหน่วยงานหรือแต่ละทีเรามาแลกเปลี่ยนกันเราก็ยังยังมีพวกพ้องที่เขาทำเหมือนกันแต่เราประสบความสำเร็จแค่ไหนเราก็มาแลกเปลี่ยนกันและปรับใช้แต่ละชุมชน” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“อยากเห็นนโยบายที่เราจะมาแก้ไขปัญหากันอย่างจริงจัง ต้องเริ่มจากเกือบทุกกลุ่มวัย เริ่มตั้งแต่เด็กเยาวชนสำหรับร้านค้าการขายเหล้าขายบุหรี่ ถ้ากฎหมายออกมาคิดว่าดีขึ้น” (19 คน)

“ผู้นำต้องทำตัวที่ดีก่อนเป็นตัวอย่างที่ดีของชาวบ้านที่ตลอดเวลา จะทำได้สำเร็จก็ต้องชุมชนต้องร่วมมือกัน” (11 คน)

“ชุมชนมันก็ต้องเริ่มจากชุมชนมาก่อนถ้าชุมชนทุกชุมชน มีความคิดเดียวกันแล้วแล้วก็รู้ปัญหาของแต่ละชุมชน ต้องมีภาคเครือข่ายก็ไปนั่งคุยกันว่าตอนนี้คือชุมชนนี้เป็นยังไงแล้วก็เอาประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนกันว่าเราจะแก้ไขกันแบบไหนทานนั้นไปถึงไหนแล้วประสบผลสำเร็จไหม” (12 คน)

“บางทีบางชุมชนเขาก็มีของเขาดีๆเราก็น่าจะเอาของเขามาใช้นะก็อาจจะดีเพราะว่าเราได้คุยหลายๆหน่วยงานหรือแต่ละทีเรามาแลกเปลี่ยนกันเราก็ยังยังมีพวกพ้องที่เขาทำเหมือนกันแต่เราประสบความสำเร็จแค่ไหนเราก็มาแลกเปลี่ยนกันและปรับใช้แต่ละชุมชน” (27 คน)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนา (Focus Group)

ประเด็นที่ 1 ท่านคิดว่าทำไมงานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านจึงประสบความสำเร็จ

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้ใหญ่บ้านนำ **มีการ**ปรับงานเลี้ยงเหล้า 2,000 บาท มีกติกาไม่ได้งบประมาณ คณะกรรมการหมู่บ้านขับเคลื่อน มีความศรัทธาในตัวผู้ใหญ่ พูด เน้นให้ความสำคัญ ตลอดเวลา ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่บ้านนำ” (9 คน)

“**มีการ**ปรับงานเลี้ยงเหล้า 2,000 บาท” (11 คน)

“มีกติกา ไม่ได้งบประมาณ” (5 คน)

“คณะกรรมการหมู่บ้านขับเคลื่อน มีความศรัทธาในตัวผู้ใหญ่ พูด เน้นให้ความสำคัญตลอดเวลา” (6 คน)

ประเด็นที่ 2 ท่านพูดถึงเรื่องคน ขอสอบถามเพิ่มเติมได้ไหมว่าตอนนั้นชุมชนมีการทำอย่างไรให้มีคน หรือมีใครที่เป็นคณะทำงาน หรือทีมงานที่หลากหลาย มาช่วยกันทำ อย่างเพียงพอ ซึ่งส่งผลให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนลุล่วงด้วยดี

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า เริ่มแรกมีการรณรงค์เพราะว่าทางอำเภอจะมีนโยบายว่าเป็นปัญหาของจังหวัดพะเยา มีการดื่มสุราติดสุราอันดับ1 ของประเทศ ให้ผู้นำไปคุยกับชาวบ้านว่าเราจะแก้ปัญหาตรงนี้ยังไง นำเข้ามาประชุมในหมู่บ้านว่าตอนนี้ทางอำเภอได้มีนโยบายแล้วขอความร่วมมือเราจะแก้ไขปัญหา มีการประชุมทุกเดือน แล้วก็จะเอาปัญหามาคุยกันตลอด จากนั้นแจ้งให้กับลูกบ้านได้รับรู้ข่าวสาร มีการรณรงค์ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เริ่มแรกมีการรณรงค์เพราะว่าทางอำเภอจะมีนโยบายว่าเป็นปัญหาของจังหวัดพะเยา” (11 คน)

“มีการดื่มสุราติดสุราอันดับ1 ของประเทศ ให้ผู้นำไปคุยกับชาวบ้านว่าเราจะแก้ปัญหาตรงนี้ยังไง นำเข้ามาประชุมในหมู่บ้านว่าตอนนี้ทางอำเภอได้มีนโยบายแล้วขอความร่วมมือเราจะแก้ไขปัญหา” (12 คน)

“มีการประชุมทุกเดือน แล้วก็จะเอาปัญหามาคุยกันตลอด” (2 คน)
“จากนั้นแจ้งให้กับลูกบ้านได้รับรู้ข่าวสาร มีการรณรงค์” (8 คน)

ประเด็นที่ 3 ท่านพูดถึงเรื่องเงิน ขอสอบถามเพิ่มเติมได้ไหมว่าตอนนั้นชุมขนมีการทำอย่างไรให้มีเงิน อย่างเพียงพอ ซึ่งส่งผลให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดี และได้มาจากที่ใดบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ไม่ได้งบประมาณจากที่ไหน ในส่วนของงบประมาณเราน่าจะขอได้จากงบของกองทุนสุขภาพตำบล ปีหน้าก็ฝากทางแม่หลวงกับทีมงานเพราะส่วนหนึ่งเราก็เป็นกรรมการคณะกรรมการอยู่แล้ว สำหรับการดูแลผู้ป่วยที่ติดสุราด้วยเรามีการนำผู้ป่วยที่ติดสุราเรื้อรังเข้าสู่คลินิกบำบัดโดยอย่าง รพ.สต. โครงการลดละเลิกสุราโดยทางวัดรณรงค์กันมาตั้งนานแล้วคือทางสำนักงานพระพุทธศาสนาหรือกระทรวงสาธารณสุขส่งเสริมให้วัดเป็นที่พึ่งทางใจ ดังข้อความต่อไปนี้

“ไม่ได้งบประมาณจากที่ไหน ในส่วนของงบประมาณเราน่าจะขอได้จากงบของกองทุนสุขภาพตำบลปีหน้าก็ฝากทางแม่หลวงกับทีมงานเพราะส่วนหนึ่งเราก็เป็นกรรมการคณะกรรมการอยู่แล้ว” (10 คน)

“สำหรับการดูแลผู้ป่วยที่ติดสุราด้วยเรามีการนำผู้ป่วยที่ติดสุราเรื้อรังเข้าสู่คลินิกบำบัดโดย รพ.สต.” (6 คน)

“โครงการลดละเลิกสุราโดยทางวัดรณรงค์กันมาตั้งนานแล้วคือทางสำนักงานพระพุทธศาสนาหรือกระทรวงสาธารณสุขส่งเสริมให้วัดเป็นที่พึ่งทางใจ” (9 คน)

ประเด็นที่ 4 ท่านพูดถึงเรื่องวัสดุ/อุปกรณ์ ขอสอบถามเพิ่มเติมได้ไหมว่าตอนนั้นชุมชนมีการทำอย่างไรให้มี วัสดุ/อุปกรณ์ อย่างเพียงพอ ซึ่งส่งผลให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดีและได้มาจากหน่วยงานใดบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า มีงบ สปสช. แต่ก็ไม่พอ ต้องนำไปใช้กับกิจกรรมหลัก ส่วนใหญ่ใช้บูรณาการกับงบอื่นๆ ไม่ได้มีงบโดยตรง ดังคำกล่าว ต่อไปนี้

“มีงบ สปสช. แต่ก็ไม่พอ ต้องนำไปใช้กับกิจกรรมหลัก” (10 คน)
“ส่วนใหญ่ใช้บูรณาการกับงบอื่นๆ ไม่ได้มีงบโดยตรง” (11 คน)

ประเด็นที่ 5 ท่านพูดถึงเรื่องบริหารจัดการ ขอสอบถามเพิ่มเติมได้ไหมว่าตอนนั้นชุมชนมีการทำอย่างไรให้มีการบริหารจัดการ อย่างดี ซึ่งส่งผลให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดี

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ชุมชนให้ความสำคัญ เนื่องจากเป็นนโยบายของอำเภอ เรื่องยาเสพติด ซึ่งรวมถึงเหล้าด้วย มีการประชุมทุกเดือน คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน และชุมชนตระหนักให้ความร่วมมือ ร้านค้าเลิกขายเนื่องจากคนดื่มไม่ค่อยจ่ายเงิน ครูโรงเรียนช่วยสอดส่องนักเรียน โรงเรียนมีหลักสูตรเป็นวิชาสุขศึกษาจะพูดถึงเรื่องปัญหาที่เกิดจากเหล้าแล้วก็กิจกรรมต่างๆที่โรงเรียน

นำเข้ามาเสริมให้เด็กอย่าง เช่น จัดเล่นกีฬาทุกเย็น ส่งเสริมเรื่องการกินอาหารให้ถูกสุขอนามัยเป็นประจำ การอบรมโดยเฉพาะเรื่องยาเสพติดทางหน่วยงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพจะอบรมให้นักเรียนทุกปีเกี่ยวกับยาเสพติดเรื่องกินเหล้า ดังคำกล่าวต่อไปนี้

"ชุมชนให้ความสำคัญ เนื่องจากเป็นนโยบายของอำเภอ เรื่องยาเสพติด ซึ่งรวมถึงเหล้าด้วย" (9 คน)

"มีการประชุมทุกเดือน คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน และชุมชนตระหนักให้ความร่วมมือ" (6 คน)

"ร้านค้าเลิกขายเนื่องจากคนดื่มไม่ค่อยจ่ายเงิน" (8 คน)

"ครูโรงเรียนช่วยสอดส่องนักเรียน โรงเรียนมีหลักสูตรเป็นวิชาสุขศึกษาจะพูดถึงเรื่องปัญหาเกิดจากเหล้าแล้วก็กิจกรรมต่างๆที่โรงเรียนนำเข้ามาเสริมให้เด็กอย่าง เช่น จัดเล่นกีฬาทุกเย็น ส่งเสริมเรื่องการกินอาหารให้ถูกสุขอนามัยเป็นประจำ" (9 คน)

"การอบรมโดยเฉพาะเรื่องยาเสพติดทางหน่วยงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพจะอบรมให้นักเรียนทุกปีเกี่ยวกับยาเสพติดเรื่องกินเหล้า" (6 คน)

ประเด็นที่ 6 ชุมชนของท่าน มีนวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์ วิธีการใหม่ๆ หรือไม่ คืออะไร และมีแนวทางอย่างไรในการทำให้เกิดนวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์ วิธีการใหม่

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า เด่นที่สุด คือชาวบ้านในชุมชนมากกว่าที่เข้มแข็งและให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี เพราะว่าเราอยู่กันแบบพี่แบบน้องมีอะไรก็ปรึกษากันจะคุยกัน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

"เด่นที่สุด คือชาวบ้านในชุมชนมากกว่าที่เข้มแข็งและให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี เพราะว่าเราอยู่กันแบบพี่แบบน้องมีอะไรก็ปรึกษากันจะคุยกัน" (12 คน)

ประเด็นที่ 7 ชุมชนของท่านมี ผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ คือใครบ้าง และเขามีลักษณะ/ทำบทบาทหน้าที่เข้มแข็ง อย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า **ผู้ใหญ่บ้านนำ** ให้ความสำคัญ เสียสละ ร่วมกับคณะกรรการหมู่บ้านขับเคลื่อน ผู้อำนวยการ รพสต. ครู ดังคำกล่าวต่อไปนี้

"ผู้ใหญ่บ้านนำ ให้ความสำคัญ เสียสละ ร่วมกับคณะกรรการหมู่บ้านขับเคลื่อน ผู้อำนวยการ รพสต. ครู" (3 คน)

ประเด็นที่ 8 ชุมชนของท่านมี ผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ คือใครบ้าง และเขามีลักษณะ/บทบาทหน้าที่ที่เข้มแข็ง อย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า คนหัวใจเพชร จะเป็นแกนนำสำคัญ ช่วยรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

"คนหัวใจเพชร จะเป็นแกนนำสำคัญ ช่วยรณรงค์ ประชาสัมพันธ์" (10 คน)

"เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชน" (15 คน)

)

ประเด็นที่ 9 ชุมชนของท่านมี ผู้นำการรณรงค์คือใครบ้าง และเขามีลักษณะ/บทบาทหน้าที่ที่เข้มแข็ง อย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้นำรณรงค์ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน และคนหัวใจเพชร ที่ให้ความสำคัญและทำหน้าที่ได้เป็นอย่างดี ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้นำรณรงค์ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน และคนหัวใจเพชร ที่ให้ความสำคัญ และทำหน้าที่ได้เป็นอย่างดี” (12 คน)

ประเด็นที่ 10 ชุมชนของท่านมีปัญหา/อุปสรรค อะไรบ้างที่ทำได้และทำไม่ได้ แนวทางแก้ไขปัญหา/อุปสรรคอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม ไม่มีปัญหาหรืออุปสรรค เนื่องจากชุมชนร่วมมือร่วมใจกันอย่างเต็มที่ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

ไม่มีปัญหาหรืออุปสรรค เนื่องจากชุมชนร่วมมือร่วมใจกันอย่างเต็มที่ (7 คน)

ประเด็นที่ 11 กิจกรรมอะไรบ้างที่บ่งที่จะทำให้ชุมชนควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จ นั้น ควรดำเนินอะไรเป็นอันดับแรก อันดับสอง และอันดับสาม

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า กิจกรรมอันดับแรก คือ งานศพ กิจกรรมรอง คือทอดผ้าป่างานวัด งานวัดงานบุญ เพราะว่างานแต่งงานบวชก็ยังไม่ได้ งดเหล้าเข้าพรรษา ทำได้อยู่แล้วทุกปี ดังคำกล่าวที่ว่า รวมถึงการมีโครงการธรรมะสัญจรทางคณะสงฆ์ตำบลร่วมกับเทศบาลตำบล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพไปร่วมกัน และชาวบ้านทุกวัดเข้าพรรษามาแล้วเวียนกันไปทุกวัด ดังคำกล่าวต่อไปนี้

กิจกรรมอันดับแรก คือ งานศพ กิจกรรมรอง คือทอดผ้าป่างานวัด งานวัดงานบุญ เพราะว่างานแต่งงานบวชก็ยังไม่ได้ งดเหล้าเข้าพรรษา ทำได้อยู่แล้วทุกปี (6 คน)

การมีโครงการธรรมะสัญจรทางคณะสงฆ์ตำบลร่วมกับเทศบาลตำบล (12 คน)

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพไปร่วมกัน และชาวบ้านทุกวัดเข้าพรรษามาแล้วเวียนกันไปทุกวัด (8 คน)

ประเด็นที่ 12 ท่านมี ข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง ในการทำให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนประสบความสำเร็จมากขึ้น

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ต้องการนโยบายที่แก้ไขปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเป็นรูปธรรม เอาจริงเอาจัง ควรมีนโยบายทุกพื้นที่ ไม่ใช่เฉพาะพื้นที่ รวมถึงทำอย่างไรให้ชุมชนเห็นประโยชน์ ถ้ามีประโยชน์ชุมชนยินดีให้ความร่วมอยู่แล้ว ผู้นำต้องเป็นแบบอย่างที่ดีก่อน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“บ้านหมู่ 8 ที่มีปัญหาก็คือว่าทำจริงจังมีแค่หมู่ 8 หมู่เดียวหมู่อื่นก็ยังไม่ทำ ก็เกิดต่อต้านว่าคนที่อยู่ในหมู่ 8 คือบางที่เห็นด้วยก็จะพูดว่าทำไมบ้านอื่นเขายังเลี้ยงได้ (9 คน)

“แต่ถ้าถามทำก็น่าจะทำเหมือนๆกันอันนี้มันเป็นอยู่ที่ผู้บริหารอีกทีมันเป็นตัวช่วยให้เราได้เยอะว่าโครงการเราจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ แต่คือจริงๆถ้าในระดับชุมชนเนี่ยมันก็ไม่ยากเท่าไหร่มันก็ต้องค่อยๆคุยกันไป” (4 คน)

“สุดท้ายก็คือถ้าชาวบ้านเขาเห็นว่ามันมีประโยชน์ หลายๆด้านเขาก็จะให้ความร่วมมืออยู่แล้ว” (7 คน)

“การติดเหล้ามันเหมือนพวกลูกโซ่ทั้งร้านค้าก็ดีทั้งคนซื้อคนติดก็ดี มีผลพวงที่เป็นในทางที่ลบ” (10 คน)

“อยากให้ร้านค้าทุกร้านถ้าหลีกเลี่ยงการขายเหล้าสุราได้ก็น่าจะเลี่ยงได้น่าจะเลิกขายได้เพราะมันก็ไม่ได้กำไรอะไรมากมายจุดนี้ แต่พูดง่ายๆมันต้องช่วยเหลือกันอันนี้มันอยู่ที่จิตใจของคนแต่ละบุคคลด้วย (8 คน)

“อยากจะเสนอแนะว่าให้ผู้นำต้องทำตัวที่ดีก่อนเป็นตัวอย่างที่ดีของชาวบ้านที่ตลอดเวลาชุมชนต้องร่วมมือกันถ้าจะทำนี่คือหมู่บ้านเดียวมันก็จะมีข้อเกี่ยงกันบ้านนู้นบ้านนี้ ถ้าว่าจะให้ 100 เปอร์เซ็น มันก็จะไม่ได้หรอกเพราะว่ามันมีปัญหาตรงนี้อยู่” (4 คน)

“ถ้าผู้นำเป็นตัวอย่างก็อยากให้อันดับแรก อยากให้ผู้นำมานั่งสะท้อนมาวิเคราะห์ปัญหาที่มันเกิดในชุมชน มันเกิดจากสาเหตุอะไรถ้าว่าผู้นำไม่วิเคราะห์หรือไม่คิดที่จะแก้ไขมันก็ไม่ประสบผลสำเร็จ” (9 คน)

“ถ้าระดับประเทศ ชุมชนก็ต้องเริ่มจากชุมชนมาก่อนถ้าชุมชนทุกชุมชน มีความคิดเดียวกันแล้วแล้วก็รู้ปัญหาของแต่ละชุมชน เสร็จแล้วเราก็น่าจะมีภาคเครือข่ายก็ไปนั่งคุยกันว่าตอนนี้คือชุมชนนี้เป็นยังไงแล้วก็เอาประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนกันว่าเราจะแก้ไขกันแบบไหนทานนั้นไปถึงไหนแล้วประสบผลสำเร็จไหม บางทีบางชุมชนเขาก็มีของเขาดีๆเราก็น่าจะเอาของเขามาใช้นะก็อาจจะดีเพราะว่าเราได้คุยหลายๆหน่วยงานหรือแต่ละทีเรามาแลกเปลี่ยนกันเราก็ยังยังมีพวกพ้องที่เขาทำเหมือนกันแต่เราประสบความสำเร็จแค่ไหนเราก็มาแลกเปลี่ยนกันและปรับใช้แต่ละชุมชน” (12 คน)

จังหวัดสตูล

ประเด็นที่ 1 สาเหตุที่ทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จคืออะไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกันว่า “ผู้ใหญ่ประธานคนหัวใจเพชร มีชมรมคนหัวใจเพชรขับเคลื่อน ผู้ใหญ่เป็นต้นแบบที่สำคัญ โต๊ะอีหม่ามให้ความสำคัญ บูรณาการมีกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กีฬา บาสโลป งดเหล้าเข้าพรรษาที่เข้มแข็ง ส่งเสริมอาชีพเสริม มีพื้นที่ปลอดเหล้า งบประมาณได้รับจากสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า กองทุน สปสช และเทศบาล” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่ประธานคนหัวใจเพชร มีชมรมคนหัวใจเพชรขับเคลื่อน” (12 คน)

“ผู้ใหญ่เป็นต้นแบบที่สำคัญ โต๊ะอีหม่ามให้ความสำคัญ” (10 คน)

“บูรณาการมีกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กีฬา บาสโลป งดเหล้าเข้าพรรษาที่เข้มแข็ง ส่งเสริมอาชีพเสริม มีพื้นที่ปลอดเหล้า” (12 คน)

“งบประมาณได้รับจากสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า กองทุน สปสช และเทศบาล” (14 คน)

ประเด็นที่ 2 การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้น มีวิธีการหาคนมาทำงานจนทำให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดีได้อย่างไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกันว่า “มีชมรมคนหัวใจเพชร ขับเคลื่อน มีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำสื่อสารหลักทุกภาคส่วน โต๊ะอีหม่ามให้ความสำคัญ ทำกิจกรรมแบบผสมผสานร่วมกันทำงาน ปัญหามีอยู่บ้างในเรื่อง ของพื้นที่ชุมชนค่อนข้างมาก ควบคุมดูแลค่อนข้างลำบาก การเยี่ยมบ้านจึง ไปได้เฉพาะจุดสำคัญ” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“มีชมรมคนหัวใจเพชร ขับเคลื่อน” (19 คน)

“มีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำสื่อสารหลักทุกภาคส่วน” (24 คน)

“โต๊ะอีหม่ามให้ความสำคัญ ทำกิจกรรมแบบผสมผสานร่วมกันทำงาน” (12 คน)

“ปัญหามีอยู่บ้างในเรื่อง ของพื้นที่ชุมชนค่อนข้างมาก ควบคุมดูแลค่อนข้างลำบาก การเยี่ยมบ้านจึง ไปได้เฉพาะจุดสำคัญ” (18 คน)

ประเด็นที่ 3 ชุมชนของท่านทำอย่างไรจึงมีเงินมาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ เงินที่ได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกันว่า “มีการบูรณาการงบประมาณในกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กีฬา บาสโลป งดเหล้าเข้าพรรษา ส่งเสริมอาชีพเสริม พื้นที่ปลอดเหล้า งบประมาณได้รับจากสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า กองทุน สปสช และเทศบาล ไม่มีปัญหาในเรื่องงบประมาณ” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“มีการบูรณาการงบประมาณในกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กีฬา บาสโลป” (16 คน)

“งดเหล้าเข้าพรรษา ส่งเสริมอาชีพเสริม พื้นที่ปลอดเหล้า” (12 คน)

“งบประมาณได้รับจากสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า กองทุน สปสช และเทศบาล” (13 คน)

“ไม่มีปัญหาในเรื่องงบประมาณ” (19 คน)

ประเด็นที่ 4 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้น จำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการหรือไม่ และได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกันว่า “วัสดุอุปกรณ์ได้รับจากสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าเป็นหลัก ไม่มีปัญหาเรื่องวัสดุอุปกรณ์” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“วัสดุอุปกรณ์ได้รับจากสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าเป็นหลัก ไม่มีปัญหาเรื่องวัสดุอุปกรณ์” (22 คน)

ประเด็นที่ 5 ที่ผ่านมาชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการอย่างไรจึงทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกันว่า “ผู้ใหญ่ใช้ชมรมคนหัวใจเพชร และสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าในการบริหารจัดการร่วมกัน เป็นต้นแบบที่ดี บูรณาการงบประมาณและกิจกรรมเข้าด้วยกัน” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่ใช้ชมรมคนหัวใจเพชร และสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าในการบริหารจัดการร่วมกัน เป็นต้นแบบที่ดี” (12 คน)

“บูรณาการงบประมาณและกิจกรรมเข้าด้วยกัน” (18 คน)

ประเด็นที่ 6 ชุมชนของท่านมีวิธีการใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี อะไรเป็นเหตุให้ชุมชนของท่านค้นพบวิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ นั้น

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกันว่า “ไม่ได้มีสิ่งประดิษฐ์อะไร เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ต้องทำเป็นประจำ และบูรณาการร่วมกับโครงการอื่นๆ ที่ใกล้เคียงหรือสอดคล้องกัน” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ไม่ได้มีสิ่งประดิษฐ์อะไร เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ต้องทำเป็นประจำ และบูรณาการร่วมกับโครงการอื่นๆ ที่ใกล้เคียงหรือสอดคล้องกัน” (22 คน)

ประเด็นที่ 7 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่าน มีผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกันว่า “ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้นำเครือข่ายต่างๆ โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้ประสานงานสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าระดับจังหวัดสนับสนุน” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้นำเครือข่ายต่างๆ” (24 คน)

“ได้รับการสนับสนุนจากผู้ประสานงานสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าระดับจังหวัดสนับสนุน” (19 คน)

ประเด็นที่ 8 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่าน มีผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกันว่า “โต๊ะอีหม่ามที่ให้ความสำคัญและร่วมมือกับชุมชนอย่างจริงจัง ประกอบศาสนาอิสลาม ไม่สนับสนุนการดื่มเหล้าอยู่แล้ว” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“โต๊ะอีหม่ามที่ให้ความสำคัญและร่วมมือกับชุมชนอย่างจริงจัง” (22 คน)

“ประกอบศาสนาอิสลาม ไม่สนับสนุนการดื่มเหล้าอยู่แล้ว” (23 คน)

ประเด็นที่ 9 ในชุมชนของท่าน ผู้นำการรณรงค์ มีใครบ้าง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกันว่า “ผู้ใหญ่ และสมาชิกชมรมคนหัวใจเพชร เป็นผู้ขับเคลื่อนรณรงค์หลัก” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่ และสมาชิกชมรมคนหัวใจเพชร เป็นผู้ขับเคลื่อนรณรงค์หลัก” (23 คน)

ประเด็นที่ 10 ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชนของท่านสามารถทำอะไรได้บ้าง และมีอะไรบ้างที่ทำไม่ได้ มีปัญหา/อุปสรรคอะไรบ้าง และมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกันว่า “ชมรมคนหัวใจเพชรเป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก ปัญหาส่วนใหญ่คือ การมีคนจากชุมชนอื่นเข้ามาเช่าพักในหมู่บ้าน เป็นห่วงเรื่องยาบ้า ไม่รู้จัก อาจเสี่ยงอันตรายเมื่อไปขอความร่วมมือ แก้ปัญหาคือ มอบหัวหน้าคุ้มดูแล ตรวจตา สอดส่องสม่ำเสมอ” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ชมรมคนหัวใจเพชรเป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก” (22 คน)

“ปัญหาส่วนใหญ่คือ การมีคนจากชุมชนอื่นเข้ามาเช่าพักในหมู่บ้าน เป็นห่วงเรื่องยาบ้า ไม่รู้จัก อาจเสี่ยงอันตรายเมื่อไปขอความร่วมมือ” (25 คน)

“แก้ปัญหาคือ มอบหัวหน้าคุ้มดูแล ตรวจตา สอดส่องสม่ำเสมอ” (19 คน)

ประเด็นที่ 11 กิจกรรมที่บ่งชี้ว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ อันดับแรก อันดับสอง อันดับสามคืออะไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกันว่า “ชมรมคนหัวใจเพชร งดเหล้าเข้าพรรษา กีฬาต้านยาเสพติด อาชีพเสริม พื้นที่ปลอดเหล้า” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ชมรมคนหัวใจเพชร งดเหล้าเข้าพรรษา กีฬาต้านยาเสพติด อาชีพเสริม พื้นที่ปลอดเหล้า” (25 คน)

ประเด็นที่ 12 เพื่อทำให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ท่านคิดว่าควรทำอย่างไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกันว่า “การบูรณาการหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน ชุมชนให้ความตระหนัก ร่วมมือสอดส่อง ป้องปราม การกระทำผิดกฎหมาย ภาพรวมไม่ได้มีปัญหาอะไร” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“การบูรณาการหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน” (22 คน)

“ชุมชนให้ความตระหนัก ร่วมมือ สอดส่อง ป้องปราม การกระทำผิดกฎหมาย” (19 คน)

“ภาพรวมไม่ได้มีปัญหาอะไร” (24 คน)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนา (Focus Group)

ประเด็นที่ 1 สาเหตุที่ทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนประสบความสำเร็จคืออะไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้ใหญ่เป็นต้นแบบ เมื่อก่อนดื่มมาก ปัจจุบันทำประโยชน์และเป็นผู้นำงดเหล้า มีเครือข่ายองค์กรงดเหล้า เข้ามาสนับสนุนวัสดุ/อุปกรณ์ และงบประมาณ/สถานที่

ทำให้ดำเนินการได้อย่างดี รวมทั้งประชาชนในชุมชนให้ความร่วมมือกับชมรมคนหัวใจเพชร ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่เป็นคนต้นแบบ จากคนเมาหัวราน้ำ พอเลิกแล้วชาวบ้านเห็น ก็จะร่วมกิจกรรม งดเหล้ากับผู้ใหญ่ด้วย” (9 คน)

“สามีเป็นตำรวจ ตอนนี้ก็หยุดบุหรี่แล้ว แล้วก็หยุดกินเหล้าในช่วงเข้าพรรษาด้วย ตอนนี้ไม่ชวนกันกินเหล้า แต่ไปออกกำลังกาย ผู้หญิงก็ไปเล่นบาสโลปแทน” (11 คน)

“กรรมการหมู่บ้าน หัวหน้าทีมคือผู้ใหญ่ พอเลิกก็ทำให้ครอบครัวสบายใจ ประหยัดแล้วก็ดีกับสุขภาพด้วย วิธีที่ผู้ใหญ่ใช้คือการชวนคุย” (4 คน)

“ร้านค้า ช่วงนี้ไม่ค่อยมีคนกินเหล้า เลยไม่ได้ขาย แล้วก็เป็นเขตปลอดเหล้า ปลอดบุหรี่ ในหมู่ ๗ มีร้านค้าเป็นหลายสิบร้าน ประมาณ 15 ร้าน ไม่ขายเหล้าโดยประมาณ” (5 คน)

“หมอ มี อสม. เน้นทำงานเชิงรุก มีแกนนำ ให้ความรู้ สำรวจคนดื่ม คนสูบ ถ้าพูดถึงเรื่องเหล้าของชุมชนคลองขุดเหนือ ตรงนี้จะเป็นมุสลิมจึงมีการดื่มไม่เยอะ การจัดงานเลี้ยง จะไม่มีการวางเหล้าบนโต๊ะ มีการสานกับเทศบาลอย่างเข้มแข็ง แล้วก็ทำงานกับผู้ใหญ่บ้าน ทำให้การขับเคลื่อนงานค่อนข้างเข้มแข็ง ผู้นำค่อนข้างเข้มแข็ง” (7 คน)

“เทศบาลก็เห็นว่าน่าจะทำเรื่องเหล่านี้ได้ ก็เข้ามาสนับสนุน” (7 คน)

ประเด็นที่ 2 การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้น มีวิธีการหาคนมาทำงานจนทำให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดีได้อย่างไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้ใหญ่ ทีมทำงานมี 39 คน มีข้าราชการ อาจารย์เกษียณเป็นที่ปรึกษาอีกจำนวนหนึ่ง หมู่บ้านมีข้าราชการที่เกษียณแล้วอยู่เป็นจำนวนมาก ทำกิจกรรมหลายอย่าง ทั้งกีฬา ศาสนา การพัฒนาอื่น ๆ คิดเก่ง ออกแบบเก่ง ที่นี่อาศัยข้าราชการบำนาญหลายคนมาช่วยทำงาน ช่วยทำงานกับชาวบ้าน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่ ทีมทำงานมี 39 คน แล้วมีข้าราชการ อาจารย์เกษียณเป็นที่ปรึกษาอีกจำนวนหนึ่ง หมู่บ้านมีข้าราชการที่เกษียณแล้วอยู่เป็นจำนวนมาก ทำกิจกรรมหลายอย่าง ทั้งกีฬา ศาสนา การพัฒนาอื่น ๆ คิดเก่ง ออกแบบเก่ง” (6 คน)

“อย่างปีนี้มีงานลอยกระทง ก็ช่วยกันคิดวิธีการทำให้เป็นงานกระทงปลอดเหล้า ปีนี้ก็ทำได้ มีคนมาร่วมกว่าสองพันคน” (8 คน)

“แล้วก็ออกแบบทำตลาดกล้วย ๆ ที่จะเปิดในวันอังคารที่ 14 มกราคม ปีหน้า มาจากการที่กลุ่มแม่บ้านขายกระทง แล้วปลัดที่เกษียณก็คิดให้ จะเป็นงานลอยกระทง จะเป็นตลาดที่ไม่มีเหล้าเบียร์ขาย” (7 คน)

“ที่นี่อาศัยข้าราชการบำนาญหลายคนมาช่วยทำงาน ช่วยทำงานกับชาวบ้าน” (5 คน)

“ปัญหาที่พบ หมู่บ้านเป็นสังคมบ้านเช่า เขาเป็นคนที่อื่นที่เข้ามาอยู่ เวลาทำเรื่องความสะอาด เรารณรงค์เราเก็บกวาด เขาก็ทิ้ง เป็นกลุ่มที่เสพยาเสพติด แต่เราไม่ได้ยุ่งอะไรด้วย เพราะเป็นหน้าที่ของตำรวจ ถ้าเราไปยุ่ง เราก็จะอันตราย” (5 คน)

“ ชุมชนบ้านเหนือส่วนใหญ่เป็นชาวพุทธ แต่ถ้ามองทั้งตำบล ก็เป็นพุทธครึ่ง มุสลิมครึ่ง” (7 คน)

ประเด็นที่ 3 ชุมชนของท่านทำอย่างไรจึงมีเงินมาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ เงินที่ได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ได้รับทุนสนับสนุนจาก สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า เป็นหลัก ในส่วนทางเทศบาล เป็นกองทุนสุขภาพตำบล และกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จะเขียนโครงการในคราวถัดไป มีปัญหาในเรื่องของพื้นที่ใหญ่ ในส่วนของกีฬา ก็สามารถพูดคุยกับผู้อำนวยการโรงเรียนได้ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ได้รับการอุดหนุนจาก สคล. เป็นหลัก ทางเทศบาล สปสช ก็พร้อมจะสนับสนุน แต่ยังไม่มีการเขียนโครงการเข้ามา ทั้งหมดก็จะเป็นเงินจาก สคล. เป็นหลัก” (8 คน)

“หมอ ทาง รพ.สต. หมู่ ๗ เป็นพื้นที่ใหญ่ เฉพาะคลองขุดเหนือ จะแบ่งเป็น 2 เขต ที่ผ่านมายังไม่ได้ทำเรื่องเหล้าเป็นหลัก เพิ่งมาได้ดูในปีนี้ และปีหน้าจะของบ สปสช. เป็นกองทุนสุขภาพ ทำทั้งเรื่องเหล้าและบุหรี่ ก็ได้เข้าแผนไว้แล้ว” (7 คน)

“มีโรงเรียน จะสนับสนุนเยาวชนมาช่วยทำกิจกรรม เช่น เล่นดิเกร์ฮูลู มีอะไรก็คุยกับ ผอ ได้” (10 คน)

ประเด็นที่ 4 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้น จำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการหรือไม่ และได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ไวนิล เพียงพอ มีทุกจุด และใช้ Line ในการกระจายข่าวสาร ไม่มีปัญหาใดๆ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ไวนิล เพียงพอ มีทุกจุด และใช้ Line ในการกระจายข่าวสาร ไม่มีปัญหาใดๆ” (7 คน)

ประเด็นที่ 5 ที่ผ่านมาชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการอย่างไรจึงทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จ

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ใช้ชมรมคนหัวใจเพชร ในการบริการจัดการให้กิจกรรมต่างๆ ขับเคลื่อนไปได้ ประกอบกับได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายองค์กรงดเหล้า ไม่ว่าจะเป็นเงิน วัสดุอุปกรณ์ พื้นที่ ในการดำเนินงาน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ใช้ชมรมคนหัวใจเพชรในการบริการจัดการให้กิจกรรมต่างๆ ขับเคลื่อนไปได้” (4 คน)

“ประกอบกับได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายองค์กรงดเหล้า ไม่ว่าจะเป็นเงิน วัสดุอุปกรณ์ พื้นที่ ในการดำเนินงาน” (8 คน)

ประเด็นที่ 6 ชุมชนของท่านมีวิธีการใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี อะไรเป็นเหตุให้ชุมชนของท่านค้นพบวิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ นั้น

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า นวัตกรรมที่จะไปโชว์เขาได้ มีสินค้าโอทอป ไข่เค็มอัญชัญห้าดาว เป็นอาชีพเสริมที่นำเวลาในการตั้งวงเหล้ามาทำอาชีพแทน อาชีพหลักของคนที่นี่มีหลายอย่าง ทำ

ค้าขาย ทำถั่วงอก รับจ้างซักเสื้อผ้า ตัดยาง ราชการ มีอาชีพหลากหลาย ไม่มีอาชีพอะไรเยอะมากเป็นพิเศษ กิจกรรมที่ชวนใช้เวลาอีกอย่างคือการออกกำลังกาย เช่น เต้นบาสโลบ มีการทำกลุ่มเยาวชน ที่ผู้ใหญ่ไปพามาทำกิจกรรมต่าง เป็นพลังมด ทำมโนราห์เยาวชน ชวนพ่อแม่ปู่ยาให้เลิกเหล้าเลิกบุหรี่ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

นวัตกรรมที่จะไปโชว์เขาได้ มีสินค้าโอทอป ไข่เค็มอัญชัญห้าดาว เป็นอาชีพเสริมที่นำเวลาในการตั้งวงเหล้ามาทำอาชีพแทน (8 คน)

อาชีพหลักของคนที่นี่มีหลายอย่าง ทำค้าขาย ทำถั่วงอก รับจ้างซักเสื้อผ้า ตัดยาง ราชการ มีอาชีพหลากหลาย ไม่มีอาชีพอะไรเยอะมากเป็นพิเศษ (9 คน)

กิจกรรมที่ชวนใช้เวลาอีกอย่างคือการออกกำลังกาย เช่น เต้นบาสโลบ (10 คน)

มีการทำกลุ่มเยาวชน ที่ผู้ใหญ่ไปพามาทำกิจกรรมต่างๆ เป็นพลังมด ทำมโนราห์เยาวชน ชวนพ่อแม่ปู่ยาให้เลิกเหล้าเลิกบุหรี่ (6 คน)

ประเด็นที่ 7 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่าน มีผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า เรื่องผู้นำ ทางการและไม่ทางการ มีผู้ใหญ่ เทศบาล เทศบาล สมาชิกสภาเทศบาลเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคนค้าขายในตำบลก็ชวนให้สปอนเซอร์ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านไปบริจาคกับคนยากจน คนไข้ติดเตียง เวลามีงานวันเด็กท่านก็ให้ของ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

เรื่องผู้นำ ทางการและไม่ทางการ มีผู้ใหญ่ เทศบาล เทศบาล สมาชิกสภาเทศบาลเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคนค้าขายในตำบลก็ชวนให้สปอนเซอร์ (8 คน)

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านไปบริจาคกับคนยากจน คนไข้ติดเตียง เวลามีงานวันเด็กท่านก็ให้ของ (9 คน)

ประเด็นที่ 8 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่าน มีผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง และมีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า โต๊ะอิหม่ามก็ช่วยประกาศข่าวสารต่าง ๆ ให้ ข้าราชบำนาญ คนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ก็พร้อมจะบริจาคเวลามีกิจกรรมอะไร พระเองก็ให้ข้าวของมาให้ ชมรมคนหัวใจเพชรขับเคลื่อนเป็นแกนนำ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

โต๊ะอิหม่ามก็ช่วยประกาศข่าวสารต่าง ๆ (7 คน)

ข้าราชบำนาญ คนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ก็พร้อมจะบริจาคเวลามีกิจกรรมอะไร (8 คน)

พระเองก็ให้ข้าวของมาให้ (10 คน)

ชมรมคนหัวใจเพชรขับเคลื่อนเป็นแกนนำ (8 คน)

ประเด็นที่ 9 ในชุมชนของท่าน ผู้นำการรณรงค์ มีใครบ้าง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้ใหญ่บ้าน เป็นแกนหลักในการบริหารจัดการชมรมคนหัวใจเพชร ผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า ข้าราชการบำนาญ และโต๊ะอีหม่าม ชวยรณรงค์สื่อสารข้อมูลให้กับชุมชน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่บ้าน เป็นแกนหลักในการบริหารจัดการชมรมคนหัวใจเพชร” (5 คน)

“ผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า” (5 คน)

“ข้าราชการบำนาญ และโต๊ะอีหม่าม ช่วยรณรงค์สื่อสารข้อมูลให้กับชุมชน” (10 คน)

ประเด็นที่ 10 ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชนของท่านสามารถทำอะไรได้บ้าง และมีอะไรบ้างที่ทำไม่ได้ มีปัญหา/อุปสรรคอะไรบ้าง และมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ไม่มีเรื่องทะเลาะเรื่องเหล้าแล้ว อุบัติเหตุยังมีบ้าง แต่ไม่มีอุบัติเหตุเรื่องเหล้า เป็นเพราะเรื่องขับรถเร็วมากกว่า แนวทางแก้ไขปัญหา ได้แก่ วิธีการกระจายปากต่อปาก คนงดเหล้าเดิมชวนคนทำนวัตกรรม เยาวชนพลังมดช่วยเหลือเข้าทางครอบครัว ระดับชุมชนพยายามใช้กลไกของชมรมคนหัวใจเพชรในการขยายทีมงาน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ปัญหาเรื่องเหล้า ไม่มีเรื่องทะเลาะเรื่องเหล้าแล้ว อุบัติเหตุยังมีบ้าง แต่ไม่มีอุบัติเหตุเรื่องเหล้า เป็นเพราะเรื่องขับรถเร็วมากกว่า” (8 คน)

“วิธีการกระจายปากต่อปาก คนงดเหล้าเดิมชวนคนนวัตกรรม เยาวชนพลังมด” (7 คน)

“ข้อแนะนำระดับชุมชน พยายามใช้กลไกของชมรมคนหัวใจเพชรในการขยายทีมงาน ตอนนี้ถ้าจะขยายให้ทั่วก็ต้องใช้ทีมงานให้เยอะกว่านี้ ตอนนี้ใช้วิธีให้คณะกรรมการชุมชนเป็นกรรมการชมรมคนหัวใจเพชร” (7 คน)

ประเด็นที่ 11 กิจกรรมที่บ่งชี้ว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ อันดับแรก อันดับสอง อันดับสามคืออะไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า กิจกรรมที่ทำแล้วสำเร็จ โดดเด่น ช่วยส่งเสริมการเลิกเหล้า ปั่นจักรยาน ชมรมคนหัวใจเพชร งดเหล้าเข้าพรรษา และการสร้างกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“กิจกรรมที่ทำแล้วสำเร็จ โดดเด่น ช่วยส่งเสริมการเลิกเหล้า ได้แก่ 1. ปั่นจักรยาน 2. ชมรมคนหัวใจเพชร ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน 3. งดเหล้าเข้าพรรษา และ 4. การสร้างกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นไข่เค็มอัญชัญ น้ำพริกปลาย่าง ร้อยลูกปัดมโนราห์เป็นพวงกุญแจ น้ำสมุนไพร ปลูกผักข้างรั้ว เศรษฐกิจพอเพียง จักรสานก้านจาก-เครื่องจักรสานจากก้านจาน-เสวียน กลุ่มขนมพื้นบ้าน/ขนมไทยทำขายส่งได้” (6 คน)

“เวลาทำกิจกรรมอะไร ก็เป็นของเบรกกินกันในชุมชนได้ เพราะในชุมชนมีประชุมบ่อยมากปกติอย่างน้อย ๆ ก็สามครั้ง” (5 คน)

ประเด็นที่ 12 เพื่อทำให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ท่านคิดว่าควรทำอย่างไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า เรื่องเงิน ถ้าความเป็นชมรมเข้มแข็ง เรื่องเงินจะไม่ยาก ก็จะพยายามเดินในภาพชมรมให้มากขึ้น ตอนนี้ที่เทศบาลสนับสนุนได้มากที่สุด ก็เป็นเรื่องการประชุมกลุ่ม ตอนนี้งบได้จากบังฝาเป็นส่วนใหญ่ แต่ต่อไปอยากให้ขอจากเทศบาลมากยิ่งขึ้น ในภาพภูมิภาค เห็นว่าเด่นในที่ตรังและสตูล สตูลก็เป็นพื้นที่นำร่องในโซนล่างที่น่าสนใจ และอยากให้เป็นต้นแบบ โดยมีแกนนำชุมชนร่วมออกแบบอนาคต พัฒนาทีมงาน เพราะที่คลองขุดมีศักยภาพ มีข้าราชการเกษียณ ให้คนหัวใจหิน เหล็ก เพชร มีจำนวนเพิ่มขึ้น เรื่องเหล้าก็จะเป็นส่วนหนึ่งของการทำให้คลองขุดเป็นเมืองน่าอยู่ และจะถ่ายทอดให้ชมรมคนหัวใจเพชรทำเรื่องเหล้าให้มากขึ้น ส่วนตัวเองกับเทศบาลจะขยับไปทำงานภาพรวมในเรื่องคลองขุดเมืองน่าอยู่มากขึ้น ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เรื่องเงิน ถ้าความเป็นชมรมเข้มแข็ง เรื่องเงินจะไม่ยาก ก็จะพยายามเดินในภาพชมรมให้มากขึ้น” (10 คน)

“ตอนนี้ที่เทศบาลสนับสนุนได้มากที่สุด ก็เป็นเรื่องการประชุมกลุ่ม ตอนนี้งบได้จากบังฝาเป็นส่วนใหญ่ แต่ต่อไปอยากให้ขอจากเทศบาลมากยิ่งขึ้น” (7 คน)

“ในภาพภูมิภาค เห็นว่าเด่นในที่ตรังและสตูล สตูลก็เป็นพื้นที่นำร่องในโซนล่างที่น่าสนใจ และอยากให้เป็นต้นแบบ โดยมีแกนนำชุมชนร่วมออกแบบอนาคต พัฒนาทีมงาน เพราะที่คลองขุดมีศักยภาพ มีข้าราชการเกษียณ ให้คนหัวใจหิน เหล็ก เพชร มีจำนวนเพิ่มขึ้น” (7 คน)

“เรื่องเหล้าก็จะเป็นส่วนหนึ่งของการทำให้คลองขุดเป็นเมืองน่าอยู่ และจะถ่ายทอดให้ชมรมคนหัวใจเพชรทำเรื่องเหล้าให้มากขึ้น ส่วนตัวเองกับเทศบาลจะขยับไปทำงานภาพรวมในเรื่องคลองขุดเมืองน่าอยู่มากขึ้น” (7 คน)

จังหวัดตรัง

ประเด็นที่ 1 สาเหตุที่ทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จคืออะไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “พระสงฆ์ขับเคลื่อนหมู่บ้านศีลห้า มีผู้ประสานสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าสนับสนุน ดำเนินกิจกรรมงดดื่มเหล้า จิตอาสา ทำด้วยใจ ผู้ใหญ่บ้านให้ความสำคัญ มีทีมหนุ่มงดเหล้า ทีมสาวพักตับ แบ่งหน้าที่ดำเนินการการบอกต่อข้อมูลข่าวสารของคนในชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ร่วมกับการตั้งชุดดูแล อปพร ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“พระสงฆ์ขับเคลื่อนหมู่บ้านศีลห้า มีผู้ประสานสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าสนับสนุน ดำเนินกิจกรรมงดดื่มเหล้า จิตอาสา ทำด้วยใจ” (19 คน)

“ผู้ใหญ่บ้านให้ความสำคัญ มีทีมหนุ่มงดเหล้า ทีมสาวพักตับ แบ่งหน้าที่ดำเนินการ การบอกต่อข้อมูลข่าวสารของคนในชุมชน” (18 คน)

“อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ร่วมกับการตั้งชุดดูแล อปพร ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย” (16 คน)

ประเด็นที่ 2 การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้น มีวิธีการหาคนมาทำงานจนทำให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดีได้อย่างไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “พระสงฆ์เป็นแกนนำหมู่บ้านศีลห้า ชักชวนประชาชน แกนนำเครือข่ายองค์กรงดเหล้า จิตอาสา หนุ่มงดเหล้า สาวพักตับมาร่วมกันขับเคลื่อน ไม่มีปัญหาอะไร สามารถดำเนินการได้” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“พระสงฆ์เป็นแกนนำหมู่บ้านศีลห้า ชักชวนประชาชน” (18 คน)

“แกนนำเครือข่ายองค์กรงดเหล้า จิตอาสา หนุ่มงดเหล้า สาวพักตับมาร่วมกันขับเคลื่อน” (16 คน)

“ไม่มีปัญหาอะไร สามารถดำเนินการได้” (16 คน)

ประเด็นที่ 3 ชุมชนของท่านทำอย่างไรจึงมีเงินมาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ เงินที่ได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “เงินได้มาจาก กิจกรรมของวัด สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าบางส่วน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และบูรณาการกับภาครัฐในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเหล้า งบไม่เพียงพอ แต่ก็สามารถดำเนินการได้ตามสถานการณ์” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เงินได้มาจาก กิจกรรมของวัด” (17 คน)

“สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าบางส่วน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล” (19 คน)

“บูรณาการกับภาครัฐในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเหล้า” (25 คน)

“งบไม่เพียงพอ แต่ก็สามารถดำเนินการได้ตามสถานการณ์” (22 คน)

ประเด็นที่ 4 ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้น จำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการหรือไม่ และได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “มีน้อย ยังต้องการอยู่ สามารถค้นที่เวปไซต์ สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพได้ อย่างไรก็ตาม ได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าบางส่วน และส่วนอื่นๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” ตามคำกล่าวต่อไปนี้

“มีน้อย ยังต้องการอยู่” (12 คน)

“สามารถค้นที่เวปไซต์ สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพได้” (23 คน)

“อย่างไรก็ตาม ได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าบางส่วน และส่วนอื่นๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” (16 คน)

ประเด็นที่ 5 ที่ผ่านมาชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการอย่างไรจึงทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จ ใครเป็นผู้ควบคุมให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บรรลุวัตถุประสงค์

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้บริหารจัดการ โดยผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าระดับจังหวัดเป็นทีมในการช่วยเหลือส่วนใหญ่ชุมชนทำด้วยใจ มีทีมหนุ่มสาวช่วยรณรงค์อย่างต่อเนื่อง” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้บริหารจัดการ โดยผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าระดับจังหวัดเป็นทีมในการช่วยเหลือ” (22 คน)

“ส่วนใหญ่ชุมชนทำด้วยใจ มีทีมหนุ่มสาวช่วยรณรงค์อย่างต่อเนื่อง” (23 คน)

ประเด็นที่ 6 ชุมชนของท่านมีวิธีการใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี อะไรเป็นเหตุให้ชุมชนของท่านค้นพบวิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ นั้น

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่านวัตกรรมคืออะไร เป็นการร่วมกิจกรรม ที่ทำด้วยใจ สมัครใจ จิตอาสา” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่านวตกรรมคืออะไร เป็นการร่วมกิจกรรม ที่ทำด้วยใจ สมัครใจ จิตอาสา” (22 คน)

ประเด็นที่ 7 การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่าน มีผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ผู้ใหญ่บ้าน เป็นหลัก อสม. และการตั้งชุดดูแล อปพร สนับสนุน” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่บ้าน เป็นหลัก อสม. และการตั้งชุดดูแล อปพร สนับสนุน” (23 คน)

ประเด็นที่ 8 การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่าน มีผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง และมีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “พระสงฆ์ หมู่บ้านศีลห้า ผู้ประสาน สคล จิตอาสาทำด้วยใจ ทีมหนุ่มงดเหล้า ทีมสาวพักตับ” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“พระสงฆ์ หมู่บ้านศีลห้า ผู้ประสาน สคล จิตอาสาทำด้วยใจ ทีมหนุ่มงดเหล้า ทีมสาวพักตับ” (22 คน)

ประเด็นที่ 9 ชุมชนของท่าน ผู้นำการรณรงค์ มีใครบ้าง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ผู้ใหญ่บ้าน พระสงฆ์ ผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า อสม. ที่แสดงบทบาทในเรื่องของการรณรงค์ ทีมหนุ่มงดเหล้าทีมสาวพักตับ และจิตอาสา ส่วนใหญ่จะเป็น อสม. ที่ทำหน้าที่หลากหลายในคราวเดียวกัน” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่บ้าน พระสงฆ์ ผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า อสม. ที่แสดงบทบาทในเรื่องของการรณรงค์” (24 คน)

“ทีมหนุ่มงดเหล้าทีมสาวพักตับ และจิตอาสา ส่วนใหญ่จะเป็น อสม. ที่ทำหน้าที่หลากหลายในคราวเดียวกัน” (12 คน)

ประเด็นที่ 10 การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชนของท่านสามารถทำอะไรได้บ้าง และมีอะไรบ้างที่ทำไม่ได้ มีปัญหา/อุปสรรคอะไรบ้าง และมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา สามารถดำเดินการไปได้ด้วยดี เพียงแต่ต้องอาศัยระยะเวลา ความสมัครใจ ค่อยเป็นค่อยไป” ตามคำกล่าวดังต่อไปนี้

“ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา สามารถดำเดินการไปได้ด้วยดี เพียงแต่ต้องอาศัยระยะเวลา” (12 คน)

“ความสมัครใจ ค่อยเป็นค่อยไป” (19 คน)

ประเด็นที่ 11 กิจกรรมที่บ่งชี้ว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ อันดับแรก อันดับสอง อันดับสามคืออะไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “งดเหล้าเข้าพรรษาเป็นอันดับ 1 ลดอุบัติเหตุ ลดปัจจัยเสี่ยง รณรงค์เมาไม่ขับในช่วงเทศกาล ปีใหม่ สงกรานต์ 7 วันอันตราย เป็นอันดับ 2 และอันดับ 3 คือ สวดมนต์ข้ามปี ชวนคนเข้าวัดที่จะไปเสี่ยง ไปขับรถ มาเข้าวัด โดยเฉพาะสามารถทำให้เยาวชนมาเข้าวัดกับพ่อแม่ได้” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“งดเหล้าเข้าพรรษา เป็นอันดับ 1 ลดอุบัติเหตุ ลดปัจจัยเสี่ยง รณรงค์เมาไม่ขับในช่วงเทศกาล ปีใหม่ สงกรานต์ 7 วันอันตราย เป็นอันดับ 2 และอันดับ 3 คือ สวดมนต์ข้ามปี ชวนคนเข้าวัดที่จะไปเสี่ยง ไปขับรถ มาเข้าวัด โดยเฉพาะสามารถทำให้เยาวชนมาเข้าวัดกับพ่อแม่ได้” (25 คน)

ประเด็นที่ 12 เพื่อทำให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ท่านคิดว่าควรทำอย่างไร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า “เรื่องงบ ทำได้ แต่ต้องเขียนโครงการให้เป็น แล้วต้องทำโครงการเป็น ทำผ่านอนามัยได้ ในส่วนของวัสดุอุปกรณ์ ให้ประสานผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าภาคใต้ เพื่อขอสื่อรณรงค์เพิ่มเติม ให้ด้วย” ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เรื่องงบ ทำได้ แต่ต้องเขียนโครงการให้เป็น แล้วต้องทำโครงการเป็น ทำผ่านอนามัยได้” (12 คน)

“ในส่วนของวัสดุอุปกรณ์ ให้ประสานผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าภาคใต้ เพื่อขอสื่อรณรงค์เพิ่มเติม ให้ด้วย” (20 คน)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนา (Focus Group)

ประเด็นที่ 1 สาเหตุที่ทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนประสบความสำเร็จคืออะไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ต่างฝ่ายต่างแนะนำและบอกต่อเรื่องการรณรงค์เลิกเหล้า เลิกบุหรี่ การพนัน พยายามให้สำเร็จ แต่ที่หมู่บ้านนี้ทำได้สำเร็จ เพราะมีคนช่วยรณรงค์กันเยอะ มีผู้นำกับ อสม. ช่วยกันรณรงค์ ผู้นำ มีทั้งผู้ใหญ่ อสม. ผอ.อนามัย ตอนนี้ 70% ของคนในหมู่บ้านงดได้ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ต่างฝ่ายต่างแนะนำและบอกต่อเรื่องการรณรงค์เลิกเหล้า เลิกบุหรี่ การพนัน มีผู้ใหญ่ นายกต่างฝ่ายต่างช่วยกันขับเคลื่อน พยายามให้สำเร็จ” (10 คน)

“คนเลิกเหล้า คนที่เลิกเหล้าบางคนก็กินอีก บางคนก็กินเยอะแต่เลิกได้ ตัวเองเลิกมาได้แล้ว 4 ปี เพราะสุขภาพร่างกายไม่ดี แต่คนที่กินอยู่ก็เป็นสิทธิของเขา ตัวเองพูดไม่ได้ แต่ที่หมู่บ้านนี้ทำได้สำเร็จ เพราะมีคนช่วยรณรงค์กันเยอะ” (7 คน)

“ปกติจะดื่มตอนเย็น ๆ เข้าสังคมในหมู่บ้าน คิดว่าที่หมู่บ้านนี้ทำได้สำเร็จ เพราะมีผู้นำกับ อสม. ช่วยกันรณรงค์ ผู้นำ มีทั้งผู้ใหญ่ อสม. ผอ.อนามัย ตอนนี้ 70% ของคนในหมู่บ้านงดได้” (8 คน)

“ร้านค้า แต่ก่อนเหล้ากับบุหรี่ขายดี พอโครงการ สสส. เข้ามา เกิดสาวพักตับ ก็จะมีการดื่มเหล้าน้อยลง โดยเฉพาะในช่วงเข้าพรรษา ที่จะมีคนงดเหล้ามากขึ้นทุกปี จนขายเหล้าขายบุหรี่ไม่ได้ ปัจจุบันก็เลิกขายไปแล้ว ตอนนี้มีร้านค้าในหมู่ 8 อยู่ 3 ร้าน มี 2 ร้านที่เลิกขายเหล้าไปแล้ว เพราะขายไม่ดีเลย” (9 คน)

ประเด็นที่ 2 การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้น มีวิธีการหาคนมาทำงานจนทำให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดีได้อย่างไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ใช้บุคคลที่งดเหล้าเข้าพรรษา และผู้ที่เลิกเหล้าได้ มาประกาศเลิกเหล้าตลอดชีวิต และเป็นแกนนำในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้ง อสม. เป็นสาวพักตับ มาช่วยเสริมชักชวนหยุดดื่มในช่วงเข้าพรรษา รวมทั้งการดำเนินงานหมู่บ้านศีล 5 ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“โครงการนี้ทำมาหลายปี หมู่บ้านศีล 5 ทุกครั้งที่รณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาจะมีคนเข้าร่วมเยอะขึ้นทุกปี ลูกน้องใน อบต. ก็ประกาศเลิกเหล้าตลอดชีวิตไปแล้ว ผู้บริหารเองก็ลดเหล้าไปด้วย” (8 คน)

“ชาวบ้านให้ความร่วมมือ ผู้ชายของหมู่ 8 ก็เลิกเหล้าไปกว่า 70% แล้ว โดยส่วนมากจะเลิกเหล้าครบพรรษา และมีผู้ประกาศเลิกเหล้าตลอดชีวิตหลายคน” (6 คน)

“ปัจจัยหนึ่งคือ สุขภาพ ความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อมในชุมชน ครอบครัว เรื่องลักเล็กขโมยน้อยและทะเลาะวิวาทก็ลดลงไปด้วย เพราะคนที่เมาแล้วด้น (ดุ) ก็หมดไปด้วย” (6 คน)

“เวลาประชุมตำบล ที่ผู้ใหญ่บ้านต้องรายงานเหตุการณ์เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ก็พบว่า ไม่มีเหตุการณ์เลย ภาพรวมของสุขภาพก็ดีขึ้นด้วย และยังมีสาวพักตับเข้าไปดูแลสุขภาพของคนใน

หมู่บ้านถึงตัวอีกด้วย และถึงขนาดที่ว่า ในตอนนี้ถ้าต้องการให้สาวพักตับทำสิ่งไหน ก็สามารถประสานสาวพักตับทำได้ทันทีเลย ทำได้ไวและดีกว่าการประสานราชการด้วยซ้ำ” (10 คน)

“อสม. ส่วนใหญ่ก็คือ ตัวแทนสาวพักตับ สาวพักตับ เป็นกลุ่มที่ สสส. ช่วยจัดตั้งขึ้น ทำหน้าที่ช่วยชักชวนให้คนในหมู่บ้านหยุดดื่มเหล้าในช่วงเข้าพรรษา เมื่อมีการชวนกันงดเหล้าเข้าพรรษาหลาย ๆ ปีต่อ ๆ กัน ก็ทำให้หลายคนสามารถเลิกเหล้าได้ตลอดทั้งปีหลายคน” (7 คน)

ประเด็นที่ 3 ชุมชนของท่านทำอย่างไรจึงมีเงินมาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ เงินที่ได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า หลักๆ มาจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ บูรณาการกับองค์การบริหารส่วนตำบล และบางส่วนจากอำเภอ ส่วนใหญ่มาทำด้วยใจ ไม่เพียงพอ แต่เนื่องจากทำด้วยจิตอาสา จึงทำได้สำเร็จ สามารถนำเสนอขอจากกองทุนหลักประกันสุขภาพ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“หลัก ๆ จะมาจาก สสส. บูรณาการกับ อบต. และมีบางส่วนที่บูรณาการกับ อำเภอ อบต.จะเป็นคนเสริมให้ และพอที่จะพึ่งตนเองได้ ส่วนใหญ่เป็นการคุยและทำงานกันด้วยใจ ถ้าถามว่างบประมาณเพียงพอไหม ไม่เพียงพอ แต่ทำได้สำเร็จเพราะทำด้วยจิตใจอาสา” (8 คน)

“จะมีกองทุนหลักประกันสุขภาพ สามารถช่วยได้ ขอให้เกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพ ก็สามารถทำได้ ก็ต้องทำแผนเข้าไป ทาง รพ.สต. จะดูแลในส่วนนี้ แต่ในทางโครงการนี้จะใช้งบเรื่องเหล้าบุหรี่จาก สสส. เสียมากกว่า” (9 คน)

ประเด็นที่ 4 การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้นจำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการหรือไม่ และได้มาจากหน่วยงานใด

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า มีแต่น้อย ไม่เพียงพอ ยังคงต้องการอยู่ วิธีการแก้ไขคือ ศึกษาขอสื่ออุปกรณ์ ต่างๆ ทางเวปไซม์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“มีแต่น้อย ไม่เพียงพอ ยังคงต้องการอยู่” (8 คน)

“วิธีการแก้ไขคือ ศึกษาขอสื่ออุปกรณ์ ต่างๆ ทางเวปไซม์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ” (8 คน)

ประเด็นที่ 5 ที่ผ่านมาชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการอย่างไรจึงทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จ ใครเป็นผู้สั่งการ และใครเป็นผู้ควบคุมให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บรรลุวัตถุประสงค์

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้รับผิดชอบหลัก มีการรายงานผลในการประชุมเวทีระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ตามคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้รับผิดชอบหลัก มีการรายงานผลในการประชุมเวทีระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ” (9 คน)

ประเด็นที่ 6 ชุมชนของท่านมีวิธีการใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี อะไรเป็นเหตุให้ชุมชนของท่านค้นพบวิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ นั้น

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า เท่าที่เห็นคือกระบวนการกลุ่มที่ชื่อว่า สาวพักตับ หนุ่มงดเหล้า มีเรื่องหนุ่มงดเหล้าสาวพักตับที่ทำอาชีพเสริม อย่างเวลาไปรณรงค์อะไรที่ไหน สาวพักตับก็ไปทอดกล้วย หนุ่มพักตับก็จะมีอาชีพเสริมทำไซดักปลาขาย ทำข้าวเม่าขาย รวมตัวกันทำขนมเดือนสิบ จากเดิมที่ดื่มเหล้าแล้วไม่ได้ดูแลครอบครัว ตอนนี้ก็มีอาชีพหลักเป็นกรีดยาง แล้วใช้เวลาว่างที่ได้จากการเลิกตั้งวงมาทำอาชีพเสริมเป็นรายได้เพิ่มขึ้น เป็นเรื่องที่คิดกันเอง ดีกว่าไปดื่มแอลกอฮอล์ ตามคำกล่าวต่อไปนี้

“เท่าที่เห็นคือกระบวนการกลุ่มที่ชื่อว่า สาวพักตับ หนุ่มงดเหล้า มีเรื่องหนุ่มงดเหล้าสาวพักตับที่ทำอาชีพเสริม อย่างเวลาไปรณรงค์อะไรที่ไหน สาวพักตับก็ไปทอดกล้วย หนุ่มพักตับก็จะมีอาชีพเสริมทำไซดักปลาขาย ทำข้าวเม่าขาย รวมตัวกันทำขนมเดือนสิบ จากเดิมที่ดื่มเหล้าแล้วไม่ได้ดูแลครอบครัว” (8 คน)

“ตอนนี้ก็มีอาชีพหลักเป็นกรีดยาง แล้วใช้เวลาว่างที่ได้จากการเลิกตั้งวงมาทำอาชีพเสริมเป็นรายได้เพิ่มขึ้น เป็นเรื่องที่คิดกันเอง ดีกว่าไปดื่มแอลกอฮอล์” (9 คน)

ประเด็นที่ 7 การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่าน มีผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้นำทางการ ได้แก่ นายก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผอ.รพ.สต. ผอ.โรงเรียน คณะกรรมการหมู่บ้าน ตำรวจชุมชน และแพทย์ประจำตำบล บทบาทเป็นผู้นำรณรงค์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตามคำกล่าวดังต่อไปนี้

“ผู้นำทางการ จะมีนายก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผอ.รพ.สต. ผอ.โรงเรียน คณะกรรมการหมู่บ้าน ตำรวจชุมชน” (8 คน)

“ตำรวจชุมชน จะเป็นหัวหน้าสายตรวจอยู่ที่นี่ ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในฐานะเป็นหัวหน้าป้อม ถ้าเจอคนเมามาก ๆ ก็จะตักเตือน ให้พักในป้อม ไม่ให้ขับรถก่อน ถ้าหนักมาก ๆ ก็ส่งไปโรงพัก โรงพยาบาล แต่ในเรื่องเมาแล้วทะเลาะวิวาท เมาแล้วเกิดอุบัติเหตุจะไม่มีนานแล้ว” (10 คน)

“ตอนนี้มีป้ายรณรงค์ไม่ให้ขับรถก่อกวน ขับรถเร็ว ขับรถท่อดัง ถ้ามีก็จะไปหาตักเตือนถึงบ้าน ตอนนี้มี 2 รายที่ถูกชวนให้เปลี่ยนท่อรถใหม่ ไม่ให้เสียงดัง” (8 คน)

“มีแพทย์ประจำตำบล ก็ช่วยเหลือทุกกิจกรรม ชวนมาได้ทุกกิจกรรม ถ้าชวนมาวันนี้ก็จะมาช่วยด้วย” (6 คน)

ประเด็นที่ 8 การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่าน มีผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง และมีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ เช่น หลวงพ่อที่มาวันนี้ แต่ถ้าพูดถึงผู้นำที่ช่วยเต็มที่ จะเป็นใคร กลุ่มตอบว่า สาวพักตับ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ เช่น หลวงพ่อที่มาวันนี้ แต่ถ้าพูดถึงผู้นำที่ช่วยเต็มที่ จะเป็นใคร กลุ่มตอบว่า สาวพักตับ” (9 คน)

ประเด็นที่ 9 ชุมชนของท่าน ผู้นำการรณรงค์ มีใครบ้าง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้นำการรณรงค์ เช่น หลวงพ่อ ผู้ใหญ่บ้าน และสาวพักตับ ที่เป็นหลัก ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้นำการรณรงค์ เช่น หลวงพ่อ ผู้ใหญ่บ้าน และสาวพักตับ ที่เป็นหลัก” (10 คน)

ประเด็นที่ 10 การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชนของท่านสามารถทำอะไรได้บ้าง และมีอะไรบ้างที่ทำไม่ได้ มีปัญหา/อุปสรรคอะไรบ้าง และมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า งบประมาณไม่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ วิธีการแก้คือ ประสานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า และขอทุนสนับสนุนจาก อบต. จาก สสส. เพิ่มเติม ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“งบประมาณไม่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ วิธีการแก้คือ ประสานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า และขอทุนสนับสนุนจาก อบต. จาก สสส. เพิ่มเติม” (7 คน)

“วัดที่นี่ประสบความสำเร็จเรื่องชวนคนเข้าวัด แต่ก่อนก็ไม่ค่อยมีคนเข้าวัด บางทีก็มีกินเหล้าและเล่นการพนันในวัด แต่ในปัจจุบันไม่มีแล้ว” (2 คน)

ประเด็นที่ 11 กิจกรรมที่บ่งชี้ว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ อันดับแรก อันดับสอง อันดับสามคืออะไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า งดเหล้าเข้าพรรษา ลดอุบัติเหตุ ลดปัจจัยเสี่ยง รณรงค์เมาไม่ขับในช่วงเทศกาล ปีใหม่ สงกรานต์ 7 วันอันตราย และสวดมนต์ข้ามปี ชวนคนเข้าวัดที่จะไปเสี่ยง ไปขับรถ มาเข้าวัด โดยเฉพาะสามารถทำให้เยาวชนมาเข้าวัดกับพ่อแม่ได้ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“งดเหล้าเข้าพรรษา ลดอุบัติเหตุ ลดปัจจัยเสี่ยง รณรงค์เมาไม่ขับในช่วงเทศกาลปีใหม่” (9 คน)

“สงกรานต์ 7 วันอันตราย และสวดมนต์ข้ามปี ชวนคนเข้าวัดที่จะไปเสี่ยง ไปขับรถ มาเข้าวัด โดยเฉพาะสามารถทำให้เยาวชนมาเข้าวัดกับพ่อแม่ได้” (6 คน)

ประเด็นที่ 12 ทำให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ท่านคิดว่าควรทำอย่างไร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า คนที่งดเหล้าเข้าพรรษาได้ ควรต่อยอดไปเป็นคนเลิกเหล้าต่อไป ส่งเสริมอาชีพเสริม รวมกลุ่มกัน ทำเวลาว่างให้เป็นประโยชน์ หากิจกรรมนันทนาการ ออกกำลังกายที่เหมาะสมกับสุขภาพ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ปัจจุบันคนที่เลิกเหล้าเข้าพรรษาสำเร็จ ควรจะต้องได้รับการชักชวนต่อให้เลิกเหล้าต่อไป” (8 คน)

“ยาว ๆ น่าจะทำกิจกรรมต่อเนื่องในส่วนนี้มากขึ้น อาจจะทำกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ ร่วมกลุ่มกัน อย่างตอนนี้มีเรื่องรวมกลุ่มกันซ้อมกลองยาวในตอนเย็นแทนการดื่มเหล้า แล้วได้เป็นอาชีพ” (9 คน)

“เมื่อมีกลุ่มแล้ว ทำยังไงให้ชวนคนในหมู่บ้านให้มาเลิกเหล้าแล้วเข้ากลุ่มอาชีพได้ทั้งหมด เพื่อให้กลายเป็นหมู่บ้านปลอดเหล้า” (4 คน)

“เรื่องงบ ทำได้ แต่ต้องเขียนโครงการให้เป็น แล้วต้องเคลียร์โครงการเป็น ทำผ่านอนามัยได้” (10 คน)

“ขึ้นภาษีบุหรี่เหล้า ก็ช่วยไม่ได้ ต้องขึ้นกับจิตสำนึกของบริษัทด้วย” (8 คน)

“ระดับประเทศ ต้องรณรงค์ปลูกฝังจากเด็กเล็ก ให้เด็กเล็กไม่สูบไม่ดื่ม แล้วก็รณรงค์นุช ร้านค้า ในระดับชุมชน ร้านค้าเลิกขายเหล้า ก็หยุดได้ ตอนนี้ก็หยุดแล้ว เพราะมีคนดื่มน้อยลง ทางราชการเองก็ไม่มาซื้อ เพราะราชการเองก็มีการรณรงค์เรื่องไม่กินเหล้า ที่ผ่านมามีการแอบมาล่อซื้อ ให้เด็กต่ำกว่า 18 มาซื้อบุหรี่ ก็เลยตัดสินใจเลิกขาย” (5 คน)

“อยากให้มีโครงการตรวจสุขภาพก่อน/หลังงดเหล้าเข้าพรรษา เพื่อเห็นให้ชัดว่า สุขภาพเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรแบบไหนหลังจากงดเหล้าครบพรรษา” (7 คน)

จากการสังเกต สอบถาม สัมภาษณ์เชิงลึกและกระบวนการกลุ่ม ผู้วิจัย สามารถสรุปผลการวิจัย ปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังต่อไปนี้

ชุมชนจังหวัดพะเยา มีแกนนำหลักคือ ผู้ใหญ่บ้าน หากมีงานหรือเลี้ยงสังสรรค์หรือกิจกรรมใดในชุมชนมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะต้องมีการปรับเงิน จำนวน 2,000 บาท ซึ่งเป็นกติกาของชุมชนได้ตั้งไว้ ใช้เวทีคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นทีมหนุนเสริมหลัก งบประมาณพึ่งตนเอง ไม่ว่าจะมีการประชุมหรือกิจกรรมใดๆ จะพูดถึงโทษ พิษภัย ของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกครั้ง ให้ความสำคัญและทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยการบูรณาการการทำงานควบคู่ไปกับกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ประชาชนศรัทธามีความศรัทธาการทำงานของผู้ใหญ่บ้าน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ครูดูแลนักเรียน และคนหัวใจเพชร เป็นนักรณรงค์ในระดับพื้นที่

ชุมชนจังหวัดอุตรดิตถ์ มีแกนนำหลักคือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ให้ความสำคัญทุกครั้งที่มีการประชุม มีกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ วัดปลอดเหล้า งานบุญวัด ลอยกระทงปลอดเหล้า ประชาสัมพันธ์ทุกภาคส่วน มาตรการงดจำหน่ายในสถานที่สำคัญตามกฎหมาย การตรวจตราร้านค้า หากพบการกระทำผิดก็จะถูกตัดสิทธิ์ในการขายสินค้าในงานวัด มีด่านชุมชนในการตรวจและทหาร ชุดรักษาความสงบภายในหมู่บ้าน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เคร่งครัดในกฎหมาย มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ประธานชมรมคนหัวใจเพชร ผู้ประสานงานจังหวัดองค์กรเครือข่ายงดเหล้า ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ข้าราชการบำนาญ เป็นนักรณรงค์ ทุกการประชุมพูดเน้นย้ำทุกครั้งในการประชุมหรือทำกิจกรรมที่

เกี่ยวข้อง งบประมาณจากกองทุนสุขภาพและสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า คนในชุมชนศรัทธาให้ความร่วมมือ

ชุมชนจังหวัดชัยนาท มีแกนนำหลักคือ ผู้ใหญ่บ้าน โดยเป็นผู้ลงมือทำเอง ขับเคลื่อนการทำงานอย่างตั้งใจมาก กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ กิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา การลงชื่อสมัครใจเพื่อเลิกเหล้า มีกติกาชุมชน ประกาศเสียงตามสาย กีฬาปลอดยาเสพติด การประกวดคุ้ม เศรษฐกิจพอเพียง การจัดอาชีพเสริมให้กับชุมชนเพื่องดเหล้า สื่อสารให้หัวหน้าคุ้มเป็นผู้ประสาน/สื่อสารคนในชุมชน พูดทุกครั้งเมื่อมีโอกาสในการประชุมของชุมชน งบประมาณพึ่งตนเอง กองทุนหมู่บ้าน สำนักงานเครือขายองค์กรงดเหล้า สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ คณะกรรมการหมู่บ้านดูแลติดตามตรวจตราในชุมชน นักรณรงค์ ได้แก่ พระสงฆ์ ครู คณะกรรมการหมู่บ้าน ตำรวจ อาสาสมครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล ข้าราชการเกษียณ คนในชุมชนศรัทธาในการทำงานผู้ใหญ่บ้าน ให้ความร่วมมือ มีคณะกรรมการหมู่บ้านช่วยกันขับเคลื่อนให้ความสำคัญตลอดเวลา

ชุมชนจังหวัดปราจีนบุรี มีแกนนำหลัก คือ พระ กิจกรรมที่สำคัญคือ โครงการหมู่บ้านศีลห้า การดื่มน้ำสิริมงคลเพื่อสัญญาในการงดเหล้า กิจกรรมฝากเหล้าให้กับตำรวจ งานวัดปลอดเหล้า 100% กิจกรรมนักเรียนเขียนจดหมายถึงผู้ปกครองเพื่องดละเลิกเหล้า ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนสุขภาพสำนักพุทธ สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า สำนักงานสำสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ มีเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้ใหญ่บ้าน ชมรมคนหัวใจเพชร เป็นนักรณรงค์ มีเสื้อทีมคนหัวใจเพชร ตีฆ้องร้องเป่า เชิดชูคนเลิกเหล้าหรือคนหัวใจเพชร มีการสร้างจุดตรวจให้กับตำรวจเพื่อเคร่งครัดกฎหมายในชุมชน มีนักสืบน้อยซึ่งเป็นบุตรหลานของคนในชุมชน ร่วมมือกันในการทำงานแบบบูรณาการ โดยมีเป้าหมายเรื่องลดละเลิกเหล้าเช่นเดียวกัน

ชุมชนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีแกนนำหลัก คือ ผู้ใหญ่บ้าน เป็นคนหัวใจเพชร กิจกรรมที่สำคัญ คือ กิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา งานบุญ งานศพงดเหล้า นักรณรงค์ ได้แก่ คนหัวใจเพชร ตำรวจ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับอำเภอและตำบล พระ ผู้นำร้านค้าให้ความสำคัญ ได้งบประมาณจากสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า ยังต้องการเพิ่ม

ชุมชนจังหวัดหนองคาย มีแกนนำหลัก คือ พระ เป็นพระนักพัฒนา เรียนจบปริญญาเอกให้ความสำคัญของเหล้า ในศีล 5 ต้นตอแห่งความเสื่อม ประชาชนให้ความศรัทธาวัดเป็นศูนย์รวมของชุมชน กิจกรรมที่สำคัญ หมู่บ้านศีล 5 การแสดงธรรมสอดแทรกอันตรายของการดื่มแอลกอฮอล์ทุกครั้ง ตลอดเวลา กิจกรรมไม่มีเหล้าขายทุกชนิด การสร้างอาชีพเสริมให้กับชุมชนคณะกรรมการหมู่บ้าน มีการบูรณาการการทำงานกับวัด มีกติกาชุมชน งบประมาณไม่ได้รับการสนับสนุน พึ่งตนเอง

ชุมชนจังหวัดสตูล มีแกนนำหลัก คือ ผู้ใหญ่บ้าน เป็นคนหัวใจเพชร กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ ชมรมคนหัวใจเพชรเป็นกิจกรรมหลักที่ใช้ในการขับเคลื่อน กีฬาปลอดสิ่งเสพติด ได้แก่ บาสโลป กิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา ส่งเสริมอาชีพเสริมให้กับชุมชนเพื่องดเหล้า สร้างพื้นที่ปลอดเหล้าให้เพิ่มขึ้น นักรณรงค์ คือ ประธานชมรมคนหัวใจเพชร โต๊ะอีหม่ามผู้นำศาสนาให้ความสำคัญ ชุมชนให้ความร่วมือได้รับงบประมาณจากสำนักงานองค์กรเครือข่ายงดเหล้า กองทุนสุขภาพ สำนักงานหลักประกัน

ชุมชนจังหวัดตรัง มีแกนนำหลัก คือ พระและผู้ใหญ่บ้าน กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ งดเหล้าเข้าพรรษา หมู่บ้านศีล 5 ลดอุบัติเหตุช่วงเทศกาล สวดมนต์ข้ามปี ชวนคนเข้าวัด งบประมาณไม่เพียงพอ นักรณรงค์ ได้แก่ ผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ตำรวจชุมชน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน สาวพักตับ การเชิญชวนชุมชนและแกนนำชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม ผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชน และชุมชนให้ความร่วมมือ

ในส่วนของ ปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ว่า แกนนำหลักที่สำคัญ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลและพระสงฆ์ ซึ่งแกนนำหลักทั้งสามแกนนำจะเป็นบุคคลที่อยู่ในชุมชนใกล้ชิดวิถีชีวิตคนในชุมชน เป็นผู้นำทางการและไม่เป็นทางการ ชุมชนให้ความคารพศรัทธา ศูนย์รวมยึดเหนี่ยวจิตใจ นับได้ว่ามีบทบาทที่สำคัญในการเป็นผู้นำในการควบคุมและป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในส่วนวัสดุอุปกรณ์/งบประมาณ สามารถพึ่งตนเองโดยการบูรนาการกับกิจกรรมต่างๆ ที่ได้รับจัดสรร และสามารถร้องขอหรือได้รับการสนับสนุนหน่วยงานที่สำคัญ ได้แก่ สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ กองทุนสุขภาพตำบล สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักพุทธ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงเรียน กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ กำหนดกติกาชุมชน งดเหล้าเข้าพรรษา หมู่บ้านศีล 5 ชมรมคนหัวใจเพชร งานศพงานบุญงดเหล้า อาชีพเสริม หญิงพักตับ เสื้อทีมบุคคลเลิกเหล้า เชิดชูคนหัวใจเพชร การสื่อสารบอกกล่าวและติดตามเป็นประจำพูดทุกเวที หอกระจายข่าว กีฬาต้านยาเสพติด เศรษฐกิจพอเพียง ผู้นำเป็นตัวอย่างที่ดี การมีส่วนร่วมและประสานเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ภาคีเครือข่ายที่สำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน กำนัน ข้าราชการบำนาญ ครอบครัว เด็กและเยาวชน ปราชญ์ชาวบ้าน หมอประจำตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทหาร ตำรวจ ชุดรักษาความสงบในชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบล ผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าระดับจังหวัด เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล จาการผลการศึกษาปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถสรุปแสดงการเปรียบเทียบภาพรวมปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำแนกรายจังหวัด ได้ดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบภาพรวมปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกรายจังหวัด

ชุมชน	แกนนำหลัก	ลักษณะแกนนำหลัก	แหล่งทุนหลัก	กิจกรรมหลัก	ภาคีเครือข่าย
พะเยา	ผู้ใหญ่บ้าน	ชุมชนศรัทธาและให้ความร่วมมือ	พึ่งตนเอง	กติกาชุมชน เวทีคณะกรรมการหมู่บ้าน พูดทุกเวทีทุกกิจกรรมทำต่อเนื่อง ให้ความสำคัญ	คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้อำนวยการส่งเสริมสุขภาพตำบล ครู คนหัวใจเพชร
อุตรดิตถ์	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	ชุมชนศรัทธาและให้ความร่วมมือ	พึ่งตนเองและได้รับการสนับสนุน	ให้ความสำคัญทุกครั้งที่มีการประชุม วัด งานบุญ ลอยกระทง ปลอดเหล้า ประชาสัมพันธ์เคร่งครัดกฎหมาย ตรวจตราร้านค้าด่านชุมชน ชุดรักษาความสงบ เน้นย้ำการประชุม	วัด ทหาร ชุดรักษาความสงบ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ประธานชมรมคนหัวใจเพชร ผู้ประสานงานเครื่องข่ายองค์กรงดเหล้า คณะกรรมการหมู่บ้าน ข้าราชการบำนาญ
ชัยนาท	ผู้ใหญ่บ้าน	ชุมชนศรัทธาและให้ความร่วมมือ	พึ่งตนเอง	งดเหล้าเข้าพรรษา ลงชื่อสมัครใจเลิกเหล้า กติกาชุมชนเสียงตามสาย กีฬาปลอดยาเสพเสพติด	คณะกรรมการหมู่บ้าน สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า พระสงฆ์ ครู ตำรวจ

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบภาพรวมปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกรายจังหวัด**(ต่อ)**

ชุมชน	แกนนำหลัก	ลักษณะแกนนำหลัก	แหล่งทุนหลัก	กิจกรรมหลัก	ภาคีเครือข่าย
				การประกวดคุ้ม เศรษฐกิจพอเพียง อาชีพเสริม สื่อสาร หัวหน้าคุ้ม	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ข้าราชการเกษียณ
ปราจีนบุรี	พระ	ชุมชนศรัทธาและให้ความร่วมมือ	พึ่งตนเองและได้รับการสนับสนุน	หมู่บ้านศีล 5 การดื่มน้ำสิริมงคลงดเหล้า ฝากเหล้าให้กับตำรวจ วัดปลอดเหล้า นักเรียนเขียนจดหมาย ผู้ปกครองงดเหล้า เสื้อทีมเลิกเหล้า จุดตรวจบังคัด กฎหมาย นักสืบน้อย	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้ใหญ่บ้าน ชมรมคนหัวใจเพชร ตำรวจ นักสืบน้อย สำนักพุทธ สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบภาพรวมปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกรายจังหวัด**(ต่อ)**

ชุมชน	แกนนำหลัก	ลักษณะแกนนำหลัก	แหล่งทุนหลัก	กิจกรรมหลัก	ภาคีเครือข่าย
กาฬสินธุ์	ผู้ใหญ่บ้าน	ชุมชนศรัทธาและให้ความร่วมมือ	พึ่งตนเองและได้รับการสนับสนุน	งดเหล้าเข้าพรรษา งานบุญ งานศพ งดเหล้า ร้านค้าให้ความสำคัญ	ตำรวจ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับอำเภอและตำบล พระ ร้านค้า คนหัวใจเพชร
หนองคาย	พระ	ชุมชนศรัทธาและให้ความร่วมมือ	พึ่งตนเอง	หมู่บ้านศีล 5 สอดแทรกธรรมะ อันตราย เหล้าอาชีพเสริม งานบุญงานศพงดเหล้า กติกาชุมชน	คณะกรรมการหมู่บ้าน
สตูล	ผู้ใหญ่บ้าน	ชุมชนศรัทธาและให้ความร่วมมือ	พึ่งตนเองและได้รับการสนับสนุน	ชมรมคนหัวใจเพชร กีฬาปลอดสิ่งเสพติด บาสโลป งดเหล้าเข้าพรรษา อาชีพเสริม พื้นที่ปลอดเหล้า	สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าวัด ผู้นำศาสนา ชมรมคนหัวใจเพชร กองทุนสุขภาพ

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบภาพรวมปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกรายจังหวัด**(ต่อ)**

ชุมชน	แกนนำหลัก	ลักษณะแกนนำหลัก	แหล่งทุนหลัก	กิจกรรมหลัก	ภาคีเครือข่าย
ตรัง	พระและผู้ใหญ่บ้าน	ชุมชนศรัทธาและให้ความร่วมมือ	พึ่งตนเองและได้รับการสนับสนุน	งดเหล้าเข้าพรรษา หมู่บ้านศีล 5 ลดอุบัติเหตุช่วงเทศกาล สวดมนต์ข้ามปี ชวนคนเข้าวัด	พระ เครือข่ายองค์กรงดเหล้า ชุดรักษาความปลอดภัย อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ตำรวจ เจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำตำบล กำนัน สาวพักตับ องค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อมาตรการชุมชนในแผนยุทธศาสตร์แอลกอฮอล์

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของชุมชนในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 8 ชุมชนจังหวัด ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ด้วยวิธีการสังเกต สอบภาม สัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม ลงพื้นที่เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สามารถเสนอแนะนโยบายที่สำคัญ ดังนี้

ระดับชุมชน ได้แก่ 1. ชุมชนควรมีการกำหนดกติกาหรือธรรมนูญในระดับหมู่บ้าน 2. ชุมชนต้องให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามกฎหมาย 3. ชุมชนโดยเฉพาะระดับครัวเรือนต้องให้ความสำคัญและตระหนักในโทษพิษภัยของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 4. การจัดตั้งด่านชุมชน โดยเฉพาะช่วงเทศกาลหรือวันสำคัญ เช่น เมาไม่ขับ7 วันอันตราย เป็นต้น 5.ชุมชนสนับสนุนหมู่บ้านศีลห้าและกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา โดยพระเป็นแกนนำ 6. ชุมชนควรมีการประสานความร่วมมือหน่วยงานระดับพื้นที่ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบล วัด โรงเรียน และชุมชนในระดับครอบครัว สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า คณะกรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข เป็นต้น

ระดับหน่วยงาน ได้แก่ 1.หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น รพสต./อบต/สสส. สนับสนุนโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา งานบุญงดเหล้า งานศพปลอดเหล้า 2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น รพสต./อบต./

สสส/กรมควบคุมโรค มอบรางวัลคนเลิกเหล้า/คนหัวใจเพชร/หน่วยงานสนับสนุนเลิกเหล้า ในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ระดับภาค/เขต 3. สร้างความเข้าใจ/การมีส่วนร่วมในระดับชุมชน โดยเฉพาะหัวหน้าครอบครัว/บุคคลในครอบครัว 4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านกฎหมาย ควบคุมการขายเหล้าเถื่อน เหล้าขาว/ตักเตือนเดินตรวจ ร้านค้า งานวัด งานต่างๆ ในชุมชน 5.พัฒนาอาชีพเสริมให้กับชุมชน เพื่อลดการว่างงาน ไปหันดื่มสุรา 6. ประกาศนโยบายลด ละ เลิกเหล้า ในระดับหน่วยงานที่อยู่ในชุมชน 7. ค้นหาและสนับสนุน ผู้นำหลัก เช่น หัวหน้า รพสต. อสม. ผู้ใหญ่บ้าน อบต. เป็นต้น ในการควบคุมรณรงค์ลดละเลิกเหล้า 8. สนับสนุนหมู่บ้านศีลห้าและสนับสนุนงดเหล้าเข้าพรรษา 9. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนงบประมาณ/สื่อวัสดุอุปกรณ์ แผ่นป้าย เอกสาร ให้กับแกนนำ หน่วยงานแกนนำ 10. สนับสนุนการตั้งด่านชุมชน เช่น เมาไม่ขับ/ 7 วันอันตราย เป็นต้น

ระดับภาค ได้แก่ 1. สนับสนุนโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา งานบุญงดเหล้า งานศพปลอดเหล้า 2. มอบรางวัลคนเลิกเหล้า/คนหัวใจเพชร/หน่วยงานสนับสนุนเลิกเหล้า ในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ระดับภาค/เขต 3.สร้างความเข้าใจ/การมีส่วนร่วมในระดับชุมชน โดยเฉพาะหัวหน้าครอบครัว/บุคคลในครอบครัว 4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านกฎหมาย ควบคุมการขายเหล้าเถื่อน เหล้าขาว/ตักเตือน ร้านค้า งานวัด งานต่างๆ ในชุมชน 5.พัฒนาอาชีพเสริมให้กับชุมชน เพื่อลดการว่างงาน ไปหันดื่มสุรา 6.ประกาศนโยบายลด ละ เลิกเหล้า ในระดับภาค/เขต 7. สนับสนุนหมู่บ้านศีลห้า และสนับสนุนงดเหล้าเข้าพรรษา โดยพระเป็นแกนนำ 8. สนับสนุนงบประมาณ/สื่อวัสดุอุปกรณ์ แผ่นป้าย เอกสาร ให้กับพื้นที่

ระดับประเทศ ได้แก่ 1.สนับสนุนโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา งานบุญงดเหล้า งานศพปลอดเหล้า 2. มอบรางวัลคนเลิกเหล้า/คนหัวใจเพชร/หน่วยงานสนับสนุนเลิกเหล้า ในระดับประเทศ 3. สร้างความเข้าใจ/การมีส่วนร่วมในระดับภาค หน่วยงาน แกนนำชุมชน 4. บังคับกฎหมาย ควบคุมการขายเหล้าเถื่อน เหล้าขาว/ตักเตือน บริษัท ร้านค้า งานวัด งานต่างๆ ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย 5. สร้างรายได้พัฒนาอาชีพเสริมให้กับชุมชน เพื่อลดการว่างงาน ไปหันดื่มสุรา 6. ประกาศนโยบายลด ละ เลิกเหล้า ในระดับระดับประเทศลงสู่ระดับพื้นที่ให้เป็นรูปธรรม 7. จัดเก็บภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น 8. สนับสนุนหมู่บ้านศีลห้า และกิจกรรมสนับสนุนงดเหล้าเข้าพรรษาทั้งประเทศ 9. จัดสรรงบประมาณ/สื่อวัสดุอุปกรณ์ เพิ่มขึ้น สามารถสรุป แสดงได้ดังภาพที่ 1

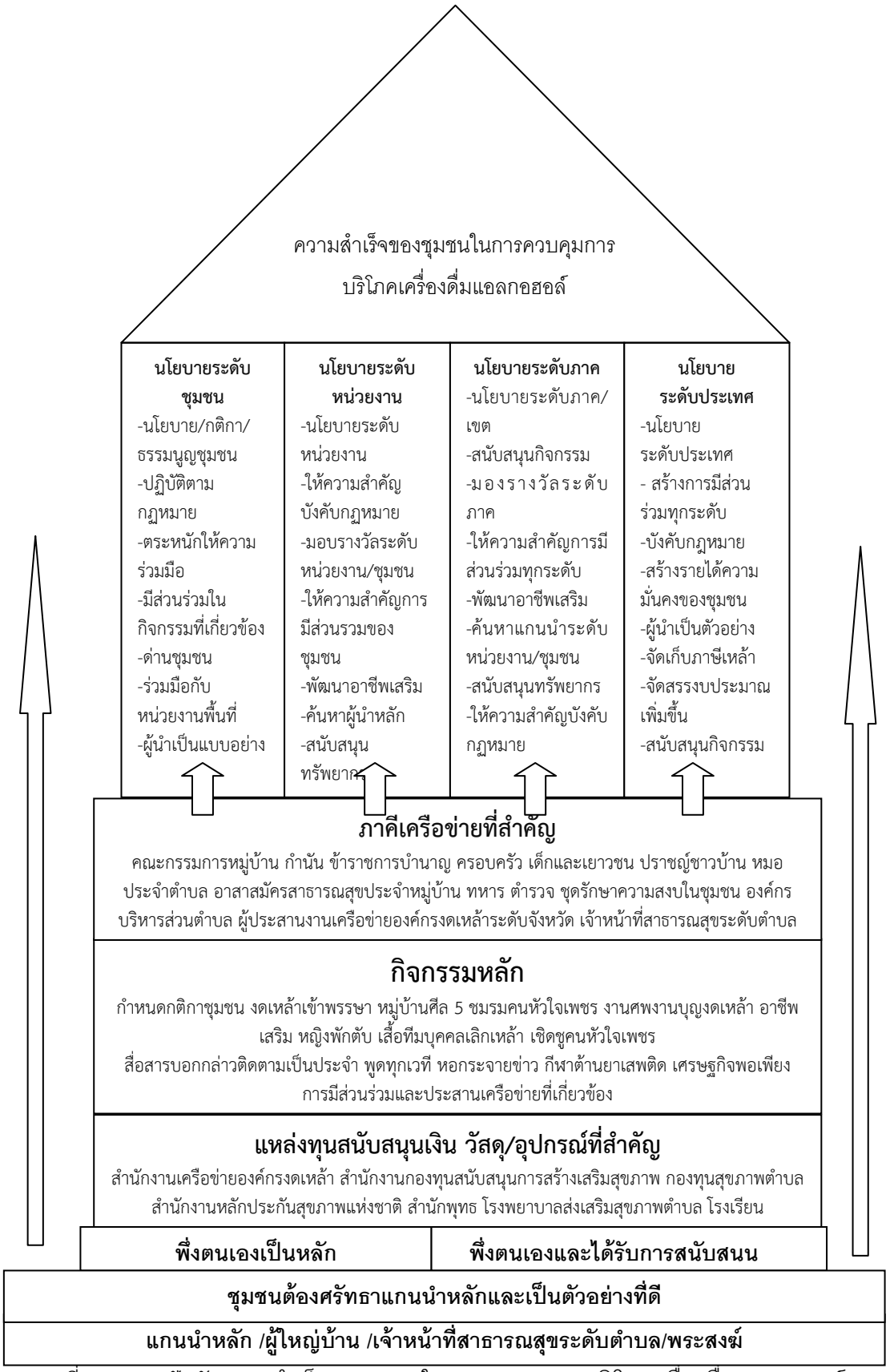

ภาพที่ 1 แสดง ปัจจัยความสำเร็จของชุมชนในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

รูปแบบการวิจัยแบบ Mixed Method เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ(Quantitative Study) นำข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง และใช้สถิติเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์สร้างเครื่องมือการศึกษาเชิงคุณภาพ(Qualitative Study) ประชากรเชิงพื้นที่ ได้แก่ ชุมชนต้นแบบการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในประเทศไทย ตามเกณฑ์ชุมชนต้นแบบลดละเลิกเหล้า ของสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า(สคล.) ได้แก่ การจัดองค์กรชุมชน กระบวนการชุมชนคนสู้เหล้า ชมรมคนหัวใจเพชร การขยายผลการรณรงค์ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการงดเหล้า ของผู้ดื่มในชุมชน การยกระดับเป็นชุมขนแหล่งเรียนรู้ และได้รับรางวัลเกี่ยวกับการดำเนินงานชุมชนคนสู้เหล้า การสุ่มตัวอย่างเชิงพื้นที่ โดยการเจาะจง ตัวแทนชุมชนต้นแบบการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในประเทศไทย ตามเกณฑ์ชุมชนต้นแบบลดละเลิกเหล้า ของสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าจำนวน 4 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ภาคละ 2 ชุมชนต้นแบบ รวมทั้งสิ้น 8 พื้นที่ตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม(Focus Group)และสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) สังเกต ลงพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ประชาชนที่ดื่มสุรา ประชาชนที่ไม่ดื่มสุรา พระ ครู ตำรวจ แกนนำชุมชน ผู้นำชุมชน อาสาสมัครฯ ร้านค้า หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เป็นต้น รวมทั้งวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธี Content Analysis

สรุปผลการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากาการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.10 อายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 33.30 และ ระหว่าง 61-70 ปี ร้อยละ 30 อายุเฉลี่ย 56.95 ปี สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 69.70 ระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 65.40 อาชีพหลักเกษตรกรรม ร้อยละ 44.20 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 500-20,000 บาท รายได้เฉลี่ย 8,310 บาท สภาพการใช้จ่ายไม่พอใช้มีหนี้สิน ร้อยละ 37.50 พอใช้แต่ไม่มีเหลือเก็บ ร้อยละ 21.30 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บุคคลรอบข้าง มี ร้อยละ 67.50 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ ดื่ม (ในรอบปีที่ผ่านมา)60 ไม่ต้องการเลิกดื่ม ร้อยละ 85 ภาพรวมส่วนใหญ่ระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา อยู่ในระดับเสี่ยงต่ำ ร้อยละ

82.50 ระดับเสี่ยง ร้อยละ 11.67 ระดับอันตราย ร้อยละ 5.00 ระดับติดสุรา ร้อยละ 0.83 ตามลำดับ รายข้อและภาพรวมพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับดี

2. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากการศึกษา พบว่า แกนนำหลัก ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลและพระสงฆ์ แกนนำชุมชนต้องได้รับการศรัทธาและเป็นตัวอย่างที่ดีของชุมชน การดำเนินงานโดยพึ่งตนเองเป็นหลัก และการพึ่งตนเองและได้รับการสนับสนุน แหล่งทุนสนับสนุนเงิน วัสดุ/อุปกรณ์ที่สำคัญ ได้แก่ สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ กองทุนสุขภาพตำบล สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักพุทธ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงเรียน กิจกรรมหลัก ไดแก้ กำหนดกติกาชุมชน งดเหล้าเข้าพรรษา หมู่บ้านศีล 5 ชมรมคนหัวใจเพชร งานศพงานบุญงดเหล้า อาชีพเสริม หญิงพักตับ เสื้อทีมบุคคลเลิกเหล้า เชิดชูคนหัวใจเพชรสื่อสารบอกกล่าวติดตามเป็นประจำ พูดทุกเวที หอกระจายข่าว กีฬาต้านยาเสพติด เศรษฐกิจพอเพียง การมีส่วนร่วมและประสานเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ภาคีเครือข่ายที่สำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน กำนัน ข้าราชการบำนาญ ครอบครัว เด็กและเยาวชน ปราชญ์ชาวบ้าน หมอประจำตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทหาร ตำรวจ ชุดรักษาความสงบในชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบล ผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าระดับจังหวัด เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล

3. เพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อมาตรการชุมชนในแผนยุทธศาสตร์แอลกอฮอล์

จากการศึกษา พบว่า ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญ ดังนี้ นโยบายระดับชุมชน **ได้แก่** นโยบาย/กติกา/ธรรมนูญชุมชน การปฏิบัติตามกฎหมาย ความตระหนักให้ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ด่านชุมชน ความร่วมมือกับหน่วยงานพื้นที่ ผู้นำเป็นแบบอย่าง **นโยบาย** ระดับหน่วยงาน ได้แก่ นโยบายระดับหน่วยงาน การให้ความสำคัญบังคับกฎหมาย การมอบรางวัลระดับหน่วยงาน/ชุมชน การให้ความสำคัญการมีส่วนรวมของชุมชน การพัฒนาอาชีพเสริม การค้นหาผู้นำหลัก การสนับสนุนทรัพยากร นโยบายระดับภาค ได้แก่ นโยบายระดับภาค/เขต การสนับสนุนกิจกรรม การมอบรางวัลระดับภาค การให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมทุกระดับ การพัฒนาอาชีพเสริม การค้นหาแกนนำระดับหน่วยงาน/ชุมชน การสนับสนุนทรัพยากร การให้ความสำคัญบังคับกฎหมาย นโยบายระดับประเทศ ได้แก่ นโยบายระดับประเทศ การสร้างการมีส่วนร่วมทุกระดับ การบังคับกฎหมาย การสร้างรายได้ความมั่นคงของชุมชน การผู้นำเป็นตัวอย่าง การจัดเก็บภาษีเหล้า การจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น การสนับสนุนกิจกรรม

อภิปรายผลการศึกษา

ในส่วนของ ปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ว่า

แกนนำหลักที่สำคัญ เป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรก หากขาดแกนนำที่ตระหนักและให้ความสำคัญการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะไม่ประสบความสำเร็จ แกนนำสำคัญ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล และพระสงฆ์ ซึ่งแกนนำหลักทั้งสามคนสามาถเป็นใครก็ได้หากมีความพร้อมและเป็นบุคคลที่อยู่ในชุมชนใกล้ชิดวิถีชีวิตคนในชุมชน เป็นผู้นำทางการและไม่เป็นทางการ ชุมชนให้ความเคารพศรัทธา ศูนย์รวมยึดเหนี่ยวจิตใจ นับได้ว่ามีบทบาทที่สำคัญในการเป็นผู้นำในการควบคุมและป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งผู้นำทั้งสามสามารถเป็นแกนนำหลัก และมีโอกาสประสบความสำเร็จในการดำเนินการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากเป็นผู้ที่ประชาชนในชุมชนให้ความเคารพนับถือ แต่จะต้องมีประพฤติกรรมที่เหมาะสมกับการลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะถ้าสามารถเลิกดื่มหรือไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาก่อน สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ (2557) ที่กล่าวว่า แกนนำ/ผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีความสำคัญอย่างมากในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งแกนนำ/ผู้นำมีบทบาทสำคัญ ในการเป็นผู้นำ เป็นต้นแบบ สามารถกระตุ้น ชักจูงโน้มน้าวใจให้ชุมชน เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนอยู่เสมอ มีความเข้าใจปัญหาของชุมชนและสังคม ตลอดจนถึงวัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นอย่างดี

ในส่วนวัสดุอุปกรณ์/งบประมาณ สามารถดำเนินการแบ่งเป็น 2 กลุ่มได้ คือ กลุ่มแรก ได้แก่ การพึ่งตนเองโดยการบูรนาการกับกิจกรรมต่างๆ ซึ่งไม่ได้รับทุนสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก มีเพียงวัสดุ/อุปกรณ์ งบประมาณที่มีอย่างจำกัดจากโครงการ/กิจกรรมอื่นๆ ที่สามารถประยุกต์นำมาใช้บูรณาการได้ อย่างไรก็ตามหากมีหน่วยงานภายนอกสนับสนุนในส่วนที่เกี่ยวข้องได้ การขับเคลื่อนการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็จะประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น กลุ่มสอง ได้แก่ การพึ่งตนเองและสามารถร้องขอหรือได้รับการสนับสนุนหน่วยงานที่สำคัญ ได้แก่ สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ กองทุนสุขภาพตำบล สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักพุทธ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงเรียน สอดคล้องกับสมาน ฟูตระกูล และนางสุประภา จักษุดุล (2553) ที่กล่าวว่า ปัจจัยความสำเร็จของโครงการ ได้แก่ การได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากบุคลากรและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานทั้งในระดับจังหวัด/อำเภอเป็นอย่างดี ผู้บริหาร/นักวิชาการของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข/สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด./สำนักงานควบคุมป้องกันโรค/สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า./สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี สมาชิกในชุมชนจะมีความเข้มแข็งและมีมาตรการทางชุมชนของตนเอง และสอดคล้องกับGreen, Lawrence W., (1980) ในเรื่องของปัจจัยเอื้อ (Enabling Factors) คือสิ่งที่เป็นแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นในการแสดง พฤติกรรมของบุคคลชุมชน รวมทั้งทักษะที่จะช่วยให้บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ได้ด้วยและ ความสามารถที่จะใช้แหล่งทรัพยากรต่างๆ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับ ราคา และระยะทาง เวลา นอกจากนั้นสิ่งสำคัญก็คือ การ

หาได้ง่าย และความสามารถเข้าถึงได้ของสิ่งจำเป็นในการแสดงพฤติกรรมหรือช่วยให้การแสดงพฤติกรรมนั้นๆ เป็นไปได้ง่ายขึ้น

ในส่วนของกิจกรรมที่สำคัญ สามารถดำเนินการบูรณาการโครงการ/กิจกรรม ตามความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ได้แก่ กำหนดกติกาชุมชน งดเหล้าเข้าพรรษา หมู่บ้านศีล 5 ชมรมคนหัวใจเพชร งานศพงานบุญงดเหล้า อาชีพเสริม หญิงพักตับ เสื้อทีมบุคคลเลิกเหล้า เชิดชูคนหัวใจเพชร การสื่อสารบอกกล่าวและติดตามเป็นประจำพูดทุกเวที หอกระจายข่าว กีฬาต้านยาเสพติด (เอกชัย กันธวงศ์และคณะ, 2557) เศรษฐกิจพอเพียง ผู้นำเป็นตัวอย่างที่ดี การมีส่วนร่วมและประสานเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้นสอดคล้องกับ สมตระกูล ราศิริ (2562) ได้ดำเนินโครงการ การ ลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนบ้านเขาสมอแคลง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก วิทยาลัยการสธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก โดยมีขั้นตอน ดังนี้สำรวจปัญหา สำรวจวิเคราะห์ สรุป เผยแพร่สภาพปัญหาการดื่มเหล้าในชุมชน มอบรางวัลบุคคลและร้านต้นแบบลด ละ เลิกเหล้า กิจกรรมออกแบบเกียรติบัตร ไวนิล ป้ายลด ละ เลิกเหล้า ประชุมสรุปผลโครงการประชาชนให้ความสนใจ อยากลดเหล้า /งดเหล้า ร้านเหล้าไม่ขายเหล้าในวันพระ 8 ร้าน ครอบครัวเลิกเหล้า 1 ครอบครัวบุคคลเลิกเหล้า 3 คน งานศพในวัดไม่มีเหล้า 5 ครั้ง งานศพที่บ้านลดเหล้า 5 บ้าน งานแต่งงานลดเหล้า 2 บ้าน งานบุญใหญ่ปลอดเหล้า 1 ครั้ง ประมาณการประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อเหล้าในชุมชน 95,000 บาท ในช่วงดำเนินโครงการ และสอดคล้องกับ สมพงษ์ จันทร์ขอนแก่น(2559) พบว่า 1. รูปแบบในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน ประกอบด้วย 1) การจัดตั้งภาคีเครือข่ายการดำเนินงานที่เป็นทุนทางสังคมในพื้นที่ ได้แก่ ภาควิชาการ ภาคประชาชนและสังคม ภาครัฐ 2) การกำหนดเป้าหมาย ประชาชนลด ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อสุขภาพและสังคมที่ดีขึ้น และ 3) กำหนดมาตรการที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน คือ ลดโอกาส ลดการเข้าถึง และลดพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นำไปสู่การประกาศใช้และเผยแพร่ในชุมชน พบว่าเกิดการบูรณาการทำงานร่วมกันของพลังภาคีเครือข่าย พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนลดลง แนวโน้มการเกิดอุบัติเหตุเมาแล้วขับ และการทะเลาะวิวาทในชุมชนลดลง มีบุคคลต้นแบบงดเหล้าตลอดและเลิกเหล้าตลอดชีวิต ในส่วนของภาคีเครือข่ายที่สำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน กำนัน ข้าราชการบำนาญ ครอบครัว เด็กและเยาวชน เชื่อมโยงกีฬาต้านยาเสพติดในโรงเรียน (เอกชัย กันธวงศ์และคณะ, 2557) ปราชญ์ชาวบ้าน หมอประจำตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทหาร ตำรวจ ชุดรักษาความสงบในชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบล ผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าระดับจังหวัด และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล สอดคล้องกับสมาน ฟูตระกูล และนางสุประภา จักษุดุล (2553) คือปัจจัยความสำเร็จของโครงการ ได้แก่ ได้รับความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายผู้รับผิดชอบงานทั้งในระดับจังหวัด/อำเภอเป็นอย่างดี ผู้บริหาร/นักวิชาการของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข/สสจ./สคร./สคล./สสอ./สอ.ให้การสนับสนุน

เป็นอย่างดีสมาชิกในชุมชนเข้มแข็งมีมาตรการทางชุมชน และสอดคล้องกับ *Abigail A. Fagan,* and el (2011) พบว่า ความพยายามของชุมชนในการลดการใช้แอลกอฮอล์ในกลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ คุณลักษณะทั่วไปของกลยุทธ์ชุมชนที่ประสบความสำเร็จคือ การพึ่งพาพันธมิตรในท้องถิ่นเพื่อเลือกและใช้มาตรการแทรกแซงเชิงป้องกันที่แสดงให้เห็นว่ามีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลง

ในส่วนนโยบายที่สำคัญ ระดับชุมชน ได้แก่ 1. ชุมชนควรมีการกำหนดกติกาหรือธรรมนูญในระดับหมู่บ้าน 2. ชุมชนต้องให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามกฎหมาย 3. ชุมชนโดยเฉพาะระดับครัวเรือนต้องให้ความสำคัญและตระหนักในโทษพิษภัยของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งสอดคล้องกับ Richard A. Brown and el (2009) ได้แก่ การดูแลสุขภาพตนเอง ลด ละ เลิกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการออกกำลังกาย ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งในการทำให้สุขภาพดีขึ้น 4.การจัดตั้งด่านชุมชน โดยเฉพาะช่วงเทศกาลหรือวันสำคัญ เช่น เมาไม่ขับ 7 วันอันตราย เป็นต้น 5.ชุมชนสนับสนุนหมู่บ้านศีลห้าและกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา โดยพระเป็นแกนนำ รวมถึงร้านค้าผู้จำหน่าย(กฤษณ์ ขุนลึก และคณะ(2556) ที่กล่าวว่า ต้องมีการควบคุมในความต้องการขายสุรา ลดความต้องการดื่มของผู้ซื้อ ปรับค่านิยมให้เกิดการยอมรับ มีการตรวจตราร้านค้า บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง 6. ชุมชนควรมีการประสานความร่วมมือหน่วยงานระดับพื้นที่ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบล วัด โรงเรียน และชุมชนในระดับครอบครัว สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า คณะกรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข เป็นต้น สอดคล้องกับ สมาน ฟูตระกูล และสุประภา จักษุดุล (2553) ได้ดำเนินโครงการพัฒนาชุมชนต้นแบบในการควบคุมลด ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สรุปผลการเรียนรู้ โครงการพัฒนายุทธศาสตร์และพัฒนาวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปี 2553 การพัฒนาชุมชนต้นแบบในการควบคุม ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการดำเนินโครงการ พบว่า การแก้ไขปัญหาการดื่มเหล้า ควรทำทั้งในระดับนโยบาย และกระบวนการทางสังคม ควบคู่กันไปกับการใช้มาตรการทางกฎหมาย และมุ่งเน้นไปที่การป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ ลดความรุนแรง ผลกระทบจากการดื่มเหล้า สิ่งสำคัญคือการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และค่านิยมการดื่มของสังคมในทุกระดับ ดังนั้นการสร้างและพัฒนาชุมชนลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ควรมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดปัจจัยเอื้อและสร้าง/สนับสนุนปัจจัยในการลด ละ เลิกฯ ตามความสอดคล้อง เหมาะสมของแต่ละชุมชน นอกจากเป็นการกระตุ้นและสร้างขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของชุมชนที่ดำเนินการ ยังจะเป็นการสนับสนุนนโยบายการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สอดคล้องกับพิชัย แสงชาญชัย, 2552 ที่ได้กล่าวถึงการช่วยเหลือผู้ดื่มสุรา/ติดสุรา ให้มีแรงจูงใจ ในการเปลี่ยนแปลงตนเอง สังคมโดยเฉพาะชุมชนคนรอบข้าง คนในครอบครัวซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้จิตสังคมบำบัด หากมีคนติดสุราเรื้อรัง เพื่อช่วยปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรม หรือการป้องกันกับมาดื่มซ้ำ รวมถึงการประสานหน่วยงานที่สามารถบัดบัด รักษา ได้แก่ โรงพยาบาล มาช่วยเสริมแรงให้เกิด Memory happiness

ระดับหน่วยงาน ได้แก่ 1.หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น รพสต./อบต/สสส. สนับสนุนโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา งานบุญงดเหล้า งานศพปลอดเหล้า 2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น รพสต./อบต./สสส/กรมควบคุมโรค มอบรางวัลคนเลิกเหล้า/คนหัวใจเพชร/หน่วยงานสนับสนุนเลิกเหล้า ในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ระดับภาค/เขต 3. สร้างความเข้าใจ/การมีส่วนร่วมในระดับชุมชน โดยเฉพาะหัวหน้าครอบครัว/บุคคลในครอบครัว 4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านกฎหมาย ควบคุมการขายเหล้าเถื่อน เหล้าขาว/ตักเตือนเดินตรวจ ร้านค้า งานวัด งานต่างๆ ในชุมชน 5.พัฒนาอาชีพเสริมให้กับชุมชน เพื่อลดการว่างงาน ไปหันดื่มสุรา 6. ประกาศนโยบายลด ละ เลิกเหล้า ในระดับหน่วยงานที่อยู่ในชุมชน 7. ค้นหาและสนับสนุน ผู้นำหลัก เช่น หัวหน้า รพสต. อสม. ผู้ใหญ่บ้าน อบต. เป็นต้น ในการควบคุมรณรงค์ลดละเลิกเหล้า 8. สนับสนุนหมู่บ้านศีลห้าและสนับสนุนงดเหล้าเข้าพรรษา 9. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนงบประมาณ/สื่อวัสดุอุปกรณ์ แผ่นป้าย เอกสาร ให้กับแกนนำ หน่วยงานแกนนำ 10. สนับสนุนการตั้งด่านชุมชน เช่น เมาไม่ขับ/ 7 วันอันตราย เป็นต้น สอดคล้องกับ สมาน ฟูตระกูล และนางสุประภา จักษุดุล (2553) ได้ดำเนินโครงการพัฒนาชุมชนต้นแบบในการควบคุมลด ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สรุปผลการเรียนรู้ โครงการพัฒนายุทธศาสตร์และพัฒนาวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปี 2553 การพัฒนาชุมชนต้นแบบในการควบคุม ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการดำเนินโครงการ พบว่า หน่วยงาน องค์กรเอกชน เครือข่ายมีความสำคัญในระดับพื้นที่เช่นเดียวกัน เพื่อให้เกิดการประสานการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ จำเป็นจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี สนับสนุนชุมชนในพื้นที่ตนเองรับผิดชอบพร้อมกับบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินการลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีประสิทธิภาพ

ระดับภาค ได้แก่ 1. สนับสนุนโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา งานบุญงดเหล้า งานศพปลอดเหล้า 2. มอบรางวัลคนเลิกเหล้า/คนหัวใจเพชร/หน่วยงานสนับสนุนเลิกเหล้า ในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ระดับภาค/เขต 3.สร้างความเข้าใจ/การมีส่วนร่วมในระดับชุมชน โดยเฉพาะหัวหน้าครอบครัว/บุคคลในครอบครัว 4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านกฎหมาย ควบคุมการขายเหล้าเถื่อน เหล้าขาว/ตักเตือน ร้านค้า งานวัด งานต่างๆ ในชุมชน 5. พัฒนาอาชีพเสริมให้กับชุมชน เพื่อลดการว่างงานไปหันดื่มสุรา 6.ประกาศนโยบายลด ละ เลิกเหล้า ในระดับภาค/เขต 7. สนับสนุนหมู่บ้านศีลห้า และสนับสนุนงดเหล้าเข้าพรรษา โดยพระเป็นแกนนำ 8. สนับสนุนงบประมาณ/สื่อวัสดุอุปกรณ์ แผ่นป้าย เอกสาร ให้กับพื้นที่ สอดคล้องกับ สมาน ฟูตระกูล และสุประภา จักษุดุล (2553) ได้ดำเนินโครงการพัฒนาชุมชนต้นแบบในการควบคุมลด ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สรุปผลการเรียนรู้ เพชรบูรณ์ โครงการพัฒนายุทธศาสตร์และพัฒนาวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปี 2553 กิจกรรมที่ 10 การพัฒนาชุมชนต้นแบบในการควบคุม ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการดำเนินโครงการ พบว่า การเตรียมความพร้อมทั้งบุคลากร

แกนนำในพื้นที่ให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเพื่อให้การพัฒนาชุมชนต้นแบบมีประสิทธิภาพและขยายสู่ชุมชนอื่นๆ มากขึ้น มีการติดต่อประสานงานทั้งหน่วยงาน องค์กรเอกชน เครือข่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ให้มากขึ้น เพื่อประสานการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การแก้ไขปัญหาการดื่มเหล้า ควรทำทั้งในระดับนโยบาย และกระบวนการทางสังคม ควบคู่กันไปกับการใช้มาตรการทางกฎหมาย และมุ่งเน้นไปที่การป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ ลดความรุนแรง ผลกระทบจากการดื่มเหล้า สิ่งสำคัญคือการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และค่านิยมการดื่มของสังคมในทุกระดับ ดังนั้นการสร้างและพัฒนาชุมชนลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ควรมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อลดปัจจัยเอื้อและสร้าง/สนับสนุนปัจจัยในการลด ละ เลิกฯ ตามความสอดคล้อง เหมาะสมของแต่ละชุมชน นอกจากเป็นการกระตุ้นและสร้างขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของชุมชนที่ดำเนินการ ยังจะเป็นการสนับสนุนนโยบายการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ระดับประเทศ ได้แก่ 1.สนับสนุนนโยบายควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับประเทศลงสู่ระดับพื้นที่ให้เป็นรูปธรรม 2. มอบรางวัลคนเลิกเหล้า/คนหัวใจเพชร/หน่วยงานสนับสนุนเลิกเหล้าในระดับประเทศ 3. สร้างความเข้าใจ/การมีส่วนร่วมทุกภาคีเครือข่าย สอดคล้องกับ Audrey L. Begun *And* John D. Clapp(2015) ที่พบว่า ต้องมีการประสานการทำงานร่วมกันหลายภาคส่วน และการคิดนวัติกรรมหรือวิธีการที่แก้ปัญหาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดอย่างยั่งยืน 4. บังคับกฎหมายให้ปฏิบัติตามกฎหมาย 5. สร้างรายได้พัฒนาอาชีพเสริมโดยใช้ชุมชนเป็นรากฐานพัฒนาประเทศ 6 จัดเก็บภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น7. สนับสนุน/ส่งเสริมกิจกรรมการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น งดเหล้าเข้าพรรษา งานบุญการแต่งงานศพปลอดเหล้า หมู่บ้านศีล 5 เศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับสมาน ฟูตระกูล และสุประภา จักษุดุล (2553) ได้ดำเนินโครงการพัฒนาชุมชนต้นแบบในการควบคุมลด ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สรุปผลการเรียนรู้ เพชรบูรณ์ โครงการพัฒนายุทธศาสตร์และพัฒนาวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปี 2553 กิจกรรมที่ 10 การพัฒนาชุมชนต้นแบบในการควบคุม ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการดำเนินโครงการ พบว่า การแก้ไขปัญหาการดื่มเหล้า ควรทำทั้งในระดับนโยบาย และกระบวนการทางสังคม ควบคู่กันไปกับการใช้มาตรการทางกฎหมาย และมุ่งเน้นไปที่การป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ ลดความรุนแรง ผลกระทบจากการดื่มเหล้า สิ่งสำคัญคือการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และค่านิยมการดื่มของสังคมในทุกระดับ ดังนั้นการสร้างและพัฒนาชุมชนลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ควรมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อลดปัจจัยเอื้อและสร้าง/สนับสนุนปัจจัยในการลด ละ เลิกฯ ตามความสอดคล้อง เหมาะสมของแต่ละชุมชน นอกจากเป็นการกระตุ้นและสร้างขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของชุมชนที่ดำเนินการ ยังจะเป็นการสนับสนุนนโยบายการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาบุคคลแกนนำสำคัญ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล และพระสงฆ์ จะเห็นได้ว่า เป็นบุคคลที่มีความผูกพันธ์กับวิถีชีวิตของคนในชุมชน มีความไว้วางใจ ศรัทธา นับถือ พร้อมที่จะให้ความร่วมมือในกิจกรรมการควบคุมป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้น การดำเนินกิจกรรมการควบคุมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงจำเป็นจะต้องค้นหาแกนนำสำคัญที่สนใจและให้ความสำคัญในการควบคุมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประสิทธิภาพการทำงานจะมีโอกาสประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง

2. จากการศึกษาจะพบว่า จะมีชุมชน ที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนที่พึ่งตนเอง ดังนี้เพื่อให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า ควรเข้ามาสนับสนุนเสริมให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นต่อไป

3. จากการศึกษาจะพบว่า เครือข่ายพันธมิตร มีจำนวนมากมาย ในการทำงาน ดังนั้น แกนนำ หรือ ผู้ดำเนินการขับเคลื่อน จึงควรประสานเครือข่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนลด ละ เลิกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4. จากการศึกษา พบว่า นโยบายในระดับต่าง ยังไม่สอดคล้องเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันระดับประเทศถึงระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ดังนั้นรัฐบาล หน่วยงานระดับกระทรวง กรม กอง จึงควรให้ความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็น การบังคับการใช้กฎหมาย การสนับสนุนงบประมาณ การบูรณาการเครือข่ายทำงานร่วมกัน การประเมินประสิทธิภาพนโยบายการควบคุมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทุกระดับ พร้อมรับฟังปัญหา/อุปสรรค เพื่อนำมาพัฒนานโยบายระยะสั้นระยะยาวต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการควบคุมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักดื่มหน้าใหม่ ประเทศไทย

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการควบคุมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของชุมชนต้นแบบในการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประเทศไทย

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง การถอดบทเรียนชุมชนต้นแบบลด ละ เลิก การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการพึ่งตนเอง

4. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการดำเนินนโยบายควบคุมป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ ประเทศไทย

บรรณานุกรม

กฤษณา ภูพลผัน. (2551). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันการใช้บุหรี่ในเยาวชน.* รายงานการศึกษาอิสระ พย.ม. (การพยาบาลชุมชน). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กฤษณ์ ขุนลึกและคณะ(2556) รูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย ในจังหวัดหนองคาย ว.มรม. (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 : กันยายน – ธันวาคม 2556

ประภาเพ็ญ สุวรรณ, พฤติกรรมสุขภาพและสุขศึกษา,(กรุงเทพมหานคร: เจ้าพยาการพิมพ์ , 2544) หน้า 52.

พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์(2557) การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา บ้านโคกไคร จังหวัดพังงา วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ 7, ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม)

วิภา ด่านธำรงกูลและคณะ. ความรู้และทัศนคติต่อการติดสารเสพย์ติด และพฤติกรรมที่ เกี่ยวข้องของเด็กและเยาวชนที่ต้องโทษ. (กรุงเทพมหานคร:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542) หน้า 35.

สถานการณ์สุขภาพในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2558) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่สำคัญของประชาชนและสังคมไทย

สมาน ฟูตระกูล และสุประภา จักษุดุล (2553) โครงการพัฒนาชุมชนต้นแบบในการควบคุม ลด ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สรุปผลการเรียนรู้ เพชรบูรณ์ โครงการพัฒนายุทธศาสตร์และพัฒนาวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปี ๒๕๕๓ กิจกรรมที่ ๑๐ การพัฒนาชุมชนต้นแบบในการควบคุม ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สมพงษ์ จันทร์ขอนแก่น (2559) การพัฒนารูปแบบการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี กรณีศึกษา: อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 ขอนแก่น 31 พรรษา วารสาร ปีที่ 24 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2560

เอกชัย กันธวงศ์ และคณะ (2557) การพัฒนาการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโดยการมีส่วนร่วมของโรงเรียน*พยาบาลสารปีที่ 42 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน พ.ศ. 2558*

จิรัชยา เจียวก๊ก และสันติชัย แย้มใหม่(2558) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันการดื่มสุราในเยาวชน การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 วันที่ 26 มิถุนายน 2558 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

โศภิณสิริ ยุทธวิสุทธิ,(2559) การปรับพฤติกรรมการดื่มสุราในชุมชนวารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี ปีที่ 27 ฉบับที่ 2 มีนาคม - สิงหาคม 2559

สมตระกูล ราศิริ 2562โครงการ การลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนบ้านเขาสมอแคลง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก วิทยาลัยการสธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก

Green, Lawrence W., and el. (1980).Health Education Planning : A Diagnostic Approach. California Mayfield Publishing Company.

Abigail A. Fagan, and el.(2011) ENGAGING COMMUNITIES TO PREVENT UNDERAGE DRINKING Alcohol Research & Health Vol. 34, No. 2, 2011

Richard A. Brown and el (2009) Aerobic Exercise for Alcohol Recovery: Rationale, Program Description and Preliminary Findings *Behavior Modify*. 2009 March; 33(2): 220–249. Doi : 10.1177/0145445508329112.

Audrey L. Begun *and* John D. Clapp (2015) Reducing and Preventing Alcohol Misuse and Its Consequences: A Grand Challenge for Social Work *Ohio State University* Working Paper No. 14 November 2015 Grand Challenge: *Close the Health Gap*

World Health Organization. (2002). *The world health report: 2002: Reduction risk, Promoting Healthy life*: Geneva : n.p.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง สถานการณ์การดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง สถานการณ์การดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 แบบประเมินปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่วนที่ 4 ปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเติมคำในช่องว่าง หรือใส่เครื่องหมาย ✓ ใน ( ) หน้าคำตอบที่ให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว

1. เพศ ( ) 1.ชาย ( ) 2.หญิง
2. อายุ..... ปีเต็ม
3. การศึกษาสูงสุด( ) 1.ไม่ได้ศึกษา ( ) 2.ประถมศึกษา ( ) 3.มัธยมศึกษาตอนต้น
   ( ) 4.มัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวะ(ปวช.) ( ) 5.อนุปริญญา/ปวส./ปวท.
   ( ) 6.ปริญญาตรี ( ) 7.สูงกว่าระดับปริญญาตรี
4. สถานภาพสมรส ( ) 1.โสด ( ) 2.สมรส ( ) 3.หม้าย ( ) 4.หย่าร้าง ( ) 5.แยกกันอยู่
5. อาชีพ ( ) 1.รับจ้าง ( ) 2.พนักงานบริษัท ( ) 3.รับราชการ
   ( ) 4.เกษตรกรรม ( ) 5.ค้าขาย ( ) 6.รัฐวิสาหกิจ
   ( ) 7.อื่นๆ ระบุ.....
6. รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน.....บาท
7. สภาพการใช้จ่ายของครอบครัวที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละเดือน

( ) 1.ไม่พอใช้และมีหนี้สิน ( ) 2. ไม่พอใช้ แต่ไม่มีหนี้สิน

( ) 3.พอใช้แต่ไม่มีเหลือเก็บ ( ) 4.พอใช้ และมีเหลือเก็บ ( ) 5.พอใช้ แต่มีหนี้สิน

8. การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลรอบข้าง

( ) 1. ไม่มี ( ) 2. มี ได้แก่.....

9. ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์(ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา)

( ) 1. ไม่ดื่ม(ข้ามไปส่วนที่ 3) ( ) 2. ดื่ม

ท่านต้องการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

( ) 1. ไม่ต้องการ

( ) 2. ต้องการโดยวิธีใดบ้าง

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

ส่วนที่ 2 ประสบการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

<u>คำชี้แจง</u>ให้ผู้ตอบคำถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อคำถาม	ข้อคำตอบ				
1. คุณดื่มสุราบ่อยครั้งเพียงใด	( ) ไม่เคยเลย	( ) เดือนละ 1 ครั้งหรือน้อยกว่า	( ) 2-4 ครั้งต่อเดือน	( ) 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์	( ) 4 ครั้งขึ้นไปต่อสัปดาห์
2. โดยทั่วไปคุณดื่มสุราประมาณเท่าไหร่ต่อวัน	( ) 1-2 ดื่มมาตรฐาน	( ) 3-4ดื่มมาตรฐาน	( ) 3.5-4ดื่มมาตรฐาน	( ) 4.5-7 ดื่มมาตรฐาน	( ) 7 ดื่มมาตรฐาน
3. โดยทั่วไปถ้าเป็นการดื่มเบียร์ เช่นสิงห์ ไฮเนเกน ลีโอ ไทเกอร์ เชียร์ ช้าง คุณดื่มปริมาณเท่าไหร่ต่อวัน	( ) 1-1.5 กระป๋อง/ ½ - 3/4 ขวด	( ) 2-3 กระป๋อง/ 1-1.5 ขวด	( ) 3.5-4 กระป๋อง/ 2 ขวด	( ) 4.5-7 กระป๋อง/ 3-4 ขวด	( ) 7 กระป๋อง/ 4 ขวดขึ้นไป
4. ถ้าเป็นการดื่มเหล้า เช่น แม่โขง หงส์ทอง หงส์ทิพย์ เหล้าขาว 40 ดีกรี ท่านดื่มปริมาณเท่าไหร่ต่อวัน	( ) 2-3 ฝา	( ) ¼ แบน	( ) ½ แบน	( ) ¾ แบน	( ) 1 แบนขึ้นไป
5. บ่อยครั้งแค่ไหนที่คุณดื่มสุราตั้งแต่ ½ แบนขึ้นไป หรือเบียร์ 4 กระป๋อง หรือ 2 ขวดใหญ่ขึ้นไป หรือเหล้าวิสกี้ 3 เป๊กขึ้นไป	( ) ไม่เคยเลย	( ) น้อยกว่าเดือนละครั้ง	( ) เดือนละครั้ง	( ) สัปดาห์ละครั้ง	( ) ทุกวันหรือเกือบทุกวัน
6. ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา มีบ่อยครั้งเพียงไรที่คุณพบว่าคุณไม่สามารถหยุดดื่มได้หากคุณได้เริ่มดื่มไปแล้ว	( ) ไม่เคยเลย	( ) น้อยกว่าเดือนละครั้ง	( ) เดือนละครั้ง	( ) สัปดาห์ละครั้ง	( ) ทุกวันหรือเกือบทุกวัน
7. ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา มีบ่อยครั้งเพียงใดที่คุณพบว่าคุณไม่ได้ทำสิ่งที่คุณควรจะทำตามปกติ เพราะคุณมัวไปดื่มสุราเสียก่อน	( ) ไม่เคยเลย	( ) น้อยกว่าเดือนละครั้ง	( ) เดือนละครั้ง	( ) สัปดาห์ละครั้ง	( ) ทุกวันหรือเกือบทุกวัน
8. ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมามีบ่อยครั้งเพียงใดที่คุณต้องดื่มสุราทันทีในตอนเช้า เพื่อจะได้ดำเนินชีวิตตามปกติ หรือถอนอาการเมาค้างจากการดื่มหนักในคืนที่ผ่านมา	( ) ไม่เคยเลย	( ) น้อยกว่าเดือนละครั้ง	( ) เดือนละครั้ง	( ) สัปดาห์ละครั้ง	( ) ทุกวันหรือเกือบทุกวัน
9. ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา มีบ่อยครั้งเพียงใดที่คุณรู้สึกไม่ดี โกรธหรือเสียใจ ที่คุณได้ทำบางอย่างลงไปในขณะที่ดื่มสุราเข้าไป	( ) ไม่เคยเลย	( ) น้อยกว่าเดือนละครั้ง	( ) เดือนละครั้ง	( ) สัปดาห์ละครั้ง	( ) ทุกวันหรือเกือบทุกวัน
10. ในช่วงปีที่ผ่านมา มีบ่อยครั้งเพียงใดที่คุณดื่มสุราเข้าไปแล้ว ไม่สามารถจำได้ว่าเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นในคืนที่ผ่านมา	( ) ไม่เคยเลย	( ) น้อยกว่าเดือนละครั้ง	( ) เดือนละครั้ง	( ) สัปดาห์ละครั้ง	( ) ทุกวันหรือเกือบทุกวัน
11. ตัวคุณเองหรือคนอื่นเคยได้รับบาดเจ็บซึ่งเป็นผลมาจากการดื่มสุราของคุณ	( ) ไม่เคยเลย		( ) เคย แต่ไม่ได้เกิดขึ้นในปีที่แล้ว	( ) เคยเกิดขึ้นในปีที่แล้ว	
12. เคยมีแพทย์หรือบุคลากรทางการแพทย์ หรือเพื่อนฝูง หรือญาติพี่น้อง แสดงความเป็นห่วงเป็นใยต่อการดื่มสุราของคุณหรือไม่	( ) ไม่เคยเลย		( ) เคย แต่ไม่ได้เกิดขึ้นในปีที่แล้ว	( ) เคยเกิดขึ้นในปีที่แล้ว	

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

<u>คำชี้แจง</u> ให้ผู้ตอบคำถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสี่เหลี่ยมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว โดยมีเกณฑ์การเลือกคำตอบ ดังนี้

การปฏิบัติเป็นประจำ หมายถึง พฤติกรรมนั้นท่านกระทำเป็นประจำ

การปฏิบัติบางครั้ง หมายถึง พฤติกรรมนั้นท่านกระทำบ้างเป็นบางครั้ง

การไม่เคยปฏิบัติ หมายถึง พฤติกรรมนั้นท่านไม่เคยกระทำเลย

ข้อที่	พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	การปฏิบัติ		
		เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ
1	ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ			
2	ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉพาะในช่วงเทศกาลเท่านั้น			
3	ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละครั้ง ท่านใช้เวลาเฉลี่ย 3-4 ชั่วโมง			
4	ท่านมักจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในบ้าน			
5	ท่านมักจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามคำชวนของเพื่อนหรือคนรู้จัก			
6	ท่านมักจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เนื่องในโอกาสพบปะสังสรรค์ตามงานต่าง ๆ			
7	เมื่อมีเวลาว่างท่านมักชวนเพื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์			
8	ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อผ่อนคลายเมื่อเกิดความเครียด/กลุ้มใจ/ผิดหวัง			
9	หลังจากที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ท่านมักจะเอะอะ โวยวาย เสียงดัง			
10	หลังจากที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว ส่วนใหญ่ท่านมักมีปัญหากับบุคคลรอบข้าง			
11	ผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มักทำให้ท่านมีอาการเมามายจนไม่ได้สติ			
12	ท่านมักเป็นผู้ขับขี่ยานพาหนะทุกครั้ง ภายหลังที่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์			

ส่วนที่ 4 ปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1. สาเหตุที่ทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จคืออะไร

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

2. การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้น มีวิธีการหาคนมาทำงานจนทำให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดีได้อย่างไร(ใช้วิธีการใดในการหาคนมาร่วมกันทำงาน)

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

2.1 ปัจจุบันชุมชนของท่านมีการดำเนินการเรื่องของคนทำงานในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างไร มีปัญหาหรือไม่ อะไรบ้าง

2.2 **(กรณีไม่มีปัญหาเรื่องของคนทำงาน)** ทำไมชุมชนของท่านจึงไม่มีปัญหาในเรื่องของคนทำงานในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3. ชุมชนของท่านทำอย่างไรจึงมีเงินมาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ เงินที่ได้มาจากหน่วยงานใด

_____

_____

_____

_____

_____

_____

3.1 ในปัจจุบัน ชุมชนของท่านมีการดำเนินการในเรื่องของงบประมาณอย่างไร (ได้มาจากแหล่งใด) มีปัญหาในเรื่องงบประมาณหรือไม่ อะไรบ้าง

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

3.2 ทำไมชุมชนของท่านจึงไม่มีปัญหาในเรื่องของงบประมาณ

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

4. ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านนั้น จำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการหรือไม่ และได้มาจากหน่วยงานใด

4.1 ปัจจุบัน ชุมชนมีการดำเนินการอย่างไรในเรื่องของการจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4.2 ทำไมชุมชนของท่านจึงไม่มีปัญหาเรื่องวัสดุอุปกรณ์

_____

_____

_____

_____

5. ที่ผ่านมาชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการอย่างไรจึงทำให้การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จ (มีการวางแผนอย่างไร แบ่งบทบาทหน้าที่กันอย่างไร ใช้วิธีการใดในการสรรหาคนมาเป็นคณะทำงาน ใครเป็นผู้สั่งการ และใครเป็นผู้ควบคุมให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บรรลุวัตถุประสงค์ (มีการลด ละ เลิก ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์)

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

5.1 ปัจจุบัน ชุมชนของท่านมีการจัดการเรื่องการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างไร มีปัญหาเกิดขึ้นหรือไม่ มีปัญหาอะไรบ้าง

5.2 ทำไมชุมชนของท่านจึงไม่มีปัญหาในเรื่องของการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

6. ชุมชนของท่านมีวิธีการใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี อะไรเป็นเหตุให้ชุมชนของท่านค้นพบวิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ นั้น

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

7. ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่าน มีผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ (ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สารวัตรกำนัน ครู ตำรวจ คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน นายกหรือสมาชิก อบต. หรือเทศบาล ที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ เป็นต้น) ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

8. ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่าน มีผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ (พระสงฆ์ ปราชญ์ชาวบ้าน ข้าราชการบำนาญ ผู้มีฐานะดี หรือผู้ที่ได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำในชุมชนเป็นต้น) ท่านใดบ้างที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มแข็ง และมีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

9. ในชุมชนของท่าน ผู้นำการรณรงค์ (คือ ผู้ที่สร้างการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการลด ละ เลิก บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นผู้สร้างความตระหนัก โน้มน้าว กระตุ้นให้คนในชุมชนกระทำการใด ๆ ก็ตามที่ที่เปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์) มีใครบ้าง มีการแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

10. ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชนของท่านสามารถทำอะไรได้บ้าง และมีอะไรบ้างที่ทำไม่ได้ มีปัญหา/อุปสรรคอะไรบ้าง และมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

11. กิจกรรมที่บ่งชี้ว่าการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ อันดับแรก อันดับสอง อันดับสามคืออะไร

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

12. เพื่อทำให้การดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ท่านคิดว่าควรทำอย่างไร

12.1 ข้อเสนอแนะระดับชุมชน

12.2 ข้อเสนอแนะระดับหน่วยงาน

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

12.3 ข้อเสนอแนะระดับภาค

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

12.4 ข้อเสนอแนะระดับประเทศ

_____

_____

_____

_____

13. ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ

_____

_____

_____

_____

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

ประเด็นคำถามปัจจัยความสำเร็จของชุมชนต้นแบบ ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1. ท่านคิดว่าทำไมงานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนของท่านจึงประสบความสำเร็จ(เปิดกว้างในการตอบอย่างเต็มที่)\

2. ท่านพูดถึงเรื่องคน ขอสอบถามเพิ่มเติมได้ไหมว่าตอนนั้นชุมชนมีการทำอย่างไรให้มีคน หรือมีใครที่เป็นคณะทำงาน หรือทีมงานที่หลากหลาย มาช่วยกันทำ อย่างเพียงพอ ซึ่งส่งผลให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนลุล่วงด้วยดี

2.1 ปัจจุบันชุมชนท่านมีการดำเนินการเรื่องของคนในการควบคุมการบริโภคเหล้าอย่างไรบ้างและมีปัญหาอะไรบ้าง

2.2 ทำไมชุมชนจึงไม่มีปัญหาในเรื่องคน

3. ท่านพูดถึงเรื่องเงิน ขอสอบถามเพิ่มเติมได้ไหมว่าตอนนั้นชุมขนมีการทำอย่างไรให้มีเงิน อย่างเพียงพอ ซึ่งส่งผลให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดี และได้มาจากที่ใดบ้าง

3.1 ปัจจุบันชุมชนมีการดำเนินการเรื่องของ เงิน อย่างไรบ้าง และมีปัญหาอะไรบ้าง

3.2 ทำไมชุมชนจึงไม่มีปัญหาในเรื่อง เงิน

4. ท่านพูดถึงเรื่องวัสดุ/อุปกรณ์ ขอสอบถามเพิ่มเติมได้ไหมว่าตอนนั้นชุมชนมีการทำอย่างไรให้มี วัสดุ/อุปกรณ์อย่างเพียงพอ ซึ่งส่งผลให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดี
(วัสดุ/อุปกรณ์ หมายถึง วัสดุสำนักงาน ครุภัณฑ์ สื่อรณรงค์ เครื่องใช้ เครื่องพิมพ์ กระดาษ เครื่องมือเครื่องใช้ สิ่งก่อสร้างต่างๆ ผลิตภัณฑ์ เป็นต้น) และได้มาจากหน่วยงานใดบ้าง

4.1 ปัจจุบันชุมชนมีการดำเนินการ วัสดุ/อุปกรณ์ อย่างไร และมีปัญหาอะไรบ้าง

4.2 ทำไมชุมชนจึงไม่มีปัญหาในเรื่อง วัสดุ/อุปกรณ์

5. ท่านพูดถึงเรื่องบริหารจัดการ ขอสอบถามเพิ่มเติมได้ไหมว่าตอนนั้นชุมชนมีการทำอย่างไรให้มีการบริหารจัดการ อย่างดี ซึ่งส่งผลให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลุล่วงด้วยดี(การบริหารจัดการ หมายถึง การทำให้กลุ่มคนเข้ามาร่วมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ เช่น วางแผน จัดองค์กร สรรหาคน การนำหรือสั่งการ การควบคุมให้บรรลุวัตถุประสงค์ คือ ลด ละ เลิก เหล้า)

5.1 ปัจจุบันชุมชนมีการทำเรื่องของบริหารจัดการ อย่างไร และมีปัญหาอะไรบ้าง

5.2 ทำไมชุมชนจึงไม่มีปัญหาในเรื่องการบริหารจัดการ

6. ชุมชนของท่าน มีนวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์ วิธีการใหม่ๆ หรือไม่ คืออะไร และมีแนวทางอย่างไรในการทำให้เกิดนวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์ วิธีการใหม่

7. ชุมชนของท่านมี ผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ คือใครบ้าง และเขามีลักษณะ/ทำบทบาทหน้าที่เข้มแข็ง อย่างไรบ้าง
(ผู้นำทางการหมายถึง บุคคลที่สังคมรับทราบโดยพฤตินัย ได้แก่ ครู ตำรวจ คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน กำนัน สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. ที่ได้รับแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ เป็นต้น)

8. ชุมชนของท่านมี ผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ คือใครบ้าง และเขามีลักษณะ/บทบาทหน้าที่ที่เข้มแข็ง อย่างไรบ้าง (ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ นอกระบบการทำงานโดยปกติ หมายถึง พระสงฆ์ ปราชญ์ชาวบ้าน ข้าราชการบำนาญ หรือผู้มีฐานะทางการเงินดี เป็นต้น)

9. ชุมชนของท่านมี ผู้นำการรณรงค์คือใครบ้าง และเขามีลักษณะ/บทบาทหน้าที่ที่เข้มแข็ง อย่างไรบ้าง

ผู้นำการรณรงค์หมายถึง ผู้ที่สร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมลดละเลิกเหล้า สร้างความตระหนัก โน้มน้าวใจ และกระตุ้นให้คนในชุมชนกระทำบางอย่างหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือพฤติกรรม ในรูปแบบลดละเลิกเหล้า)

10. ชุมชนของท่านมีปัญหา/อุปสรรค อะไรบ้างที่ทำได้และทำไม่ได้ แนวทางแก้ไขปัญหา/อุปสรรคอย่างไรบ้าง

11. กิจกรรมอะไรบ้างที่บ่งที่จะทำให้ชุมชนควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จ นั้น ควรดำเนินอะไรเป็นอันดับแรก อันดับสอง และอันดับสาม

12. ท่านมี ข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง ในการทำให้งานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนประสบความสำเร็จมากขึ้น

12.1 ระดับชุมชน

12.2 ระดับหน่วยงาน

12.3 ระดับภูมิภาค

12.4 ระดับประเทศ

-

ขอขอบพระคุณอย่างสูง